

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝ. ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Β'. ΤΕΥΧΟΣ 91^{ΟΝ}

27 ΙΟΥΝΙΟΥ 1926

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Δραχ. 150

ΕΞΑΜΗΝΟΣ " " 75

ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικώς) £ 1

" ΑΜΕΡΙΚΗΣ Δολλάρια 5

*Εξάμηνοι συνδρομαὶ Ἐξωτερικοῦ καὶ τρίμη-
νοι Ἐσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

— Διὰ δημοσιεύσεις ἀγγελιῶν ἰδιαιτέραι
συμφωνίαι.

— Τὰ ἐμβάσματα ἀπευθύνονται δι' ἐπι-
ταγῆς πρὸς τὴν διεύθυνσιν.

— Διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν περὶ τὴν ἀπο-
στολὴν τοῦ φύλλον οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ
παρακαλοῦνται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν
Διεύθυνσιν.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ ΠΕΝΤΕ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΗΛ. ΔΙΕΥΘ.: ΤΡΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛ. ΕΞ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 72.000.000
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡ. 28.600.000

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ :			
ΑΘΗΝΑΙ	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	ΚΟΖΑΝΗ	ΠΟΤΑΜΟΣ
ΠΑΓΚΡΑΤΙ	ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ	ΚΟΜΟΤΙΝΗ	(Κυθήρων)
ΑΓΡΙΝΙΟΝ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΚΟΡΙΝΘΟΣ	ΠΡΕΒΕΖΑ
ΑΙΓΙΟΝ	ΘΗΒΑΙ	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	ΠΥΡΓΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟ-	ΙΘΑΚΗ	ΛΑΜΙΑ	ΡΕΘΥΜΝΟΣ
ΛΙΣ (Δεδεαγιάτς)	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΛΑΡΙΣΣΑ	ΣΠΑΡΤΗ
ΑΜΦΙΣΣΑ	ΚΑΒΑΛΛΑ	ΛΕΒΑΔΕΙΑ	ΣΟΡΟΒΙΤΣ
ΑΜΑΛΙΑΣ	ΚΑΛΑΜΑΙ	ΛΕΥΚΑΣ	ΣΥΡΟΣ
ΑΡΓΟΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ	ΛΙΜΝΗ (Εὐβοίας)	ΤΡΙΚΚΑΛΑ
ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΝ	ΚΑΡΔΟΒΑΣΙ	ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΣ	ΤΡΙΠΟΛΙΣ
ΒΑΘΥ (Σάμου)	(Σάμου)	ΜΥΤΙΛΗΝΗ	ΤΣΟΤΥΛΙΟΝ
ΒΟΛΟΣ	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΝ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	ΥΔΡΑ
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	ΚΑΣΤΟΡΙΑ	ΞΑΝΘΗ	ΦΛΩΡΙΝΑ
ΓΥΘΕΙΟΝ	ΚΑΣΤΡΟΝ	ΕΥΔΟΚΑΣΤΡΟΝ	ΧΑΛΚΙΣ
ΔΗΜΗΤΣΑΝΑ	(Δήμνου)	ΠΑΤΡΑΙ	ΧΑΝΙΑ
ΔΡΑΜΑ	ΚΕΡΚΥΡΑ	ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ	ΧΙΟΣ
	ΚΙΑΤΟΝ	πλ. Τελωνείου	

ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ : ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, Pine Street 25 ΒΟΣΤΩΝΗ
Athens Banker's Corporation.

ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ : ΛΟΝΔΙΝΟΝ, Fenchurch Street 22.

ΕΝ ΚΥΠΡΩ : ΛΕΜΕΣΟΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ : ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, ΚΑΪΡΟΝ, ΠΟΡΤ-ΣΑΪΔ.

ΠΥΚΝΟΤΑΤΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ

Καταθέσεις εις Δραχμάς και Συνάλλαγμα επί του Έξωτερικού
έν ὧσει και ἐπὶ προθεσμία.

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΜΕΧΡΙ ΔΡ. 20.000 πρὸς 4 ο/ο

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

ΕΤΟΣ Β'.

27 ΙΟΥΝΙΟΥ 1926

ΤΕΥΧΟΣ 91ον

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

Ἡ Βασίλισσα Ὀλγα εἰς ἡμέρας εὐτυχεῖς

Μακράν τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν τόσον ἠγάπησε καὶ εἰς τὴν ὁποίαν εἰς ἡμέρας εὐτυχεῖς τοσάκις ἀπεθεώθη, μακράν τῶν Ἑλλήνων, τοὺς ὁποίους τόσον ἐπύνεσε καὶ παρὰ τῶν ὁποίων ἐλατρεύθη, ἀπέθανεν ἡ Βασίλισσα Ὀλγα, Βασίλισσα - Μητέρα, Βασίλισσα-Μάμμη.

Ἡ Βασίλισσα Ὀλγα ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἀνῆλθεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ὄρόνον, ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ πάσης ἀγαθοεργουῦ δράσεως. Χριστιανὴ ὑπερόχος, τύπος ἀλτρούστικῆς μεγαλειώδους, ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι σπανιώτατα ἐμφανίζονται ἐν τῷ κόσμῳ, τῆς ἰδανικωτέρας εὐγενείας ἐκπρόσωπος, σύζυγος καὶ μῆτηρ ἀφθάστως στοργικῇ, ἡ Βασίλισσα Ὀλγα, διήνυσε τὸν βίον Αὐτῆς, καὶ ὅταν ἡ εὐτυχία καὶ ἡ δόξα ἐστεφάνωναν Αὐτήν, καὶ ὅταν ἀκόμη ὁ πόνος καὶ τὸ πένθος ἐνηγκαλίσ-

ζοντο Αὐτήν, ἐμψυχώνουσα καὶ ἐνισχύουσα πᾶσαν κίνησιν εὐποιῆας.

Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς οὐδέποτε θά λησμονήσῃ τὴν Βασίλισσάν του Ὀλγαν, Μητέρα πονετικὴν καὶ εὐπλαγχνικὴν τῶν πτωχῶν, τῶν ἀσθενῶν, τῶν ἀδυνάτων, προστάτιδα τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ὀραίου, παρήγορον Ἀγγελον τῶν δεομένων ἀνακουφίσεως καὶ ἐλπίδων.

Ἡ «Νέα Ἐποχὴ», τῆς ἱερᾶς Ἰδεολογίας πρόμαχος, κατεργομένη νοερῶς εἰς τὴν κρύπτην τοῦ ἀπερίττου ναύαρχου τῆς Φλωρεντίας, ὅπου ἀναπαύονται τὰ Σεπτὰ σκηνώματα τοῦ Μάρτυρος Βασιλέως, Ἡοῦ, καὶ τῆς Πονεμένης Βασίλισσας Μητρός, σπένδει δάκρυα θερμά, δάκρυα πόνου, λατρείας, ἀφοσιώσεως.....

Αἰωνία ἡ Μνήμη!

Ι. Η. Μ.

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΛΓΑ

Μία ἐξαιρετικῶς πένθιμος περίστασις με κάμνει νὰ ἐμφανισθῶ ὡς συνεργάτης τῆς «Νέας Ἐποχῆς» με τὸν τίτλον τοῦ ἀρθροῦ μου ἀντὶ ἀμαράντων λουλουδιῶν εἰς τὸν νεοσκαφῇ τάφον μιᾶς Φυσιογνωμίας.

Ἡ Μητέρα τοῦ Πόνου καὶ τῆς Προστασίας τῶν Ἑλλήνων, ἐσθυσεν εἰς ξένην γῆν ὡς ἡ πλέον δυστυχισμένη Βασίλισσα τοῦ κόσμου.

Ὡς παραμερίσω τὰ ἐπιστημονικά μου ἄρθρα με τὰ ὁποῖα θὰ φιλοξενηθῶ εἰς τὸ προωδευμένον αὐτὸ περιοδικόν, ἃς ἀνακρίψω τὴν παρατήρησίν μου ἐπὶ τῆς σημερινῆς καταπτώσεως παντὸς ἰδεώδους καὶ πάσης ἀρχῆς, διὰ νὰ τιμήσω τὸ πένθος τῆς καλλιτέρας γυναικὸς ποῦ τῆς ἐκόσμησε τὴν κεφαλὴν στέμμα Βασιλικὸν ἀκάνθινον.

Πόσον ὀλίγοι Ἕλληνες τὴν ἐτίμησαν

καὶ πόσον ἀργὰ τὴν ἐγνώρισαν.

Ἄν κανεὶς φυλλομετρήσῃ κίτρινισμένας ἀπὸ τὸν χρόνον καὶ τὴν ζήλειαν τῆς σατύρας ποῦ ἐτέθησαν βαναύτως εἰς κυκλοφορίαν διὰ νὰ χύσουν τὸ βραδὺ δηλητήριο τῆς συκοφαντίας εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ εὐπίστου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, θὰ ἐξηγήσῃ διαπρὶς ἡ Βασίλισσα Ὀλγα ἐλατρεύθη ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ἀργὰ ὅπως καὶ οἱ Μάρτυρες.

Ψυχὴ συνυφασμένη με τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἔφθανε μέχρι τῆς συγχωρήσεως τοῦ δολοφόνου τοῦ Συζύγου τῆς καὶ τὰ δεινὰ ποῦ ἐπεσώρευσε ἡ μοῖρα εἰς τὸν Οἶκόν τῆς δὲν ἐκούρασεν ποτὲ τὴν ὑπομονὴν τῆς.

Τὰ Ἔργα τῆς ἀφήνουν τὸ ἀποτυπωμένον τῆς πολιτισμένης ψυχῆς καὶ διαχωρίζουν τὰ καθήκοντα τοῦ Ἀνθρώπου. Ἐλάτρευε διότι ἐπίστευε καὶ ὁ θρη-

σκευτικὸς δογματικὸς τῆς συνωδεύετο πάντοτε ἀπὸ τὸ ἔργον ποῦ βαθεῖα ἐχάρατε τὰ σύνορα τοῦ ἀλτροῦσμοῦ.

Υπηρετήσα ὡς Σύμβουλος τῆς, κατὰ

Ἡ Βασίλισσα Ὀλγα εἰς ἡμέρας πόνου

τὰ τελευταῖα αὐτὰ ἔτη εἰς τὴν ἐν Χριστῷ Ἀδελφότητα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν μοῦ μένει παρὰ μόνον τὸ σῆμα τοῦ Συλλόγου καὶ δὲν θὰ λησμονήσω δύο εὐγενικά δάκρυα ποῦ ἐπρόφθασα νὰ ἰδῶ εἰς τὰ

δυστυχισμένα τῆς μάτια ὅταν εἰς τὰς φυλακὰς Ἀβέρωφ ὠμίλησα πρὸς τοὺς κρατουμένους ἐφῆβους. Τότε ἤρχισα νὰ βλέπω εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν Προστασίαν τῶν κρατουμένων ἀπὸ τὴν ὁποίαν συστηματικῶς ἐξεπήδησε ὁ Σύλλογος Κρατουμένων Γυναικῶν καὶ Ἀνηλίκων.

Εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Τύπον τὸ ἀγγελμα τοῦ θανάτου τῆς ἐπέρασε σχεδὸν ἀσκολίαστον καὶ εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς δεήσεως ποῦ ἐτελέσθη διὰ τὴν μνήμην τῆς εἰς τὸν Ρωσικὸν Ναόν, δὲν ἐδίστασαν μερικοὶ νὰ γράψουν ὅτι παρέστησαν μερικοὶ τῶν... Ἀντιβενιζελικῶν!

Χαμένος τόπος ἡ Ἑλλάς! Καὶ ἂν πιστεύσῃ κανεὶς τὰς ἀναγραφείσας δηλώσεις τοῦ κ. Υπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ὅτι θὰ σὺ ζήτῃς ἡ Κυβέρνησις τὸ ζήτημα τῆς ταφῆς τῆς Βασίλισσας Ὀλγας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γῆν, θὰ πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι δὲν ὑπάρχουν πλέον Ἕλληνες εἰς αὐτὸν τὸν τόπον.

Ἄλλ' ἡ Βασίλισσα Ὀλγα ἐχαράχθη ὡς Φυσιογνωμία Μητρός, Ἀνθρώπου καὶ Ἑλληνίδος καὶ δὲν ἵ' ἀνητυχίσῃ ἡ μνήμη τῆς ἀπὸ τὴν λησμοσύνην διότι τὴν ἐσυνείθισε ἐπὶ ἐξήκοντα ὅλα ἔτη.

Με αὐτὴν ἐβασίλευσε καὶ με αὐτὴν ἀπέθανε... ἡ Μητέρα τοῦ Πόνου καὶ τῆς Προστασίας τῶν Ἑλλήνων.

21/6/926

Δ. Ν. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἡ ἀποθιώσασα Βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος Ὀλγα ἐγεννήθη τὴν 22 Αὐγούστου 1851 ἐν Πετροπόλει. Ἦτο θυγάτηρ τοῦ Μεγάλου Δουκὸς Κωνσταντίνου, υἱοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος Νικολάου, ἀδελφοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου τοῦ Β'. Προικισθεῖσα δι' ἐκτάκτου καλλονῆς, ἦτο ἡ ὀρασιότερα ἰδούσα, διακρινόμενη καὶ διὰ τὴν μόρφωσίν τῆς καὶ τὰς πολλὰς ἀρετὰς τῆς. Καὶ δι' ἄλλους λόγους πολιτικούς, ἀλλὰ κυρίως διὰ τὰ ἔκτακτα προτερήματά Της, ἡ προτιμῆσις τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου τοῦ Α' ἔκρινεν ὑπὲρ Αὐτῆς, ἀφοῦ πολλὰ ἄλλα νύμφαι τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν διεξεδίκησαν τὴν χεῖρα τοῦ νεαροῦ τότε Βασιλέως. Οἱ ἀρραβῶνες τῶν ἐτελέσθησαν ἐν Πετροπόλει τῇ 4 Μαΐου 1867, τῇ δὲ 15 Ὀκτωβρίου τοῦ ἰδίου ἔ-

τους ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῶν. Ὡς Βασίλισσα καὶ ὡς μῆτηρ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη ὅσα τὰ ἔτη τῆς ἐγγάμου βασιλείας τοῦ Γεωργίου Α', ὑπῆρξεν ὑπόδειγμα Βασίλισσας, ἡ ὁποία ἐγνώρισε νὰ ἀσκήσῃ τὴν φιλανθρωπίαν ὡς ἔργον βασιλικῆς ὑποχρεώσεως καὶ καθήκοντος πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ τοὺς ἐνδεεῖς. Διὰ τοῦτο ὅπου φιλανθρωπικὸν ἔργον καὶ φιλανθρωπικὸν λειτουργημα, ἡ Βασίλισσα Ὀλγα ἦτο ἡ προστάτις, ἡ πρῆξις καὶ ἡ δύναμις ἡ ἐποπτεύουσα, ἡ κινουσα, ἡ παρηγοροῦσα, ἡ ἀνακουφίζουσα. Τὴν εἶπον Βασίλισσαν τοῦ Οἴκου Της, διότι πραγματικῶς ἔξη διὰ τὴν Οἰκογένειάν Της, ὅλλ' ἦτο βασίλισσα καὶ τῆς φιλανθρωπίας. Εἰς τὴν πολιτικὴν εἰδόλως ἀνεμύχθη, οὐδὲ ἤσκησεν ἐπίδρασιν τινα σχετικὴν ἐπὶ τοῦ Βασιλέως διὰ τὸ πολιτικῶς

τραγμάτια της Χώρας.

Ἡ ὅλη ζωὴ Της ὑπῆρξε μία ἀπειρος λατρεία πρὸς τὴν Οἰκογένειάν Της καὶ μία συνεχὴς καὶ ἀδιάλειπτος μυσταγωγία εἰς τὸν ναὸν τῆς φιλανθρωπίας. Ἀλλὰ δὲν ἦτο μόνον λάτρης τοῦ ἀγαθοῦ καὶ Βασίλισσα τοῦ πόνου. Ἡ ἀείμνηστος Ὀλγα ἦτο ἐπίσης λάτρης τοῦ ὠραίου. Αὐτὴ ἡ κατ' ἐξοχὴν ὠραία! Εἰς Αὐτὴν δὲ πρὸ παντὸς ἀφελύεται ἡ ὑπαρξίς τοῦ σημερινοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου τῶν Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖον κατ' αὐτὰς μετακομίζεται καὶ στεγάζεται εἰς τὸ μέγαρον τῆς Δουκίσσης τῆς Πλακεντίας. Ἐπὶ τριάντων καὶ πλέον ἔτι ἡ Βασίλισσα Ὀλγα διετέλεσεν ἡ Ἐπίτιμος Πρόεδρος καὶ Προστάτις τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἥς ὑπῆρ-

ξεν οὐχὶ ἀπλῶς τιτῆχος καὶ οἶονεῖ εἰδωλον, ἀλλὰ ψυχὴ καὶ ζωογόνος δύναμις τοῦ ἐθνικωτάτου τούτου ιδρύματος, τὸ ὁποῖον περιέβαλλε μὲ τὴν ἀπειρον στοργὴν Της καὶ ἐνίσχυε καὶ διὰ τοῦ ἰδιαίτερου Της ταμείου. Ὁ ἀείμνηστος Λαμπάκης, ὁ ἰδρυτὴς τῆς εἰρημένης Ἑταιρείας καὶ τοῦ Μουσείου αὐτῆς, τυγχάνων ἰδιαίτερος γραμματεὺς τῆς Βασίλισσης Ὀλγας, διαρκῶς περιώδευεν ἀνὰ σὺμπαντα τὸν Ἑλληνισμόν, τὸν τε ἐλεύθερον καὶ ὑπόδουλον, περισυλλέγων κειμήλια, περιγράφων, καταμετρῶν καὶ φωτογραφίζων ἀπειράριθμα βυζαντινὰ μνημεῖα καὶ διασώζων πλείστα πολύτιμα τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν τέχνης καὶ ἱστορίας ἱερὰ λείψανα.

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ γαλλικὴ κυβερνητικὴ κρίσις, κατόπιν πολλῶν περιπετειῶν, φαίνεται καταλήξασα εἰς τέρμα. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ κ. Ἑρριώ, μὴ δυνηθέντος νὰ καταρτίσῃ βιώσιμον συνασπισμόν, ἡ ἐντολὴ ἀνετέθη καὶ πάλιν παρὰ τοῦ Προέδρου εἰς τὸν κύριον Μπριάν, ὅστις τὴν φορὰν ταύτην ἔκρινεν ἀπαραίτητον τὴν συνεργασίαν τοῦ κ. Καγιώ. Αἱ τελευταῖαι ἐκ Παρισίων πληροφορίες ἀναφέρουν, ὅτι, μετὰ τὴν τελικὴν ἀρνήσιν τοῦ κ. Πουανκαρέ, ὅπως ἀναλάβῃ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦ ὑπουργείου τούτου προσεφέρθη εἰς τὸν κ. Καγιώ, μηδεμίαν συναντῶντα ἀντίδρασιν ἀπὸ μέρους τοῦ Συνασπισμοῦ τῆς Ἀριστερᾶς.

Ὁ κ. Καγιώ φαίνεται, ὅτι ἀπεδέχθη ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀπολύτου καὶ ἐν λευκῷ ἐξουσιοδοτήσεως, ἥτις καὶ παρεσχέθη αὐτῷ, κατέστη δ' οὕτω κατ' οὐσίαν οἰκονομικὸς δικτάτωρ τῆς Γαλλίας. Ἐχὼν ἤδη πλήρη ἐλευθερίαν ἐνεργείας εἰς ὅλα τὰ οἰκονομικά, δημοσιονομικά, ἐμπορικά καὶ ἐργατικά ζητήματα, δυνάμενος νὰ ἐφαρμόσῃ ἀνευ οἰουδήποτε περιορισμοῦ τὴν οἰκονομικὴν του πολιτικὴν, προτίθεται νὰ προβῇ εἰς λήψιν ἡρωικῶν, ὡς λέγεται, μέτρων, πρὸς οικονομικὴν ἀνόρθωσιν τῆς Γαλλίας. Ἡ παρασχεθεῖσα εἰς τὸν κ. Καγιώ ἐκτακτος δικαιοδοσία, ἐὰν δὲν εἶναι ὑπερβολὴ καὶ αἱ ληφθεῖσαι πληροφορίες, καθιστοῦν αὐτὸν κύριον τῆς καταστάσεως ἐν Γαλ-

λίᾳ, δυνάμενον νὰ καταργήσῃ τοὺς ὑφισταμένους φορολογικοὺς νόμους καὶ ν' ἀντικαταστήσῃ αὐτοὺς δι' ἄλλων, ἰδίας πρωτοβουλίας.

Θεωρεῖται ὡς λίαν πιθανόν, ὅτι ἡ κυβερνήσις, ἐμφανιζομένη εἰς τὴν Βουλὴν, θὰ ἐπιτύχῃ εὐχερῶς τὴν ἄμεσον διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς. Λέγεται ὅμως, ὅτι ὁ κ. Καγιώ δὲν θὰ ἐπιζητήσῃ τοῦτο, παρὰ μόνον ὅταν πεισθῇ ὅτι δὲν δύναται ν' ἀντιμετωπίσῃ νικηφόρως τὴν κατ' αὐτοῦ ἀσκηθισομένην ἀντιπολίτευσιν. Ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ παραταθῶσιν εἰς ἐτὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ γαλλικοῦ κοινοβουλίου ἐπὶ δέκα πέντε εἰς ἐτὶ ἡμέρας.

Ὁ καταρτισμὸς τῆς νέας γαλλικῆς κυβερνήσεως, διαθετούσης ἐπαρκῶς ἰσχυρὰς κοινοβουλευτικὰς δυνάμεις, ἐγένετο οὕτω: Μπριάν, Ἐξωτερικῶν, Καγιώ, ἀντιπρόεδρος καὶ Οἰκονομικῶν, Στρατιωτικῶν ὁ στρατηγὸς Γκυγιόμ, Ναυτικῶν ὁ πρῶην πρωθυπουργὸς κ. Λαίγκ, Ἀποικιῶν ὁ κ. Ραούλ Περίε, Ἐσωτερικῶν ὁ κ. Ντυράν. Εἶναι λίαν πιθανόν, ὅτι ὁ κ. Πουανκαρέ δὲν πρόκειται νὰ δείξῃ ἐχθρικὴν στάσιν ἀπέναντι τῆς νέας κυβερνήσεως.

Αἱ ἐν Λονδίνῳ διεξαγόμεναι διαπραγματεύσεις διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ὀριστικοῦ διακανονισμοῦ τῶν ἑλληνικῶν πολεμικῶν χρεῶν ἐξακολουθοῦν ἀνευ ἀποτελέσματος κατὰ τὸ παρόν. Ἐξετέθησαν πρὸς τὸν κ. Τσώρτλ ἀἱ ἑλληνικαὶ ἀπόψεις, φαίνεται

δὲ ὅτι αὗται ἐκρίθησαν παρὰ τῶν Ἀγγλῶν ἀπαράδεκτοι, ἐξηκολούθησαν δὲ αἱ συζητήσεις, αἱ ὁποῖαι σημειώτεον ὅτι διεξάγονται ἀκόμη ἐπὶ τοῦ κατ' ἀρχὴν ζητήματος, μὴ συζητηθεῖσιν εἰς ἐτὶ τῶν λεπτομερειῶν. Λέγεται ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις θὰ παραταθῶσιν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, ἐκδηλοῦνται δὲ σταθερὰ αἰσιοδοξία μεταξὺ τῶν ἐν Λονδίνῳ ἑλληνικῶν κύκλων, παρὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ἀρκετὰ σημαντικὴν διαφωνίαν.

Τὸ γεγονός τῆς προσφάτως ἀνακαλυφθείσης συνωμοσίας κατὰ τοῦ Μουσταφᾶ Κεμάλ, συνωμοσίας πραγματικῆς κατὰ τὰ φαινόμενα καὶ οὐχὶ πλαστῆς, ἐσχολιάσθη ζωηρῶς παρὰ τοῦ ἀγγλικοῦ Τύπου. Λέγεται ὅτι τὸ συνωμοτικὸν κέντρον εὗρίσκειται ἐν Μόσχᾳ, ὅτι ρωσικοὶ δάκτυλοι ὑπεκίνησαν αὐτήν, ὅτι σκοπὸς αὐτῆς ἦτο, ἂν ὅχι ἡ ἀνατροπὴ τοῦ Κεμάλ, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἡ τρομοκράτησις αὐτοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἀποστῇ κατὰ τὸ δυνατόν τῆς προσφάτως παρ' αὐτοῦ ἐγκαινισθείσης ἀγγλοφίλου πολιτικῆς, ἥτις κατὰ τὰ φαινόμενα ὑπῆρξε πηγὴ ζωηρῶν ἀπογοητεύσεων διὰ τοὺς ἐν Μόσχᾳ. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ ἀποκαλυφθεῖσα συνωμοσία παρέσχε τὴν εὐκαιρίαν εἰς τὸν Τούρκον δικτάτορα ὅπως προβῇ εἰς ἐξόντωσιν τῶν ἀντιπολιτευομένων σὺν τὸν ὁμάδων.

Ἐν Βελιγραδίῳ ἔλαβε χώραν σοβαρὰς σημασίας συσκέψεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος ἀνώτερα πρόσωπα τῆς σερβικῆς πολιτικῆς, ἀνεπύχθησαν δὲ παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς σερβικῆς ζώνης Θεσσαλονίκης κ. Μπόζιτς αἱ ἑλληνικαὶ ἀπόψεις,

εὐρύτατα συζητηθεῖσαι. Κατὰ τὰς ἀπόψεις ταύτας, ὡς γνωστόν, ἡ ἐν Θεσσαλονικῇ σερβικὴ ζώνη δὲν ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον λιμένα, δὲν δύναται δὲ ἡ ὑπηρεσία τῶν σιδηροδρόμων νὰ ἔχῃ ἄμεσον ἐξάρτησιν ἐκ Βελιγραδίου. Ἐπηκολούθησε μακρὰ συζητήσεις ἐπὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω, διεβιβάσθησαν δὲ πρὸς τὴν ἐν Θεσσαλονικῇ σερβικῇ ἀντιπροσωπείαν νέαι ὁδηγίαι, ἀγνώστου περιεχομένου. Παρ' ὅλα ταῦτα εἶναι πιθανόν, ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις δὲν θὰ παραταθῶσιν ἐπὶ μακρὸν καὶ δὲν θ' ἀπολήξωσιν εἰς βάρος τῶν ἑλληνικῶν συμφερόντων.

Ἡ ἐν Μπλέντ λαβοῦσα χώραν πρόσφατος Συνδιάσκεψις τῆς Μικρᾶς Ἀντάντ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐν ἐκ τῶν τυπικῶν ἐκείνων διπλωματικῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα οὐδεμίαν ἀπολύτως ἐπιρροὴν ἀσκοῦν ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς καταστάσεως. Ἀπλῶς καὶ μόνον χρησιμεύουν ὡς ἐνδείξεις περὶ τῆς καταστάσεως, ἀνευ ἄλλης τινὸς σημασίας.

Προερχόμενος ἐξ Ἀγκύρας ὁ Τούρκος ἀντιπρόσωπος κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐλληνοτουρκικῶν διαπραγματεύσεων Σουκρὴ βέης Σαρατσόγλου πορέβη ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς δημοσιογραφικὰς δηλώσεις, ἀναφερομένας εἰς πάντα τὰ ἐκκρεμῆ ζητήματα καὶ διαπνεομένας ὑπὸ καταφανοῦς αἰσιοδοξίας. Ὁ Σουκρὴ βέης ἀνέπτυξε λεπτομερῶς τὴν σημερινὴν θέσιν τῶν ζητημάτων, ὁμιλήσας μετ' εὐλικρινείας, ἐξ οὗ δύναται τις νὰ εἰκάσῃ, ὅτι, ἐπανερχόμενος ἐνταῦθα, θὰ ἐξακολουθήσῃ τηρῶν τὴν αὐτὴν στάσιν.

PROBUS

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἤκουσε μετὰ βαθύτατης συγκινήσεως τὸν ἐν Ρώμῃ ἐπισημάνον τὴν πρῶταν τοῦ παρελθόντος Σαββάτου 19 Ἰουνίου θάνατον τῆς λατρεντικῆς του Βασιλέως Ὀλγας. Ἡ θλίψις καὶ ἡ κατῆφεια ὑπῆρξεν γενικὴ καὶ αἱ σιγῆλαι τοῦ ὁμόφρονος ἡμερησίου τύπου ἀφιερώθησαν εἰς τὴν ἑξαοικίαν τῶν μεγάλων ἀρετῶν τῆς ἐκλιπούσης Βασιλείας ἥς ὁλόκληρος ὁ βίος ἦτο μία ἀδιάλειπτος σειρά ἔργων φιλανθρωπίας καὶ ἀλτρουισμοῦ. Ὁ βενεζελικὸς τύπος πλήρως τιμητικῆς ἐξαιρέσεως—τῆς «Ἐστίας»—ἥτις ἀφιέρωσεν ἄρθρον ἐγκωμιάζον τὸ

φιλάνθρωπον ἔργον τῆς μεταστάσεως Βασιλείας ἀνέγραψε χρονολογικῶς τὰς λεπτομερείας τοῦ θανάτου καὶ τῆς γενομένης ἐν Ρώμῃ κηδείας.

Τὴν πρῶταν τῆς Δευτέρας εἰς τὸν ἐν Ἀθήναις καθεδρικὸν Ρωσοικὸν ναὸν διετέλεσθη ἐπιθλητικὸν μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῆς Βασιλείας Ὀλγας πρωτοβουλία τῆς ἐν Ἀθήναις Ρωσοικῆς παροικίας ἥτις παρέστη ἐν παμπληθεῖ συγκηνηρώσει. Κατὰ τὸ μνημόσυνον παρέστη ἡ πειρὸν πλῆθος Ἑλλήνων πολιτενομένων, οἱ

πρώην αλλοίκοι και στρατιωτικοί απότακτοι, γίγος δὲ συγκινήσεως διέδραμε τοὺς παρισταμένους διὰ τὸν Ῥώσσοις ἀρχιμανδρίτης ἐδεήθη Ἑλληνιστὶ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῆς προσκεκοιμημένης δούλης τοῦ Θεοῦ Βασιλείου Ὀλγας.

ὑπὸ τὸ κράτος τῆς θλίψεως ἐπὶ τῇ θανάτῳ τῆς Βασιλείου Ὀλγας, μεγάλη λαϊκὴ ἐπιτροπὴ ἐκ πολιτῶν διακεκοιμένων ἀπὸ τῆς ἐκκλησίης πρὸς τὸν λαὸν ὅπως παρῇ εἰς τὸ ὑπ' αὐτῆς οργανούμενον λαϊκὸν μνημόσυνον εἰς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως. Ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς κ. Δημ. Πετρακάκος ἐπισκεφθεὶς τὸν Μακαριώτατον Μητροπολίτην παρεκάλει ὅπως χοροστατήσῃ εἰς τὸ μνημόσυνον. Ὁ Μακαριώτατος ἀπεδέχθη. Τὴν ἐσπέραν ὅμως τῆς Παρασκευῆς, ἡ Κυβέρνησις ἀπηγόρευσε τὸ μνημόσυνον, ὡς καὶ πᾶσαν περιγραφὴν ἢ δημοσίευσιν ἐπὶ τῇ θανάτῳ τῆς αὐτοῦ Βασιλείου.

Κατὰ τὰς ἐκ Ῥώμης τηλεγραφικὰς πληροφορίες ἡ ἐπίσημος κηδεία τῆς Βασιλείου Ὀλγας ἐγένετο αὐτῇ τὴν πρωτὴν τῆς παρελθούσης Τετάρτης. Τὸ φέρετρον νεκρὸν διὰ τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας περιεστοιχίζεν ὁλόκληρος ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια τῆς Ἑλλάδος καὶ αἱ ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Ἀδελφῶν καὶ Κυβερνήσεων Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ἰταλίας, Σουηδίας, Δανίας, Νορβηγίας, Βελγίου, Ἰσπανίας, Γερμανίας, Αὐστρίας, Ρουμανίας, Σερβίας καὶ ἄλλων χωρῶν. Στέφανοι κατετέθησαν πολυάριθμοι στεφάνοι δὲ οἱ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας καὶ τοῦ προθυπουργοῦ κ. Μουσσολίνι, ὡς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως φέρων τὴν ἐπιγραφὴν «Τῇ Βασιλείᾳ Ὀλγᾷ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις».

Κατόπιν ἐπεισοδίου ὁ ἐν Ῥώμῃ Ἑλλήνων πρεσβευτὴς κ. Μαυρουδῆς δὲν παρέστη ὡς ἀρχικῶς εἶχε διαταχθῇ εἰς τὴν κηδείαν. Ἡ οἰκογένεια τῆς μεταστάσης Βασιλείου ἀπέκρουσεν ἐπίσης πρότασιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὅπως ἡ κηδεία τελεσθῇ δαπάναις τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Σχετικῶς πρὸς τὴν πρὸς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Ἑλλήνων πρεσβευτοῦ εἰς τὴν κηδείαν, ὁ κ. Ρούφος ἀνεκοίνωσε τὰ κάτωθι:

«Εἶναι γνωστὰ αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως αἱ διαδεδωκέναι αὐτῶν πρὸς τὸν ἐν Ῥώμῃ πρεσβευτὴν κ. Μαυρουδῆν μὲ τὴν ἐντολὴν ὅπως συμμορφωθῇ πρὸς αὐτὰς κατὰ τὴν κηδείαν τῆς πρώην Βασιλείου Ὀλγας. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ πρὶν κληρὸς Γεώργιος ἐμφανισθεὶς ὡς ἀρχηγὸς

τῆς οἰκογενείας, δὲν ἐφάρη ἐννοήσας τὴν ἐγγενῆ πρόθεσιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, θεωροῦσάς τι εἶχε καθήκον νὰ ἀπονεύμῃ τιμὰς εἰς τὴν σεπτὴν σοφὴν τῆς Βασιλείου Ὀλγας, ὁ ἐν Ῥώμῃ πρεσβευτὴς κ. Μαυρουδῆς κατόπιν νεωτέρας ἐντολῆς δὲν ἐπέμεινε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁδηγίων τὰς ὁποίας εἶχε λάβει διὰ τὴν ἀπονομὴν τῶν τιμῶν».

Μετὰ τὴν κηδείαν ἡ σορὸς συνοδευομένη παρ' ὅλων τῶν μελῶν τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας καὶ ὑπὸ φρουρὰς τιμητικῆς, μετεφέρθη δι' ἐκτάκτου ἀμαρτωλίας εἰς Φλωρεντίαν καὶ ἐναπετέθη εἰς τὴν κρύπτειν τοῦ ἐκεῖ ὁρθοδόξου ναοῦ ὅπου ἔχει ἐναποτεθῇ καὶ ἡ σορὸς τοῦ Μάρτυρος Βασιλέως Κωνσταντίνου.

Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Ἀλεξ. Παπαναστασίου συνήλθον τὴν νύκτα τῆς Παρασκευῆς 18 Ἰουνίου τὰ μέλη τῆς «Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως» εἰς μακρὰν σύσκεψιν.

Κατ' αὐτὴν συνεζητήθη ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις ὡς ἐμφανίζεται αὕτη μετὰ τὰς τελευταίας γνωστὰς ἀνακοινώσεως τοῦ κ. Παγκάλου περὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ διὰ τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν αὐτῆς.

Οἱ συνελθόντες ἐξέδωκαν μακρὸν ἀνακοινωθέν, ἐν τῷ ὁποίῳ, ἀφοῦ ἐκθέτουν τὰς ἀντιλήψεις τῶν ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως καταστάσεως μετὰ τὴν προεδρικὴν ἐκλογὴν, ἀντικρούουν τὰς μελετωμένας ὑπὸ τοῦ κ. Παγκάλου μεταρρυθμίσεις τοῦ Συντάγματος, τὰς συναφεῖς μὲ τὰ δικαιώματα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, ἡ καὶ τὰ ἀφαιρούμενα εἰς τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς.

Καλοῦν ἐν συνεχείᾳ τὸν κ. Πάγκαλον, ὅπως πρὸς ἐξομάλυνσιν τῆς καταστάσεως προβῇ:

- 1) Εἰς τὴν δημοσίευσιν ἀκεραίου τοῦ Συντάγματος ὡς κατηρτίσθη τοῦτο ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπὴν, ὡς ἐπίσης καὶ τοῦ ψηφισθέντος ὑπ' αὐτῆς ἐκλογικοῦ νόμου.
- 2) Εἰς τὸν σχηματισμὸν ὑπηρεσιακῆς κυβερνήσεως.
- 3) Εἰς τὴν ἐνέργειαν ἀπολύτως ἐλευθέρων ἐκλογῶν, ἐντὸς τῶν συνταγματικῶν προθεσμιῶν, ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, ὑποχρεωμένης ἐντὸς βραχυτάτης προθεσμίας νὰ ἐπιφέρει ὅσας ἡθελε κρίνει ἀναγκαίας τροποποιήσεις εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ κυρῶσιν αὐτὸ τελικῶς, ἐχούσης δὲ τὴν ἐξουσίαν νὰ λύσῃ ὅλα τὰ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Συντάγματος ἀπορρέοντα ζητήματα καὶ
- 4) Εἰς τὴν ἄρσιν τῶν περιορισμένων μέτρων τοῦ Τύπου.

Εὐρυτέραν περίληψιν τοῦ ἀνακοινωθέντος

τῆς «Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως» ἐδημοσίευσεν τὸ «Ἐλεύθερον Βῆμα» τοῦ παρελθόντος Σαββάτου τὸ ὁποῖον ἐντολὴ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν κατεσχέθη καὶ δὲν ἐκυκλοφόρησεν εἰς Ἀθήνας καὶ Πειραιεὶ ὡς καὶ εἰς τὰς περισσότερας τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους. Συγχρόνως τὸ Σάββατον ἡ Κυβέρνησις ἐξέδωκε διὰ τοῦ πολιτικοῦ γραφείου τὸ κάτωθι ἀνακοινωθέν, ὅπερ δημοσιεύομεν μόνον καὶ μόνον διὰ τὰς περιληφθῆναι εἰς τὰς δέλτους τῆς πολιτικῆς ιστορίας τῆς ἰσοῦς τριτημυιάδος ἐποχῆς ἢ διανοῦμεν.

«Πρωτὴ ἐφημερίς, παρεξηγήσασα ἀτονήσασαν ἐκ τῆς δημοσίευσος δηλώσεων πολιτικῶν τῆς χώρας ἀνδρῶν, ἀπαγόρευσιν ἀφορῶσαν εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἡσυχίας τοῦ λαοῦ, ἐδημοσίευσεν εὐρείαν περίληψιν στασιαστικῆς προκηρῦξεως ἀνισορροποῦ τινός.

Καὶ διὰ μὲν τὴν ἐπισυμβῆσαν παρεξήγησιν ἡ κυβερνήσις οὐδὲν μέτρον σκέπτεται νὰ λάβῃ κατὰ τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδος. Εἶναι ὅμως ἡ κυβερνήσις ὑποχρεωμένη ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς μὴ διαταραχῆς τῆς ἡσυχίας τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ, νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν ἀναγραφὴν καὶ τοῦ ὀνόματος ἀκόμη τῶν διμεινομένων πτὶ ἡγούνται κομμάτων ἀνισορροποῦ Ἀλεξάνδρου Παπαναστασίου, Σφακιανῆς ἱατροῦ, Δελλαπατρίδης κλπ.»

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀνακοινωθέντος τοῦτο ἡ «Δημοκρατικὴ Ἐνωσις» ἐξέδωκε νέον ἀνακοινωθέν τοιχοκολληθὲν πρὸ τῶν γραφείων τῆς, ὅπερ μετ' ὀλίγον ἐξέσχισαν ὅργανα τῆς δημοσίας ἀσφαλείας. Ἐν τῷ ἀνακοινωθέντι τοῦτο ἡ «Δημοκρατικὴ Ἐνωσις» ἐτόνιζεν ὅτι λαμβάνει σημείωσιν τῶν ὑβρεων τοῦ κ. Παγκάλου.

Πραγματοποιῶν τὴν ἀπόφασιν τοῦ ὅπως περιορῶνται εἰς τὴν Ἀντικὴν Μακεδονίαν ὁ κ. Πάγκαλος ἀνεχώρησε δι' ἀντιοπολιτικῶν τὴν νύκτα τῆς Κυριακῆς εἰς Θεσσαλονίκην ὅπου ἐνυκνὴν ὑποδοχῆς. Τὸν κ. Πάγκαλον συνόδευσαν οἱ ὑπουργοὶ κ. κ. Μακρῆς καὶ Φιλανδρός. Ἐκ Θεσσαλονίκης ὁ κ. Πάγκαλος ἐπεσκέφθη τὴν Βέροian, Νάουσαν, Ἐδεσσαν, Σόροβις, Φλώριαν, Κοζάνην ἐκφωνήσας λόγους εἰς ὅλας τὰς ὡς ἄνω πόλεις καὶ ὑποσχέθεις τὴν ἐπίλυσιν τῶν τοπικῶν ζητημάτων.

Χαρακτηριστικὰ ὑπῆρξαν αἱ ἐν Φλωρίῃ γινόμεναι δηλώσεις τοῦ κ. Παγκάλου σχετικαὶ πρὸς τὰς σχέσεις τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ὑπόλοιπων Κρατῶν. Διὰ τῶν δηλώσεων τοῦ ὁ κ. Πάγκαλος ἐτόνισεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς θέλει νὰ εἶναι παράγων εἰρήνης ἐν τῇ Βαλκανικῇ ἀλλὰ καὶ ἐτοιμὴ ὅπως ἀποκρούσῃ πᾶσαν προσβολὴν κατὰ τοῦ ὑφισταμένου

Βαλκανικοῦ καθεστώτος.

Ἐκ Κοζάνης ὁ κ. Πάγκαλος ἀνεχώρησεν εἰς Θεσσαλονίκην ὅπου ἐφθάσε τὴν ἐσπέραν τῆς παρελθούσης Τετάρτης ἀφίκετο δὲ εἰς Ἀθήνας τὴν Παρασκευὴν.

ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν κατηρτίσθη διάταγμα διὰ τοῦ ὁποῖου ὡς ἐκλογικὸν μέτρον ὁρίζονται ὡς 44 χιλιάδες δημόται. Οὕτω ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεκτῶν βουλευτῶν καθ' ὅλον τὸ Κράτος θὰ ἀνέλθῃ εἰς 140 μόνον. Ὅταν τὸ ὑπόλοιπον τῶν δημοτῶν εἶναι ἀνώτερον τοῦ ἡμίσεος 44 χιλιάδων, τότε προστίθεται εἰς βουλευτῆς.

Οἱ Μουσουλμᾶνοι τῆς Ἀντικῆς Θράκης καὶ τῆς Μακεδονίας θὰ ψηφίσουν κατ' ἰδίους ἐκλογικοὺς συλλόγους, ἰδίους βουλευτὰς.

Ἐκλογικὴ περιφέρεια ὁρίζεται ἡ εὐρεῖα, ἥτοι κατὰ νομοῦς.

Αἱ ἐκλογαὶ Βουλῆς καὶ Γερουσίας θὰ διεξαχθῶν συγχρόνως. Ὁ ἀριθμὸς τῶν γερονσιαστῶν δὲν ἔχει καθορισθῇ εἰσέτι, πιστεύεται ὅμως ὅτι θὰ ἰσχύσῃ σχετικῶς τὸ παλαιὸν Διάταγμα περὶ ἐκλογῆς γερονσιαστῶν τὸ ὁρίζον τὰς γερονσιαστικὰς ἑδρας εἰς 100.

Κατ' ἀνακοινώσεως τοῦ κ. ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν δὲν εἶναι ἀκριβὲς ἡ ἀναγραφείσα πληροφορία καθ' ἣν ἡ εἰδικὴ πρὸς τοῦτο νομοθεσία ἐπιτροπὴ, ἐπρότεινε τὴν συγχώνευσιν τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων καὶ Χωροφυλακῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐτόνισεν ὁ κ. ὑπουργὸς δὲν ἔλαβεν εἰσέτι τὸν καιρὸν νὰ μελετήσῃ τὰς ἀντιθέτους πρὸς τοῦτο ἀποφάσεις.

Συμπληρωματικῶς ἀνεκοινώθη ὅτι ὁ κ. Καλιβίτης ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἀναφορὰν δι' ἧς διαφεύδει τὴν φήμην καθ' ἣν οἱ ὑπασπασμένοι τῆς Διευθύνσεως Ἀθηνῶν θὰ ἐδέχοντο συγχώνευσιν τῶν δύο Σωμάτων. Ὁ κ. Καλιβίτης τοῖς εἰς τὴν ἀναφορὰν δι' οἱ ἄνδρες τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων ἀποκρούουν κάθε ἰδέαν συγχώνευσος.

Ἐπίσης ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἀναφορὰν ὁ κ. Μπαῦμπερ εἰς τὴν ὁποίαν ἐκθέτει τὰ καθήκοντα τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν γνώμην τοῦ δέον ν' ἀνατεθῶν εἰς τὴν Ἀστυνομίαν Πόλεων.

Ἐν Ἡεῖρῳ συνεχίζεται ἡ προσπάθεια τῶν ἀρχῶν πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν δραστῶν τῆς συγγενῆς ληστείας Πέτρας. Αἱ ἐνέργειαι τῶν ἀρχῶν μολοντί δὲν ἐστέφθησαν μέ-

χει τοῦδε ὑπὸ ἐπιτυχίας τινὸς ἐλπίζεται δι
δὲν θ' ἀποδοῦν ἄγονοι.

Παραπληθεύει ἐνταῦθα ὁ διακεκριμένος
φίλος τῆς «Νέας Ἐποχῆς» καὶ ἐκ τῶν ἐγ-
κριτοτέρων παραγόντων τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ
Ἑλληνισμοῦ κ. Μιλιτιάδης Βιτιάδης, Πρόε-
δρος τῆς Ἑλληνικῆς Λέσχης Ἀλεξανδρεί-
ας καὶ εὐφύμως γνωστὸς εἰς τὴν ἀντιβενι-
ζελικὴν οἰκογένειαν ἥς ἀποτελεῖ ἔξοχον μέ-
λος. Ὁ κ. Βιτιάδης ἀποτελεῖ μέλος καὶ τῆς
συγκροτηθείσης λαϊκῆς ἐπιτροπῆς πρὸς τέ-
λεσιν μνημοσύνου ὑπὲρ τῆς ἀειμνήστου Βα-

σιλίσσης Ὀλγας. Πρὸς τὸν ἐκλεκτὸν αὐτῆς
φίλον ἡ «Νέα Ἐποχή» εὐχεται τὸ «καλῶς
ἦλθε».

Ἐλάδομεν ἀργὰ παρ' ἐκλεκτοῦ φίλου
νεκρολογίαν τοῦ ἴσους προῶτως ἐκλι-
πόντος συνταγματάρχου Ἀλεξάνδρου Γαθα-
λιᾶ τοῦ ὁποῦν τὴν ἀπώλειαν θρηνεῖ καὶ ἡ
«Νέα Ἐποχή» ὡς ἀπώλειαν ἐνὸς τῶν ση-
μαντικωτέρων παραγόντων τοῦ Ἰδεολογικοῦ
ἀγῶνος δι' ἐξάγει ἡ παράταξις μας. Τὴν
νεκρολογίαν ταύτην θέλομεν δημοσιεύσει εἰς
τὸ προσεχὲς τεῦχος.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ ἀγορὰ τῶν χρεωγράφων κατέδειξε κατὰ
τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα χαλαρότητα μετὰ
ἐλαφρῶν ὑποτιμητικῶν διαθέσεων. Αἱ τιμαὶ τῶν
διαφόρων ἀξιών καὶ χρεωγράφων κατῆλθον εἰς
κατώτερα πῶς ἐπίπεδα, τῆς ὅλης κινήσεως δια-
κρινομένης ὑπὸ πνεύματος ὑποτιμητικοῦ καὶ ὑπὸ
ἐπιφυλακτικῆς ἀπαρξίας.

Εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ συναλλάγματος παρετη-
ρήθη κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας ζωηρότης καὶ
συναλλακτικὴ διάθεσις πλὴν αἱ τιμαὶ δὲν ἤδυνή-
θησαν νὰ ἐξέλθουν τῶν ἐπιπέδων εἰς ἃ ἐκινήθη-
σαν καὶ κατὰ τὴν προηγουμένην ἐβδομάδα.

Ἡ τόσον πομπῶδως ἀναγγελθεῖσα παρὰ τῆς
Κυβερνήσεως πληροφορία παροχῆς τῶν Ἀμερι-
κανικῶν πιστώσεων, οὐδεμίαν νεωτέραν ἐπιθε-
δαίωσιν εὗρεν οὐδὲ σχετικὸν τι ὑπάρχει πείθον
ὅτι τὸ τοιοῦτον πρόκειται νὰ συντελεσθῇ.

Δὲν γνωρίζομεν ἐπὶ ποίας βάσεως ἐρείδομένη ἡ
Κυβέρνησις ἐξηγγεῖλεν ὅτι ἐξηγγεῖλε. Πάντως
δὲν δυνάμεθα εἰμὴ δορυμῶς νὰ ψέξωμεν τὸν
τὴν ἐλαφρότητα μετ' ἧς μὴ εἰς τὴν τοιαύτην ἀν-
ρότητος ἐξηγγέθη, ὅσον καὶ τὴν μονόπλευρον αὐ-
τῆς ἀντικεινῶσιν εἰς μίαν καὶ μόνον πρῶτὴν ἐ-
φημερίδα. Ἡ περιπέτεια αὕτη μᾶς ἐνθυμίζει τὴν
πρό τινων μηνῶν ἐτέραν τοιαύτην εἰς τὴν ἐνεπλέ-
χθη εὐπίστως ἡ διψῶσα ξένου δανείου κυβερνήσις
μας διὰ τῆς ἀποστολῆς ἀντιπροσώπου πρὸς τὸν
ἀπατεῶνα ὁμογενῆ Ἀντωνιάδην, τὸν δῆθεν κά-
τοχον μεγάλων ἀδαμαντωρυχείων, προσφερθέντα
εὐγενῶς καὶ λίαν πατριωτικῶς νὰ δανείσῃ εἰς
τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ὅ,τι ὁ προϋπολογί-
σμός αὐτῆς εἰς ἑλλειμμα περιέχει.

Διὰ Διατάγματος ἐπιβάλλεται φόρος 5 λε-
πτῶν διὰ πάντα μεταβαίνοντα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν
Ἑλλήνα πολίτην. Διὰ τὰς μεμονωμένως ταξι-
δευούσας γυναῖκας ὁ φόρος ὁρίζεται εἰς 10 λε-
πτάς. Πάντως, προκειμένου περὶ οἰκογενεῖας ἃ

νω τῶν 3 μελῶν, ὁ φόρος δὲν δύναται νὰ ὑπερ-
βῇ τὰς 15 λίρας.

Ὁ κύριος φόρος τῆς καταναλώσεως τοῦ οἰ-
νοπνεύματος, ἄσχετος πρὸς τὸν ἐπιβαλλόμενον
πρόσθετον φόρον, ρυθμίζεται διὰ νεωτέρου Δια-
τάγματος δι' οἰνόπνευμα οἰασθῆναι δυνάμεις
εἰς δρχ. 35 κατὰ χιλιόγραμμον, διὰ τὰ κάτω
τῶν 70 βαθμῶν μέχρι 30 εἰς δρχ. 25 καὶ εἰς
δρχ. 10 διὰ τὰ κάτω τῶν 30 βαθμῶν.

Ὡσαύτως εἰς δρχ. 35 ὁρίζεται ὁ φόρος διὰ
τὸ ἐντὸς τοῦ Κράτους εἰσαγόμενον οἰνόπνευμα
καὶ ἀπόσταγμα οἴνου.

Διὰ Διατάγματος ἀπαγορεύεται ἐπὶ ἐν ἔτος
πᾶσα αὐξήσις τῶν μετοχικῶν κεφαλαίων τῶν
Ἀνωνύμων Ἑταιρειῶν, ἐξαίρεται ἐκείνης, ἥς
ἡ εἰσφορά πραγματοποιεῖται εἰς εἶδος, τῆς πρὸς
ἐκτέλεσιν συμβάσεων μετὰ τοῦ Δημοσίου τοιαύ-
της καὶ τέλος τῶν γενομένων παρὰ Βιομηχανι-
κῶν Ἑταιρειῶν.

Ὡσαύτως διὰ τοῦ αὐτοῦ Διατάγματος ἀπα-
γορεύεται ἡ σύστασις ἀνώνμων Τραπεζικῶν
Ἑταιρειῶν, ἔχουσιν καταβεβλημένον μετοχικὸν
κεφάλαιον κατώτερον τῶν 15 ἐκατομμ. δραχμῶν.
Διὰ τὰς ἀσφαλιστικὰς ἑταιρείας πρὸς ὁρίζε-
ται, ὅτι αὐταὶ δέον νὰ ἔχωσι κατατεθειμένον ὡς
ἀσφαλιστικὴν τοποθέτησιν τὸ 1)2 τῶν ἀσφαλί-
στῶν ἐνὸς ἔτους ἐντὸς 2 μηνῶν ἀπὸ τῆς δη-
μοσιεύσεως τοῦ ἑτησίου ἰσολογισμοῦ τῶν.

Ὑπεγράφη ἡ προσωρινὴ Ἑλληνοσουλανδική
ἐμπορικὴ σύμβασις ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὅρου τοῦ
μᾶλλον εὐνοουμένου Κράτους, ὡσαύτως συνεχι-
ζονται αἱ διαπραγματεύσεις μετὰ τῆς Ρωσσίας
Γερμανίας καὶ Ἰταλίας πρὸς σύναψιν ἐμπορικῶν
συμβάσεων.

Π. Ε. Γ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΣΥΓΧΩΡΟΥΜΕΝ, ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΛΗΣΜΟΝΟΥΜΕΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

«Ἐγὼ δὲ λέγω, ὑμεῖν, ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν
καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς».

(Ματθ. 5, 44)

Τοῦ Κυρίου τὴν ἐρηλόφρονα ταύτην δι-
δαχὴν διεκνήρυττε τὴν παρελθούσαν Πέμ-
πτην εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν ὁ νέος
Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Μελέτιος
(τέως Μελέτιος Δ' Ἀρχιεπίσκοπος Κων-
σταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκου-
μενικὸς Πατριάρχης), ἀποχαιρετῶν τὰς
Ἀθήνας ἵνα ἐγκατασταθῇ εἰς τὴν φερώνυ-
μον τοῦ πρώτου Ἑλληνοῦ, ἀλλὰ καὶ πρώ-
του ἐπὶ Γῆς ἀνθρώπου πόλιν.

Ὁ Πατριάρχης συγχωρεῖ πάντας καὶ
ἐμὲ αὐτὸν κατὰ συνέπειαν ἀχθέντα πλει-
στάκις εἰς δημοσίαν ἐπίκρισιν ἐκκλησιαστι-
κῶν ἀτοπημάτων.

Ὑπολείπεται νὰ συγχωρήσωμεν καὶ ἡ-
μεῖς τὴν Παναγιώτητά του, ἀλλ' ἵνα ἐνθου-
νειδῆτως πράξωμεν τοῦτο ὀφείλομεν νὰ ἀ-
νακοπήσωμεν τὰ κατ' αὐτόν. Ὀλίγοι ἴσως
τῶν ἀνωτέρων τῆς Ὀρθοδοξίας κληρικῶν
ἠτύχησαν νὰ καταλάβωσιν ἀλληλοδιαδό-
χως οὗς κατέλαβεν Μελέτιος ὁ Ἀλεξαν-
δρείας ἡδὴ Θεόνοτος. Ἀπὸ τῆς Κύπρου εἰς
τὰς Ἀθήνας, ἀπὸ τῆς ἐξορίας εἰς τὴν
Κωνσταντινουπόλιν, ἀπὸ τῆς μονώσεως τῆς
ἐν Κηφισίᾳ εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν. Ἀλ-
ματα ἀληθῶς ἡλιγγιῶδη πνευματώδους ἀν-
δρός. Γενόμενος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν
ἐσεβάσθη, εἶνε ἀληθές, ἀπολύτως τὴν πρό-
σθεν διδαχὴν τοῦ Θεανθρώπου.

ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ὁ ἐνθρονιστήριος λόγος τοῦ προάγγε-
λος γάμου ἐπισκόπων καὶ μεταρρυθμίσε-
ων, ἀνυψέστατος. Ὡς πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς
Συνόδου σπουδαίας ἀληθῶς προσέφερεν
ἐπιφροσύνης πρὸς τὴν δεινῶς τότε χειμαζο-
μένην ἐκκλησίαν ὁ κ. Μελέτιος· διότι προε-
δρεύσας τοῦ ἀνωτάτου ἐκκλησιαστικοῦ δι-
καστηρίου ἐδωμάτισε τὴν ἐκβεβηκεμένην
ἐκείνου πολιτικὴν, πολιτικὴν καθαιρέσεων
καὶ παύσεων διὰ τὸ ἀνάθεμα. Ἐν τῷ ση-
μείῳ τοῦτο δέον νὰ ἀναγνωρισθῇ αὐτῷ

πλήρης δικαιοσύνη καὶ ἐπιθρόνου. Ἀ-
πέργειν ἱταμῶς τὰς ἀξιώσεις τοῦ βενιζε-
λισμοῦ, οἷς ἐπέδωκε νὰ πληρώσῃ τοὺς
Θρόνους τῆς Ἑλλάδος διὰ τυφλῶν αὐτοῦ
ὁργάνων, διὰ τῆς μεθόδου μιᾶς ἱεροεξετα-
στικῆς ἐξουσιώσεως τῶν κανονικῶν ἡμῶν
Ἀρχιερέων. Ἡ Ἐκκλησία ἀνεκουφίσθη,
οἱ διωγμοὶ ἐξέλιπον, οἱ τρομεροὶ τῆς Πα-
τρίδος, ἐχθροὶ, οἱ Ἀρχιερεῖς τοῦ ἁ ν α-
θ ἔ μ α τ ο ς ἐβλεπον καλλιτέρας ἡμέ-
ρας. Ἡμεῖς ἰδίᾳ οἱ Λάκωνες ποτὲ δὲν θὰ
λημονήσωμεν δι' ἀναγνωρίσεως τὰ δίκαια
τοῦ Μητροπολίτου Σπάρτης ἐκώφευσεν εἰς
τὴν μαινομένην τότε βενιζελικὴν συκοφαν-
τίαν καὶ συνετέλεσεν ὥστε νὰ ἀπολυθῇ τοῦ
Ἱτζεδίν ὁ Πανιερώτατος κ. Γερμανός, ὁ
τοσαύτας μετὰ ταῦτα παρασχὼν καὶ παρῆ-
γων πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπηρεσίας.

Ἡγωνίσθη λοιπὸν ἀληθῶς ὑπὲρ τοῦ
κύρους τῆς Ἐκκλησίας καὶ αἱ σχέσεις του
μετὰ τοῦ βενιζελισμοῦ ἐχαλαροῦντο δση-
μέραι, μέχρι τοῦ σημείου σφοδρᾶς τινος
σκληρῆς μεταξὺ τοῦ κ. Βενιζέλου, ἐπὶ πα-
ρουσίᾳ καὶ συνοδικῶν μελῶν. Ἐν τῇ διοι-
κῇ τῆς Μητροπόλεως ἐπεδείξατο χεῖρα
σταθερὰν καὶ μόνον αἱ ἀπόπειραι τῶν
κ ο υ ρ ε μ ε ν ω ν παπᾶδων του ἦσαν εἰς
βάρος του. Ἡ ἐξέλιξις ἀσφαλῶς θὰ ἦγεν
αὐτὸν εἰς Προεδριότητα. Ξένον ὅλως
πρὸς τὰ κόμματα.

Εἶχεν ἐν τοσοῦτῳ ὁ κ. Μελέτιος τὸ κύ-
ριον ἀνύχημα νὰ ἦνε ἁ ν τ ι κ α ν ο ν ι-
κ ὁ ς Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, διότι εἶχεν
ἐπιβῇ Θεότῳ μ ἡ κενοῦ κανονικῶς. Ὁ
κ. Θεόκλητος ἀντικανονικῶς καὶ πα-
ρανομῶς εἶχε καθαιρεθῇ, ἡ δὲ μεταβολή
τῆς 1 Νοεμβρίου 1920 ἦτο φυσικὸν νὰ
ἐπαγέρεται εἰς τὸν Θεότον τὸν κανονικόν
Προεδριότητα μας. Ὁ κ. Μελέτιος ἐξῶ-
σθη τῆς Μητροπόλεως. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε
φύσει ἀειλής. Καὶ ὁ ἐκπεσὼν τοῦ Θεότου
ἐν τῇ μικρᾷ τῇ ἐνδομῇ, ἐπανέπιπεν εἰς

τὰς ἀγκάλας τοῦ βενιζελισμοῦ; ἵνα ἐκδικηθῇ ἡμᾶς.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

Καὶ ἐπιτεῦθεν ἀρχίζει ἡ μεταβολὴ τοῦ ἐκπαιδευτοῦ. Ἀπὸ ἐκκλησίας εἰς ἐκκλησίαν καὶ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν κηρύσσει τὸ εὐ-αγγέλιον τοῦ βενιζελισμοῦ εἰς τὰς Ἡνω-μένας Πολιτείας καὶ οἱ ἔρανοι ὑπὲρ αὐτοῦ πλημμυροῦσι τοὺς δίσκους τῶν ναῶν. Συντελέσεν ἀτυχῶς ὁ κ. Μελέτιος εἰς τὴν Ἀμερικὴν εἰς τὴν μεταξὺ τοῦ βενιζελισμοῦ καὶ ἀντιβενιζελισμοῦ δξότη-τα κατὰ τρόπον λίαν θλιβερόν. Ἐχὼν ὄργανον αὐτοῦ τυφλὸν ἕνα θρασυτατον πρό-σφυγα Ἐπίσκοπον Ροδοσιόλου, ὃν εἶχεν ἀ-ναγνωρίσει ὡς ἐκπρόσωπον τῆς Ι. Συνό-δου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διήρε-σε τὴν ἐκεῖ Ἐκκλησίαν καὶ διὰ τῆς μετέ-πειτα φριξιαστικῆς χειροτονίας τριῶν ἀν-τικανονικωτάτων Ἐπισκόπων ὑπέσκαψεν ἀγεφύρωτον διὰ πολλὰς ἀκόμη δεκαετηρί-δας τὸ χάσμα ἐν Ἀμερικῇ. Μετὰ ψυχικῆς ὀδύνης ἀντιπαροχόμεθα πρὸ τῶν ἐν Ἀ-μερικῇ ἐκκλησιαστικῶν...

ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΔΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Κεκτημένην πλέον κατέχων τὴν πρὸς τὸν βενιζελισμὸν ταχύτητα καὶ ἐρεθιζόμενος ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις ἀνοσιῶν—μετὰ διετί-αν ἐσκέφθησαν ἐδῶ νὰ τὸν καθαιρέσουν!—ἀνελάμβανε τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον οὐχὶ μὴ συγχωρῶν ἀλλὰ μισῶν τοὺς ἐχθροὺς αὐ-τοῦ. Καὶ περιῆλθεν ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ εἰς τὸ κατάντημα νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὰς ἐν-δόξους τῆς ἱστορίας τῆς δέλιους τηλεγρά-φημα συγχαρητήριον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πα-τριάρχου Μελετίου τοῦ Δ' πρὸς τοὺς φρυγ-δας τοῦ μετώπου εὐλογοῦντος τῆς ἐλευθέρ-σεως τῆς Ἑπανάστασεως τὸ κακοποιὸν ἔρ-γον καὶ ἐπικαλουμένου τὴν θείαν ἀρωγὴν ὑπὲρ τῆς Ἑπανάστασεως!

Ἀφ' ἧς ὑπῆρξεν Οἰκουμενικὸν Πατρι-αρχεῖον πρῶτην ταύτην φορὰν ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἀπὸ πανελληνίου καὶ παρθοδό-ξου ἰδρύματος κατήντα δορυφόρος τοῦ βενι-ζελισμοῦ. Τὸ Γένος ὑπέστη ἐπιτεῦθεν συμ-φορὰν, ἀνῆκεστον—τὴν περὶ τοῦ ἡν-τῶν πρὸς τὸν Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου...

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἐκκλησία ὡς τοιαύτη ἐκλο-νίσθη διὰ τῆς ρεκλαμοειδοῦς ἐκείνης συγ-κλήσεως ἐνὸς Πανορθοδόξου Συνεδρί-ου, ὅπου ἀντικανονικώτατα, ἀμελετήτως καὶ ἀβασανίστως ἐγένοντο δεκατὶ μεταρ-ρυθμίσεις ἐκκλησιαστικαί, ἀνατρέψασαι θε-

μελιώδεις ἱεροὺς κανόνες καὶ τιμίας παρα-δόσεις. Μελέτιος ὁ Δ' ἔχει ἀναμφιδόλως πολλὴν τὴν ζωτικότητα ἐν ἑαυτῷ καὶ φιλο-δοξεῖ ὅπως καταστή-αὐτὸς ὁ ἡγέτης μιᾶς εὐρυτάτης ἐκκλησιαστικῆς μεταρρυθμίσεως. Οὕτως ἐξηγοῦνται καὶ αἱ ἐν Ἀγγλίᾳ θορυ-βώδεις συζητήσεις τοῦ μετὰ τοῦ ἀγγλικανι-κοῦ κλήρου καὶ ἡ ἀνενεργετικότης τῶν ἀγγλι-κανικῶν χειροτονιῶν, σκόπιμος ἴσως πολι-τικῶς, ἀλλὰ κανονικῶς ἀντιορθόδοξος.

Ἐν τῇ ἀκατασχέτῳ πρὸς τὰς μεταρρυθ-μίσεις ροπῇ παρετηρήθη, προκειμένου ἰδίᾳ περὶ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου, σιγμῇ, καθ' ἣν Μελέτιος ὁ Δ' ψυχολογῶν τὸ φρόνημα τοῦ ὁρθοδόξου λαοῦ ἀποφαίνε-ται (ὡς ἐκ τῶν πρακτικῶν πιστοῦται) ταῦ-τα, τὰ πολιτικώτατα καὶ ρουνεχέστατα:

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Ἡ μεταρρυθμίσις, τὴν ὁποίαν πρόκειται νὰ κάμωμεν, δὲν πρέπει νὰ ἐπιφέρει οὐκ ἀν-δαλισμὸν εἰς τὸ χροστεπώννιον πλῆ-ρωμα. Λαμβάνομεν σοβαρῶς ὑπ' ὄφει δι-ΔΕΝ ΕΙΝΕ ΤΙ ΑΔΙΑΦΟΡΟΝ τὸ πῶς θὰ διατεθῶσιν αἱ μάζαι τῶν χροστιανῶν μας ἀπὲ-ραντι μεταρρυθμίσεως, ἀ-ποδεχομένης, τὸ Γρηγοριανὸν σύστημα.

Ἀλλ' ἐνῷ σύμψασι τῆς Ὁρθοδοξίας αἱ κορυφαὶ ἐξηγεῖσθαι κατὰ τῆς παραδιάσε-ως τοῦ πατρῶου, τοῦ κανονικοῦ ἡμερολογίου ἐνῷ ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἐτηλεγρά-φει: «Συνταυτισμὸς τῶν ὁρ-θοδόξων ἐορτῶν πρὸς τὰς τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας κρίνεται ΑΣΥΜΦΟΡΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΝ».

Ἐνῷ ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας ἔγρα-ψε τῇ 22 Ὀκτωβρίου 1924:

«Οἱ πολιτικοὶ παράγοντες παρόεθον προόδου σύμπτωμα τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἡμερο-λογίου, ἀν καὶ σύμψασι, ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκ-κλησία ἔχει τὸν ἰουλιανόν ἡμερολόγιον, ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΒΙΑΝ, ἢΝ ΜΕΤΕΡΧΕΤΑΙ τὸ Κράτος πρὸς ἀποδοχὴν τοῦ Γρηγοριανοῦ. Ἡ ροπή πρὸς τὰς μεταβολὰς τῶν κανόνων εἰκονίζει πρὸ τῶν ὁφθαλμῶν ἡμῶν ΚΙΝΔΥΝΟΝ ΜΕΓΑΝ».

Ἐνῷ ὁ πολὺς Φώτιος τῇ 20 Μαρτίου 1924 ἔγραψε πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν:

«Σύνοδον, εἴτε Μεγάλην Τοπικὴν, εἴτε Οἰκουμενικὴν, συγκληθῆναι ἀπαραίτητον οἰόμεθα, ἥτις καὶ περὶ τοῦ ἡμερολο-γιακοῦ καὶ περὶ ΑΤΟΠΩΣ ὅπως δὴ ποθ'

ὅμως ἀναγκαιωμένων, εἴτε θύραθεν, εἴτ' ἔσωθεν ζητημάτων πραγματευομένη ἐν ἀ-γίῳ Πνεύματι ἀποφανθῇσεται καὶ κοινὴν τῇ ὅλῃ Ἐκκλησίᾳ τὴν προᾶξιν ὑποτιπώσῃ, προλαμβάνουσα οὕτω ΠΑΝΤΑ ΚΙΝΔΥ-ΝΟΝ, ΤΟΝ ΑΠΟ ΤΩΝ ΜΟΝΟΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΑΥΤΟΒΟΥΛΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ» (διὰ τὰς ὁποίας ὀνομαστὶ κατήγγελλεν ὁ Φώτιος τὰς ἐν Ἑλλάδι καὶ Κωνσταντινου-πόλει ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς). Ἐνῷ αὐτὸς οὗτος Μελέτιος ὁ Δ' ἔγραψεν εἰς τὰς Ἀθή-νας τῇ 20 Ἰανουαρίου 24: «Ἡ ὁριθεῖσα ἔ-ραξις τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου κατὰ τὴν α' Ὀκτωβρίου παρ. ἔτους ἀπεδεί-χθη ἐκ τῶν πραγμάτων ἀνεπίτευκος ΔΙΑ ΤΗΝ ΜΗ ΥΠΟ ΠΑΝΤΩΝ ΑΠΟΔΟ-ΧΗΝ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ τοῦ Πανορθο-δόξου συνεδρίου...» ἐν ἰσοσύντῳ ὥριζε τὴν 10 Μαρτίου 24 «ὡς ἡμέραν κοινῆς ὑπὸ π α σ ῶ ν τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν» ἐφαρ-μογῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου».

Διεσπάρθη οὕτως ἡ κανονικὴ τῆς Ὁρ-θοδοξίας ἐνότης καὶ διεσεύσθη ἐκ θεμελιῶν τὸ κύρος τῆς Ἐκκλησίας παρὰ τῷ λαῷ.

Καὶ ταῦτα ἐνῷ αὐτὸς ὁ κ. Μελέτιος δὲν παύεται διακηρύσσων διὰ «σύνταγμα θεμε-λιώδες διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν εἶνε ΟΙ ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων» (βλ. Κ. Σπανοῦδη Μελετίου Δ' ἔργα καὶ ἰδέαι Ἀθῆναι 1926 σελ. 50). Γνωρίζει δὲ ὑπὲρ πάντα ὅτι ἐκκλησιαστικοὶ δεσμοὶ θεμελιώδεις, μόνον, ὑπὸ τῆς ἐξου-σίας ἐκείνης ἐγκύρως δύναται νὰ μεταβλη-θῶσιν, ὑφ' ἧς καὶ ἐδόθησαν. Κατὰ συνέπει-αν κανονικῶς μόνον μία Οἰκουμενικὴ δι-καιούται νὰ μεταβάλλῃ ὅτι—μὴ δογματικὴν δὲ—ἐπὶ Οἰκουμενικῆς ἐθουσίᾳ.

Ἐπεσεν ἐν ἰσοσύντῳ Μελέτιος ὁ Δ' ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῆς Πίστεως καὶ τοῦ Γέ-νους. Ἐπεσε καὶ ἀξίωσιν ἀναπότρεπτον τοῦ ἐχθροῦ.

Προσὸν ἐξίλειοται. Προσὸν οὕτω διὰ τοῦτο καὶ ἡγέρθη.

Συγχωροῦμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς, συγχω-ροῦμεν, ἀλλὰ δὲ ν' λησμονοῦμεν.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ

Ἐφθασεν ἤδη ὁ νέος Πατριάρχης εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Ἡ ἱστορία τοῦ πατριαρ-χείου καὶ τῆς πόλεως, ἡ μείωσις τῆς Μεγά-λης Ἐκκλησίας, παλαιούσης κατὰ ἀναγκην-θέντος ἐχθροῦ, τὸ πλοῦσιον τῆς αἰγυπτιακῆς ὁρθοδοξίας, ὅλα ταῦτα ὠθοῦσι πρὸς μίαν μεγάλυνσιν τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου. Ὁ κ. Μελέτιος ἔχει τὴν ψυχικὴν σύνθεσιν πρὸς τοῦτο, ἀρκεῖ νὰ τῷ ἔγιναν τὰ παθήματα μα-

θήματα. Ἀς μὴ λησμονῇ δι' ἀνηλθε μὲν, ἀλλὰ πάντοτε καὶ ἐπεσεν. Ἐπεσε διότι πάν-τοτε καὶ ἔσπευσεν. Ἐνας, ὁσονδήποτε καὶ γιγαντιώδεις ἀκόμη νὰ ἦτο, εἶνε ἀνθρω-πίνως ἀδύνατον νὰ μεταβάλλῃ ἐν ὅλῃ ὁφθαλμοῦ τὰς θερησκευτικὰς τῶν ὁρθοδόξων συνθηκὰς καὶ ἀντιλήψεις. Δύναται ἐκεῖ ὁ κ. Μελέτιος νὰ προσπαθασκενὸν τὸ ἔδαφος πρὸς τὰς μεταρρυθμίσεις, νὰ προετοιμάσῃ τὴν ἐπιστημονικὴν ἔλπην καὶ νὰ ἀγωνισθῇ ὑ-πὲρ ἐπικρατήσεως τῶν ἰδεῶν του ἐν τῇ Οἰ-κουμενικῇ Συνόδῳ τῆς αὔριου. Ὁ ρουμᾶνος καθηγητὴς Δημητρίσκος, ὁ ἀντιπροσωπεύσας τὴν ρουμανικὴν ἐκκλησίαν κατὰ τὸ παρθοδό-δοξον συνέδριον, ὅστις πρὸ ἑβδομάδος ὑβρί-σας ἀπεβίωσεν ἐν Βουκουρεστίῳ, διηγρεῖτο ἡμῖν π ὡς ἡ π α τ ῆ θ ἡ ἐκεῖ ἵνα ἀποδεχθῇ τὸ νέον ἡμερολόγιον, κατὰ τρόπον κάθε ἄλλο ἢ τιμητικὸν διὰ τὸ κύρος τῆς Μεγάλης Ἐκ-κλησίας.

Ἀς βαδίσῃ περιεσκεμμένως, ὁ νέος Πατριάρχης ἐν Αἰγύπτῳ. Ἀν ἐμφανισθῇ καὶ ἐκεῖ ἀνατροπὴς νεωτερίζων θὰ ἀνατρο-πῇ ἀπλούστατα ὁ ἴδιος. Ἀν προεργασθῇ ὅ-πως διὰ τῆς Οἰκουμενικῆς ἐπιτύχῃ τὴν ἀνα-καίνισιν—καὶ αὐτόν, οὐχὶ δι' ὄνομα Θεοῦ βέβαια δι' ἡμᾶς—τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ γάμου τῶν κληρικῶν καὶ τῶν τούτῳ ὁμοίων θὰ στερεωθῇ ἐπὶ Θρόνον, τὸν ὅποιον ἐκλεί-σεν ἐπὶ μακρὸν ὁ συντηρητικώτατος ἐκεῖνος Φώτιος. Ἐκεῖ δ' ἀκριβῶς ἔλαβε χώραν τὸ πρῶτον κροῦσμα παρανόμου γάμου ἐπισκο-πικοῦ.

Ὁ Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως Σω-φρόνιος ἔλαβεν ἄδειαν γάμου δι' ἑαυτὸν παρὰ τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν, τὴν ὁποί-αν ἠπάτησε δι' ἐγγράφου βεβαιώσεως τοῦ δι' ὁ Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης (δηλιδὴ ὁ ἴδιος) ἦτο ἄγαμος καὶ δὲν ὑπῆρχε κώλυμα γάμου μετὰ αὐτοῦ καὶ τῆς.....

Τολμῶμεν νὰ διατυπώσωμεν ἕνα τοιού-τον παραινετικὸν πρὸς τὸν κ. Μελέτιον, δε-δομένου ὅτι καὶ ἡ ἐκλογὴ του δι' ἐλαχίστης ἐπιτελεύχῃ πλειοψηφίας.

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ

Δὲν γνωρίζω ἂν τὴν μικρὰν ταύτην πλειοψηφίαν δὲν ὀφείλει ὁ κ. Μελέτιος εἰς φίλον Ἀρχιερεᾶ, ὅστις ἀποδίδων ἴσως αὐτῷ χάριτα ἐκ τοῦ ἀθηναϊκοῦ παρελθόντος, πα-ρεκράτησεν ἐν ἑαυτῷ ἀνακοίνωσιν μου, ἀλλ' ἀνακοίνωσιν ἥτις ἂν ἐφθανε μέχρι τοῦ Νεί-λου ἀσφαλῶς θὰ μετέβαλλε τὴν ψυχολογίαν τῶν ἐκλεκτῶν. Πρόκειται περὶ τοῦ ἀκο-λούθου:

Ἡ ἐκλογικὴ θέσις τοῦ Μητροπολί-

του Νουβίας, του σοβαρού έσωκλιματικού αν-
τιπάλου, εκλονίσθη εκ μιᾶς κατηγορίας, ἣν
ἐξειόχευσε καὶ αὐτοῦ εἰς "Ελλην ἱατροῦς ἐν
Αἰγύπτῳ διαμένον. Παράδοξον. Ὁ ἱατρός
αὐτὸς ἀπὸ νεότητος ἐπέδειξε ἐπιθετικήν
τινα κατὰ τοῦ κλήρου ροπήν. Διηρχόμεθα ἀ-
κόμη τὰς ὥρας ἐκείνας φοιτητικὰς ἡμέ-
ρας εἰς τὸ λιγυανὸν Πανεπιστήμιον διαν-
χειμὼν τοῦ 1907—ἐρηφίζετο ἐν Ἀθήναις
Ἐπίσκοπος Σπάρτης ὁ τότε ἐφημέριος τῆς
ἐν Λευρία ἑλληνικῆς κοινότητος ἀρχιμαν-
δρίτης Ἀκάκιος Ἀθανασιάδης. Ὁ ἐν λόγῳ
ἱατρός ἦτο τότε εἰς τὴν Λευρίαν, αἰγνηδίως
δὲ ἐξαπολύει σωρείαν ἐπιστολῶν πρὸς τοὺς
ἐν Ἀθήναις ἐπισήμους, καταγγέλλον αὐτοῖς
τὸν Ἀκάκιον, ὡς ἀρχιερωσύνης ἀνάξιον,
λόγῳ τῆς ἀνηθίκου ζωῆς του ἐν Γερμανίᾳ.
Καὶ ἐντολὴν τοῦ ἀνιχνύοντος Ἀκακίου συνέτα-
ξα ἀμέσως μὴνυσιν ἐπὶ ἐξυθρόσει καὶ οὐκο-
φαντία κατὰ τὸ ἱατροῦ Θ. Κ. ὅστις, μετὰ
ἐνορκον προανακρίσιν ἀπαξιάτων τῶν ἐν
Λευρίᾳ τότε Ἑλλήνων φοιτητῶν καὶ ἐμπο-
ρευομένων—προεξάρχοντος τοῦ τότε προξέ-
νου Νασαῦ—οἵτινες μιᾷ φωνῇ ἐπλεξαν τὸν
πανηγυρικὸν τοῦ παλλεύκου Ἀκακίου, εἰσή-
χθη ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΩΣ εἰς δίκην πρὸ
τοῦ Πλημμελειοδικείου τῆς Λευρίας. Ὁ
Θ. Κ. ἐνῶ πρὸ τῆς δίκης διεκνήρουσεν αὐτὸν
τοιαῦτ' ὁ Ἀκάκιος ἄς μὲ καταγγείλῃ διὰ
τὰ ἀποδείξω ὅλα, λαβὼν δὲ τὴν κλήσιν ἐ-
δήλωσεν αὐτοπροσώπως πρὸς τὸν ἀνώτερον
γερμανὸν εἰσαγγελέα διὲ θὰ προσέλθῃ ἵνα
δικασθῇ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δίκης. Ἐξή-
γησεν ἡ ἡγεμονία τῆς ὑπερα-
σπίσεως ὁ ὑποφαινόμενος, ὁ ἐπιφανὴς ἐν τῷ
Πανεπιστημίῳ καθηγητὴς κ. Δ. Παππούλι-
ας καὶ πολλοὶ Ἕλληνες. Ὁ κατηγορούμενος
οὐδ' ἀμὰ οὐδ'.

Μὴ ἰσχυροῦς κατὰ τὴν γερμανικὴν
ποινικὴν δικονομίαν ἐρρημολογήθη
ἡ δίκη διεξήχθη τυπικῶς. Ὁ εἰσαγ-
γελὺς ἀναγνούς τὸ κατηγορητήριον ἐπὶ συ-
κοφαντίᾳ (ἀρθρ. 185, 187 τοῦ γερμ. π. κ.)
ἐβεβαίωσε τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κατηγορουμέ-
νου καὶ τὸ δικαστήριον ἐξέδωκε ΕΝΤΑΛ-
ΜΑ ΦΥΛΑΚΙΣΕΩΣ καὶ αὐτοῦ (Stec-
k-brief) δημοσιενδὲν τὴν ἐπιούσαν εἰς τὰς
ἐφημερίδας τῆς Λευρίας.

(Gegen den Dr. med. Th. C. geb. an 18
Mai 1879 in Doubiani in Griechenland
der flüchtig ist, ist die Untersuchungs-
haft wegen verleumderischer Beleidigung
verhängt worden. Es wird um dessen

Verhaftung ersucht. Leipzig den 22 Ap-
ril 1907).

Τὰ καθέκαστα, τῆς δίκης περιέγραφα
ἐποτρὺ εἰς τὸν «Χρόνον» τῶν Ἀθηνῶν οὐτι-
νος τὸ φύλλον, διασωθὲν κατὰ σύμπτωσιν
παρ' ἐμοί, συμβουλευόμεναι αὐτὴν τὴν σιγμὴν
(26 Ἀπριλίου 1907 ἀριθ. 1296, β'-γ' σ.).

Δὲν δύναμαι ἐκτοτε νὰ γνωρίζω ἂν ὁ
ἱατρός, ἐπανελθὼν εἰς Λευρίαν ἐτακτο-
ποιήθη μετὰ τῆς γερμανικῆς δικαιοσύνης.
Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε διὲ ὁ ἀνιχνύων Ἀκά-
κιος ἔχασε τότε τὸν Θρόνον τῆς Σπάρτης ἐν-
τός ὀλίγου δὲ καὶ τὴν ζωὴν του ἐκ μαρα-
σμοῦ. Κατὰ τὴν κηδείαν του υἱόστον ὁμιλή-
σε καὶ ὁ κατηγορήσας εἰσαγγελεὺς Λευρίας
Böhme ἂν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη.

Ἄλλ' ἐμακροχρόνησα.

Ἐκ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δράσεως τοῦ
νέου Παιριάρχου ἐξαριᾶται ἂν καὶ κατὰ
πόσον θ' ἀληθὸς ὁ ἡσώμεν τὰς
σκιερὰς ἡμέρας.

Συγχωροῦμεν ὅμως καὶ ἡμεῖς τὸν κ.
Μιλέτιον. Τονίζομεν εἰς τὴν Παναγιότητά
του διὲ οἱ ἱεροὶ κανόνες ΕΚΔΙΚΟΥΝΤΑΙ
πάντα ὅστις καὶ ἀπὸ χρησιμότητος τοῦ συνει-
δότος πειράται νὰ θίξῃ καὶ κόκκον ἔστω ἄμ-
μον ἐκ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, πανσόφου,
καὶ αἰωνίου οἰκοδομήματος, ἐφ' οὗ κυριαί-
ζει ἡ κραταιοτάτη ἐκείνη σημαία: ἡ σημαία
τῆς Μοναρχίας τῆς ὑπεραγίας καὶ
πανσεβασμίας Ἀγίας Τριάδος.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΣ

ΟΙ κ.κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

Οἱ καθυστεροῦντες τὰς συνδρο-
μὰς των παρακαλοῦνται θερμῶς
νὰ ἐμβάσωσιν αὐτὰς τὸ ταχύτε-
ρον. Ἡ ἐπὶ πλέον καθυστέρησις
θ' ἀναγκάσῃ τὴν διαχείρισιν νὰ
διακόψῃ τὴν περαιτέρω ἀποστο-
λὴν τῶν τευχῶν τῆς «Ν. Ἐπο-
χῆς» καὶ τῆς Ἱστορίας Δ. Γού-
ναρη.

ΑΘ. ΠΟΝΤΙΔΑ

Ἰατροῦ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑΝ

Προφύλαξις ἀπὸ πάσαν νόσον καὶ προ-
ταί βοήθεια.

Πωλεῖται βιβλιοπωλεῖον, Ζηκάκη ὁδὸς
Πεσματζόγλου — Ἀρσάκειον.

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ἄρθρον Κ. Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Τέως Προέδρου Ἑλεγκτικοῦ Συνεδρίου

Α'.

1) **Εἶδη πολιτευμάτων.** — Ἀρ-
χαῖος ρήτωρ τῶν Ἀθηνῶν, ἀγορεύων πρὸς
τοὺς ἄνδρας Ἀθηναίους, ἔλεγε μεταξύ ἄλ-
λων: Τρία εἶδη Πολιτευμάτων ὑπάρχουσιν
εἰς ὅλον τὸν Κόσμον,—ὁ μ ο λ ο γ ο ὕ ν-
ται πα ρ ᾱ π ᾱ σ ι ν ἄ ν θ ρ ῶ π ο ι ς,
—Τυραννία, Ὀλιγαρχία καὶ Δημοκρατία.
Καὶ ἡ μὲν Τυραννία καὶ Ὀλιγαρχία διοι-
κοῦνται κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἐφεσθη-
κότων, δηλ. κατὰ τὰς ὁρέξεις, τὴν θέλη-
σιν, τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τῶν κατεχόντων τὴν
Ἀρχήν, ἡ δὲ Δημοκρατία κατὰ τοὺς κειμέ-
νους Νόμους. Καὶ τὸ μὲν δημοκρατικὸν πο-
λίτευμα, προσέθετεν ὁ ἀρχαῖος ρήτωρ, καὶ
τὰ σώματα τῶν δημοκρατουμένων πολιτῶν
διασώζει καὶ διαφυλάττει ἡ τ ῆ ρ η σ ι ς
τῶ ν Ν ὁ μ ῶ ν, τὰς δὲ τυραννίας καὶ
ὀλιγαρχίας καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν σώζει
καὶ διαφυλάττει Ἄ π ι σ τ ῖ α καὶ ἡ ἐν
ὀ π λ ο ι ς φ ρ ο ὕ ρ ᾱ. (Αἰσχίνου Λό-
γος κατὰ Τιμάρχου).

2) **Ἑλληνικὴ Δημοκρατία.** —
Ποῖον ἐκ τῶν τριῶν τούτων εἶδος πολιτε-
υματος κρατεῖ νῦν ἐν Ἑλλάδι; Σοφοὶ πολι-
τειολόγοι καὶ Συνταγματολόγοι ἐγχωρίου
παραγωγῆς, ὅσοι εἰς τοὺς τελευταίους τοῦ-
τους καιροὺς ἀνέθορον δίκην ἀμανιτῶν ἀπὸ
πάσης γωνίας καὶ ἀπὸ πάσης στήλης ἐφη-
μερίδος, ἐβεβαίωσαν κατηγορηματικῶς τοὺς
ἀγνοοῦντας, ὅτι τὸ Πολίτευμα, καθὼς πρό τι-
νων ἐτῶν διοικούμεθα, λέγεται καὶ εἶναι Δη-
μοκρατία, διεφώνησαν μόνον ὀλίγον, ἂν εἴ-
ναι Δημοκρατία κατὰ τὸ Γαλλικὸν ὑπόδειγ-
μα, ἢ κατὰ τὸ Ἀμερικανικόν, ἢ ἂν εἶναι μι-
κτόν τι κατασκευάσμα, Γαλλικὸν ὁμοῦ καὶ
Ἀμερικανικόν. Ἐγὼ μὴ ἐντριβὴς εἰς τοιαῦ-
τα λεπτὰ ζητήματα, ἀποβλέπων ἀπλῶς καὶ
μόνον εἰς τὰ πράγματα, κλίνω μᾶλλον νὰ
πιστεύω, ὅτι ἡ Δημοκρατία ἡμῶν εἶναι ἴδιον
ὅπως σύστημα πολιτειακόν, Δημοκρατία γνη-
σίως Ἑλληνική, δεδομένου ἄλλως, ὅτι ἐξῆλ-
θεν αὕτη ἀρχικῶς ἀρτία καὶ πλήρης ἀνευ
εὐτυχῶς σφυροκοπημάτων ἐκ τῆς ἐγγύου
κεφαλῆς τοῦ Γ. Φιλάρτου καὶ τοῦ Λουκά
Νάκου, ἀκριβῶς ὡς ἀνεπήδησε πάνοπλος ἡ
Ἀθηνᾶ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς μὲν ἐν ἰσχυ-
ρὸν κτύπημα εἰς αὐτὴν διὰ τῆς σφύρας τοῦ
Χωλοῦ Ἡφαιστου. Καὶ πιστεύω εὐλικρινῶς

τούτο, ἀφ' οὗτο μάλιστα ἀνέγνων ἐν ἐφη-
μερίδι ἐνθουσιᾶδες ὑπὲρ αὐτῆς ἄρθρον τοῦ
Λουκά Νάκου, βεβαιούντος τὸ Πανελλήνι-
ον, ὅτι δὲν θὰ ἐδίσταζε νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν
του μαζὶ μὲ τὸν ὑψηλὸν του πῖλον ὑπὲρ τῆς
σωτηρίας τῆς Ἑλληνικῆς ταύτης Δημοκρα-
τίας, ἂν ποτέ, ὃ μὴ γένοιτο, ἤθελε διατρέξῃ
κανένα κίνδυνον καταλύσεως. Καὶ πραγμα-
τικῶς ποῖος εἰς τὴν σκληρὰν αὐτὴν ἐποχὴν
τῆς μεγάλης ἀκριβείας τῶν πραγμάτων τοῦ
βίου θυσιάζει τὸν ὑψηλὸν του πῖλον, ἂν δὲν
πρόκειται περὶ σωτηρίας προσφίλους προσώ-
που, περὶ τέκνου του;

Ὅρθως λοιπὸν ὀνομάζεται ἐπισήμως καὶ
ἀνεπισήμως τὸ ἰσχυρὸν παρ' ἡμῖν οὐ πρὸ πολ-
λοῦ πολίτευμα Ἑλληνικὴ Δημοκρατία, ὡς
γεννήσις Ἑλληνικόν. Καὶ ἦτο, μὰ τὰς Ἑριν-
νίας, αἵτινες ἐπαίξαν ἱκανὸν μέρος εἰς τὴν
προπαρασκευὴν τοῦ νέου τούτου ἡμῶν πο-
λιτεύματος, ἦτο, λέγω, καιρὸς ἡμεῖς οἱ εἰς
ὅλα πιθηκίζοντες Ἕλληνες νὰ φανώμεν
πρωτότυποι τοῦλάχιστον εἰς ἓν, καὶ νὰ κα-
τασκευάσωμεν πολίτευμα ἰδίου τύπου, τῆς
ἰδίας ἡμῶν Ἑλληνικῆς ἐμπνεύσεως, τὸ ὁ-
ποῖον εἰς ἐνδεχομένην περίστασιν νὰ χρη-
σιμεύσῃ ὡς λαμπρὸν πρὸς μίμησιν ὑπόδειγ-
μα καὶ εἰς ἄλλους Λαούς.

3) **Ποῖος ὁ κύριος χαρακτήρ**
τῆς Δημοκρατίας. — Ὅρισμός
τοῦ Ἀριστοτέλους. — Ἄλλ' ὅταν
λέγωμεν Δημοκρατίαν, τί ἄραγε ἐννοοῦμεν.
εἰς τί συνίσταται κυρίως αὕτη; Σοφὸς τῆς
ἀρχαιότητος, ὁ Μέγας Ἀριστοτέλης, νοῦς
ὁμοῖος τοῦ ὁποῖου κατὰ τὴν λάμψιν δὲν ἐ-
φώτισε τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ καταβολῆς
Κόσμου, εἰς τὰ Πολιτικά αὐτοῦ γράφει, ὅτι
Δημοκρατία ἐστὶ πρώτη μὲν
ἡ λεγομένη μάλιστα κατὰ
τὸ ἴσον, δηλαδή ὅτι τὸ πρῶτον καὶ κύ-
ριον εἶδος τῆς Δημοκρατίας εἶναι ἡ Δημο-
κρατία, ἡ ἔχουσα ὡς βάσιν τὴν ἰσότητά.
Κατὰ τὰς διατάξεις, λέγει ὁ Ἀριστοτέλης,
τοῦ Νόμου, ὅστις ρυθμίζει τὰ τῆς Δημοκρα-
τίας ταῦτα, ἡ ἰσότης σημαίνει, ὅτι πλούσιοι
ἢ πτωχοὶ δὲν ἔχουσι προνόμια πολιτικά, ὅτι
δὲν εἶναι κυρίαρχοι οἱ μὲν τῶν δὲ κατ' ἀπο-
κλειστικὸν τρόπον, ἀλλ' ὅτι ὅλοι εἶναι κυρί-
οι ἀκριβῶς κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν.
Ἐὰν εἶναι ἀληθές, προσθέτει, ὡς φρονοῦσι

τινες, ότι ή ελευθερία και ισότης αποτελούσι κατ' ουσίαν τήν Δημοκρατίαν, δέν δύνανται οὐχ ἥττον αὐται, ή ελευθερία και ή ισότης νά συνυπάρξωσιν ἐν ὅλῃ τῇ ἀγνότητι αὐτῶν, εἰ μή ἐφόσον οἱ πολῖται ἀπολαύουσι πληρεστάτης πολιτικῆς ισότητος, — κ ο ι ν ω ν ο ὕ ν τ ω ν ἀ π ά ν τ ω ν μ ά λ ι σ τ α τῆς Πολιτείας ὁμοίως. Ἐπειδή δέ ὁ Λαός ἀποτελεῖ τὸ πολυαριθμότερον στοιχεῖον τοῦ Κράτους, και ή γνώμη τῶν πλειόνων κρατεῖ και ἰσχύει, ἀνάγκη τῇ Δημοκρατίᾳ εἶναι ταύτην. δηλαδή κατ' ἀνάγκην τοῦτο πρέπει νά εἶναι ὁ κύριος, ὁ οὐσιώδης χαρακτήρ τῆς Δημοκρατίας, ὅταν οἱ ἐλεύθεροι και ἴσοι πρὸς ἀλλήλους πολῖται κύριοι τῆς ἀρχῆς ὦσιν.

4) Ποῖον τὸ καταλυθὲν καθεστὸς. Βασιλευομένη Δημοκρατία. — Πρὶν ἢ ἐξετάσωμεν, ἂν τὸ παρ' ἡμῖν ἰσχύον νῦν πολίτευμα εἶνε ὁ τύπος τῆς ὑγιούς Δημοκρατίας, περὶ ἧς ὁμιλεῖ ὁ Ἀριστοτέλης, και διὰ ποίας διαδοχικῆς ἐξελίξεως κατὰ τὰ τελευταῖα 4 ἔτη ἐφθάσαμεν μέχρις αὐτοῦ, πρέπει νά ἐρευνώσωμεν πρὸ τοῦ σημερινοῦ πολιτεύματος, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀρχὴ ἐναι πολὺ πρόσφατος, ποῖον ἄλλο εἶδος πολιτεύματος ἴσχυε παρ' ἡμῖν προηγουμένως, και ποία ἐπῆλθεν ἐν τούτῳ μεταβολή.

Ἀπὸ τῆς ἐξώσεως τοῦ "Οθωνος ὁ Ἑλληνικός Λαός τῆς Παλαιᾶς μικρᾶς Ἑλλάδος, συμφώνως ἄλλως πρὸς τὰς περὶ ἐλευθερίας και ισότητος ιδέας, αἰτίνες ἀπὸ καθολικῆς Κόσμου ἐπρυτάνευσαν ἐν Ἑλλάδι, ἐκράτησαν δὲ ἀκρατῆτως ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, ἤδη ὡσεν ἐν τῷ ἀπολύτῳ αὐτοῦ δικαίωματι, ὡς πῶς διοικηθῇ συνταγματικῶς ὑπὸ τὸν ἐλευθέρως παρ' αὐτοῦ ἐκλεγέντα Βασιλέα Γεωργίον. Τὸ Σύνταγμα τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν τοῦ 1864 ἦτο ἀκριβῶς καθαρὰ και ἀγνή Δημοκρατία, οἷαν ὀρίζει ὁ Ἀριστοτέλης, λέγων, ἔστιν Δημοκρατία, ὅταν οἱ πολῖται ἐλεύθεροι ἐν τῇ πόλει καὶ ἴσοι καθ' ὅλα πρὸς ἀλλήλους κύριοι τῆς ἀρχῆς ὦσιν. Οἱ Ἕλληνες πολῖται ἐκλέγοντες κατ' ἰδίαν ἀπόλυτον κρίσιν ἐλευθέρως τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῶν, — Β ο υ λ ῆ ν, ἦσαν και πραγματικῶς οἱ κύριοι τῆς ἀρχῆς. Ὁ Ἀνώτατος Ἀρχὸν τῆς Δημοκρατίας αὐτῆς ὀνομάζετο Βασιλεὺς, ἀσκῶν ἐξουσίαν τὰ μάλιστα περιορισμένην. Οὐδεμία πρᾶξις

ἢ διαταγὴ αὐτοῦ ἴσχυεν, ἂν δὲν ἔφερε τήν ὑπεγραφήν τοῦ ὑπευθύνου Ὑπουργοῦ, διὰ τοῦτο δὲ και ὁ Βασιλεὺς κατὰ τὸ Σύνταγμα τοῦτο ἦτο ἀνευθύνος. Μὴ ἔχων ἀπολύτως καμμίαν δύναμιν νά πράξῃ τὸ κακόν, δὲν ἦτο οὔτε λογικόν οὔτε δίκαιον νά κηρυχθῇ δι' ὅτι δῆποτε ὑπεύθυνος. Αἱ εὐθύναι ἐβάρυνον ἀποκλειστικῶς και μόνον τοὺς ὑπευθύνους Ὑπουργούς, περὶ ὧν οἱ νέμιμοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Λαοῦ ἐδικαιοῦντο νά κρίνωσι. (Ἀποδοκιμασία ὑπὸ τῆς Βουλῆς, Εἰδικὸν Δικαστήριον κτλ.).

5) Διάρκεια τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας. — Ὁ περιορισμὸς οὗτος τῆς ἐξουσίας τοῦ Ἀνωτάτου Ἀρχόντος ἐν τῇ Βασιλευομένῃ ταύτῃ Δημοκρατίᾳ ἐξηγεῖται και τὴν αἰτίαν τῆς διατηρήσεως αὐτῆς ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἐν Ἑλλάδι, χρονιώτερον δὲ και ἀλλαχού, ἐν ἄκρᾳ ἀντιθέσει πρὸς τὰς Τυραννίας και Ὀλιγαρχίας, αἰτίνες εἶναι πάντοτε κατὰ κανόνα πολὺ βραχύβιοι. Ὁ Ἀριστοτέλης παρατηρεῖ τοῦτο μετὰ θαυμαστῆς ὀρθοφροσύνης. "Ὅσῳ, λέγει, περισσότερον ἡ κυριαρχικὴ ἐξουσία τοῦ Ἀρχόντος Βασιλέως εἶναι περιορισμένη, τοσοῦτω περισσότερας ἐλπίδας ἔχει νά διατηρηθῇ χρονιώτερα. Οἱ Βασιλεῖς οὕτω περιορισμένοι καθίστανται ὀλιγώτερον Δεσπότες, προσεγγίζουσι περισσότερον πρὸς τὴν ισότητα διὰ τοῦ ἡθους αὐτῶν, και εἶναι πολὺ ὀλιγώτερον ἐκτεθειμένοι εἰς τὸν φθόνον τῶν ὑπηκόων τῶν. Τοῦτο, ἐξακολουθεῖ λέγων ὁ Ἀριστοτέλης, ἐξηγεῖται τὴν μακρὰν διάρκειαν τῆς Βασιλείας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἡπειρώταις. Ἀλλ' ἡ Βασιλεία ἐπίσης διτηρήθη ἐπὶ μακρὸν ἐν Σπάρτῃ, διότι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ Βασιλικὸν ἀξίωμα κατενεμήθη εἰς δύο Συμβασιλεῖς, εἴτα δὲ διὰ τῆς γνωστῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Θεοπόμπου περιωρίσθη ἡ βασιλικὴ δύναμις διὰ διαφορῶν μέτρων, και ἰδίως διὰ τῆς ἐγκριθένσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν Ἐφόρων. Οὕτως ὁ Θεόπομπος περιορίζων τὴν Βασιλικὴν ἐξουσίαν ἠύξησε τὴν διάρκειαν αὐτῆς, οὕτως ὥστε ἀντὶ νά μειώσῃ, τρόπον τινα κατέστησεν αὐτὴν ἐπὶ μεγαλειτέραν. Καὶ διὰ τοῦτο λέγεται, ὅτι ἀπεκρίθη εἰς τὴν σύλῳγον αὐτοῦ, ὀνειδίζουσαν και διερρωτῶσαν, ἂν δὲν ἠσθάνετο ἐντροπὴν, παραδίδων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἐξουσίαν ἐλάσσονα ἐκείνης, ἣν ἐκληρονόμησεν ἐκ τοῦ πατρός του: "Ὅχι, βέβαια, εἶπεν, διότι μεταβιβάζω εἰς τὸν υἱόν μου ἐξουσίαν μείζονα, ὅσῳ χρονοῦ τ' ἐρεῖα ν. (Τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν ἔδωκεν εἰς τὴν μητέρα του ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ρώ-

μης Ἀλέξανδρος Σεβήρος).

6) Ἀποτελέσματα τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας.

Ποία ἐξησφάλισεν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν και εἰς τοὺς πολίτας αὐτῆς ἀγαθὰ ἢ ἐπὶ 60 ὅλα ἔτη διατήρησις τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας, τοῦ Συνταγματικοῦ τούτου και Κοινοβουλευτικοῦ ἡμῶν Πολιτεύματος. Ὅσοι Ἕλληνες ἔχουσιν ἐν τῇ κεφαλῇ κόκκον νοῦ, και ἴχνος συνειδήσεως και εὐθύτητος ἐν τῇ καρδίᾳ, θά ὁμολογήσωσιν, ὅτι τὸ καταλυθὲν ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1922 Πολίτευμα ὑπῆρξε πηγὴ γόνιμος ἀναπτύξεως πολιτικῆς και κοινωνικῆς, πραγματικῆς προόδου και πολιτισμοῦ, γαλήνης και ἁρμονίας τῶν Λαϊκῶν τάξεων, εὐτυχίας και δόξης εἰς τὴν Πολιτείαν και τοὺς πολίτας ἐν γένει. Ὅταν ἐξελέγη ἐλευθέρως και ἀβιάστως ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος, ἡ ἐλευθερία Ἑλλάς περιωρίζετο εἰς μικρὰν πτωχὴν και ἀσήμενον ἑκτασίαν, ἐνῷ ἄσυγκρίτως μεγαλειτέρα ἦτο ἡ ὑπόδομος Ἑλλάς. Καὶ ὅμως ἡ μικρὰ αὕτη Βασιλευομένη Δημοκρατία κατῴρθωσε μὲ τὰ πολὺ περιορισμένα μέσα, τὰ ὁποῖα διέθετε, διὰ προσπαθειῶν, τὰς ὁποίας ἡ ἱστορία μετὰ θαυμασμοῦ θ' ἀναφέρῃ, και διὰ τῆς εἰλικρινοῦς συνεργασίας τοῦ Βασιλέως μετὰ τῶν ἐν ἐλευθερίᾳ και ἐν πραγματικῇ ἀμίλλῃ ἀνταγωνιζομένων πολιτικῶν κομμάτων νά φθάσῃ εἰς τοιαύτην δύναμιν, και τοιαύτην περιωπήν, ὥστε ἡ μικρὰ Ἑλλάς ν' ἀποβῇ τὸ ἰσχυρότερον Κράτος ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Χερσονήσῳ. Ἐκτὸς τῆς Ἑπτανήσου, ἥτις ἄμα τῇ ἀναρρήσει εἰς τὸν Θρόνον τοῦ Γεωργίου παρεχωρήθη—χάρις εἰς τοὺς πατριωτικούς ἀγῶνας τῶν Ἑπτανήσιων—εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ πολῖται τῆς μικρᾶς και πτωχῆς Ἑλλάδος, ἀναπτυχθέντες ἐν ἐλευθερίᾳ και ισότητι διὰ τῆς ἰδίας ἐργασίας και διὰ τῶν προσπαθειῶν τῶν κατὰ τὴν ἐλευθέραν αὐτῶν κρίσιν και ἐκτίμησιν ἀναδεικνυομένων ἐκάστοτε Κυβερνητῶν ἀπηλευθέρωσαν τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Ἡπειρον, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Θράκην, τὴν Κρήτην, τὰς Νήσους τοῦ Αἰγαίου, και ἐφθασαν μέχρι τῶν θυρῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως και ἀκολουθοῦντες τὰ ἴχνη τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου μέχρι τοῦ Σαγγαρίου. Ἀν δὲ δὲν εἰσῆλθον οἱ στρατευθέντες πολῖται τῆς Ἑλλάδος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἂν δὲν εἰσῆλθον εἰς Ἀγκυραν, γνωρίζομεν καλῶς ἤδη, ποῖοι ὑπῆρξαν οἱ ἄσυγκρίτως δυνατοί, οἵτινες ἔστησαν πολλαπλὰ πρὸ αὐτῶν ἐμπόδια, και τὰ ὁποῖα δὲν ἦτο

ἀνθρωπίνως δυνατόν νά ὑπερπηδήσωσιν. Ὅτι ἱκανοποιεῖ πλήρως τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν, ὅτι δοξάζει τοὺς στρατευθέντας πολίτας τῆς Ἑλλάδος, και τοὺς ἀξιωματικούς, οἵτινες ὠδήγησαν αὐτοὺς, εἶναι ὅτι ὁ Ἑλληνικός Στρατός ἀπὸ τοῦ 1912 πολέμων ἀνεδείχθη πάντοτε εἰς πᾶσαν μάχην ἐν Εὐρώπῃ και ἐν Ἀσίᾳ, ἐκ τοῦ συστάδην θριαμβευτικῶς νικητῆς. Οὐδοήκοντα χιλιάδες αἰχμαλώτων Τούρκων στρατιωτῶν μὲ τοὺς στρατηγούς και τοὺς ἀξιωματικούς αὐτῶν, καὶ ἱκανὰς χιλιάδας Βουλγάρων κατόπιν, ὠδήγησαν ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ στρατιῶται τοῦ Κωνσταντινίου, εἰ στρατευθέντες νεανῖαι τῆς μικρᾶς τότε, ἀλλὰ μεγάλης εἰς ἡρωισμόν, εἰς πατριωτισμόν και αὐτοθυσίαν Ἑλλάδος. Ἡ κατάρρευσις τοῦ Ἀσιατικοῦ μετώπου δὲν ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα μάχης. Ὁ Ἑλληνικός Στρατός, ὅχι, μυριάκις ὅχι, δὲν ἠττήθη ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἀλλὰ αἰτία ὑπῆρξε ἡ καταστροφὴ του.

Ἀλλὰ μὴ ὁμιλῶμεν ἐπὶ πλέον περὶ τούτου. Εὐρεία και λεπτομερὴς ἀνάλυσις τῶν ὧσιν λέγω παρέλκει εἰς σύντομον ἄρθρον περιοδικοῦ. Θά χυθῇ φῶς περὶ τούτων ὧσιν ἄλλοτε ἐν καιρῷ. Ὅτι νῦν κυρίως ἐπιθυμῶ νά ἐξηγήσω εἰς τοὺς ἀναγνώστας μου, εἶναι τοῦτο: "Ὅτι πάντα ὅσα ὁμολογουμένως εὐτυχῇ ἀποτελέσματα παρήχθησαν ὑπὸ τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος, ὅσα ἐδόξασαν και ἐμεγάλυναν αὐτὴν εἰς τὸ διάστημα τῶν 60 ἐτῶν τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας, ὑπῆρξαν ἄμεσον κατ' εὐθείαν ἀποτέλεσμα τοῦ ὑγιούς τρόπου, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐκυβερνήθησαν οἱ Ἕλληνες, ἤρισον προῖόν τοῦ Συνταγματικοῦ και Κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, ὡς τοῦτο ἐλειτούργησεν ἐν Ἑλλάδι. Διότι δὲν εἶναι δυνατόν φρόνιμος και εὐσυνείδητος ἄνθρωπος νά πιστεῦσῃ, ὅτι ὑπὸ κακὸν πολίτευμα δύνανται νά παραχθῶσιν ἀγαθὰ ἀποτελέσματα. Σαπρὸν και σηπεδονῶδες ἔδαφος παράγει σαπρόφυτα. Καὶ τοὺς καρπούς κακοῦ πολιτεύματος δύναται τις νά προσμοιάσῃ πρὸς τοὺς καρπούς τῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα φύονται παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης. Ἐξωθεν ὀρώμενοι οἱ καρποὶ οὕτω φαίνονται εὐχνοί, δροσεροὶ και ὠραῖοι, διανοιγόμενοι ὅμως ἐσῶθεν ἀποκαλύπτουσιν οἰκτρὸν θέαμα, διότι δὲν περικλείουσιν ἄλλο, εἰμὴ τέφραν. Ὑπὸ κακὸν πολίτευμα διαφθείρονται οἱ πολῖται, και δυστυχοῦσιν αἱ Πολιτεῖαι. Πολῖται δὲ δεφθαρμένοι ὑψηλόν τι και γενναῖον οὔτε ἐπιδιώκουσιν οὔτε ἐπιτυγχάνου-

σι. Διὰ τὴν μεγαλουργίαν ἄρα ὁ Ἑλλ. Λαός, διὰ τὴν μεγαλυνθῆναι τοσοῦτον εἰς δύναμιν, εἰς πολιτισμόν, εἰς πατριωτισμόν, ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τὸ πολίτευμά του ἦτο καλόν, ὅτι τὰ πολίτευμά του προσημύετο ὡς ἄριστα εἰς τὸν χαρακτήρα, εἰς τὰς ἑξέεις, εἰς τὰς εἰλικρινεῖς αὐτοῦ ἐπιθυμίας, καὶ ὅτι τὸ πολίτευμα τοῦτο ὑπῆρξεν ὁ κύριος συντελεστής τῶν ἐπιτυχιῶν του, τὸ κύριον ὄργανον τῆς εὐμερείας αὐτοῦ καὶ τῆς δόξης. Πῶς ἄλλως;

8) **Ἑλλείψεις τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας.** — Ἄλλ' εἰπὼν τινες—ἀπέχω ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ χαρακτηρίσω αὐτοὺς, — ὅτι ἡ Βασιλευομένη Δημοκρατία κατὰ τὸ ἐξηκονταετὲς διάστημα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς παρουσίας ἐλλείψεις, ἱκανὰς νὰ δικαιολογήσῃ τὴν κατάλυσιν αὐτῆς καὶ τὴν ἀντικατάστασιν. Προφανῶς αἱ ἐλλείψεις αὗται ἦσαν ἐντελῶς ἀσημαντοί, ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐμποδίσῃ τὰ λαμπρὰ καὶ εἰς ἄκρον εὐτυχίᾳ ἀποτελέσματα, ὅσα γενικώτερον παρήχθησαν ἐξ αὐτοῦ. Ὅσοι μὲ φακοὺς μεγεθυντικούς ἐξετάζουν τὸν ἥλιον, βεβαίως ἀνακαλύπτουσι κηλίδας, ἀλλὰ δὲν εὐρέθη κανεὶς μὲνός νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι μὲ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἡμαρτωρῶν ἡ λάμψις τοῦ ἀστρου τῆς ἡμέρας. Καὶ ἡ Βασιλευομένη Δημοκρατία, ἔστω, παρουσίασεν ἐλλείψεις, δὲν ὑπῆρξεν τι τέλειον, ἐφ' ὅσον ἄνθρωποι ὑπῆρξαν οἱ συντάκται αὐτοῦ, ἄνθρωποι καὶ οἱ ὑπὸ τὸ πολίτευμα τοῦτο ζῶντες. Ἄλλ' αἱ ἐλλείψεις αὗται ἄλλαι μὲν σὺν τῷ χρόνῳ διωρθοῦντο, ἄλλαι δὲ ἡσυχῶς καὶ ἀδιατάρακτως ἄνευ περισπασμῶν ἠδύναντο ἄριστα νὰ διορθωθῶσι δι' αὐτοῦ τούτου τοῦ Συντάγματος.

9) **Ἀγγλικὸν παράδειγμα.** — Σοφὸς Ἀγγλος ἱστορικός, ὁ ΜΑΚΩΛΕΥ, παρατηρεῖ ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ, ὅτι ἀπὸ τοῦ 1688 μέχρι τῶν ἡμερῶν του, ἦτοι ἐπὶ 100 καὶ πλέον ἔτη παρήλθον πολλαὶ γενεαὶ ἀνδρῶν, χωρὶς κανεὶς τίμιος Ἀγγλος καὶ πατριώτης νὰ διανοηθῇ καὶ νὰ διαταράξῃ τὴν τάξιν, νὰ σκεφθῇ καὶ ν' ἀντιδρῶσιν ἐναντίον τῆς καθεστηκυίας ἀρχῆς. Εἰς πάντας, λέγει, τὰ τίμια καὶ τὰ περισσευόμενα πνεύματα ἐνυπάρχει βαθέως ἐρριζωμένη καὶ ἀκλόνητος πεποίθησις, ἐνισχυομένη καὶ ἐκάστην ὑπὸ τῆς πείρας, ὅτι τὰ μέσα νὰ ἐπιτευχθῶσι πᾶσαι αἱ πρόοδοι, ἃς δύναται νὰ ἀξιοί καὶ νὰ ἐπιθυμῇ ἡ Κοινωνία, καὶ ἃς ἀπαιτεῖ καὶ τὸ Σύνταγμα, εὐρίσκονται ἀσφαλῆ καὶ βέβαια

ἐν αὐτῷ Συντάγματι. Οἱ ὀλίγοι ταραξαῖ, ὅσοι ἠλπιζον λεηλασίαν καὶ λαφυραγωγίαν, ἢ ὅσοι ἐστήριζαν μωρὰς προσωπικὰς φιλοδοξίας εἰς ἀναστατώσεις καὶ διχονοίας, δὲν ἔσχον τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν ν' ἀντικρύσωσι τὴν ἰσχύϊν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ πιστοῦ τούτου ἔθνους, συνηνωμένου εἰς φάλαγγας ἰσχυρὰς περὶ τοῦ Συνταγματικοῦ καὶ Βασιλικῆς καθεστῶτος. Εἰς τὴν στάσιν ταύτην τοῦ Ἀγγλικοῦ Λαοῦ, ὁφείλομεν, λέγει ὁ ΜΑΚΩΛΕΥ, τὸ κράτος τῶν νόμων ἡμῶν, τὴν εἰρήνην ἐν ταῖς ὁδοῖς, τὴν ἀσφάλειαν τῶν ἰδιοκτησιῶν ἡμῶν, καὶ τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν τῶν ὑμετέρων οἰκογενειῶν.

Ἀντιθέτως αἱ πολυαριθμότεραι πρωτεύουσαι τῆς Εὐρώπης κατεκλύσθησαν ὑπὸ ἐμφυλίων σπαραγμῶν. Ὅλα τὰ κοινὰ πάθη, ἡ δίψα τοῦ κέρδους καὶ ἡ λύσσα τῆς ἐκδικήσεως, αἱ ἀντιπάθειαι καὶ τὰ μίση τῶν διαφορῶν κοινωνικῶν τάξεων πρὸς ἀλλήλας ἀντιπαρήλθον ἀγρίως πρὸ παντός θείου καὶ ἀνθρωπίνου Νόμου. Ὁ τρόμος καὶ ἡ ἀνησυχία ἐζόφωσαν τὰς ψυχὰς μυριάδων ἀνθρώπων. Τὸ ἐμπόριον κατεστράφη, καὶ ἡ βιομηχανία παρέλυσεν. Οἱ πλοῦσοι ἐγένοντο πτωχοί, καὶ οἱ πτωχοὶ ἔτι πτωχότεροι. Ἀνατρεπτικαὶ θεωρίαι, αἰτινες, ἂν γενικῶς ἐπραγματοποιούντο, θὰ κατέστρεφον ἐντὸς τριάκοντα ἐτῶν ὅ,τι ἡ ἀνθρωπότης ἐπέτελεσεν ὑψηλὸν καὶ γενναῖον ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πολιτισμοῦ ἐντὸς τριάκοντα αἰώνων, καὶ θὰ μετέβαλε τὰς ὠραιότερας καὶ εὐφωρύτερας ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας καὶ Γερμανίας εἰς ἔρημον τόπον, ὡς εἶναι ἡ Παταγωνία, εὖρον ἀπολογητὰς ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ ὑπερασπιστὰς διὰ τοῦ ξίφους. Ἡ Εὐρώπη ὁλόκληρος ἠπειλήθη νὰ κατακτηθῇ ὑπὸ βαρβάρων, ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ὁποίους ὁ Ἀττίλας, ἡ μάστιξ αὐτῆς τοῦ θεοῦ, θὰ ἐκρίνετο ὡς λίαν φιλόφρωνος. Μόνον καὶ μόνον ἡ Ἀγγλία ἐμείνεν ἀπῆλλαγμένη τῶν κινδύνων τούτων, χάρις εἰς τὴν πνεῦμα τῆς τάξεως καὶ τῆς νομιμοφροσύνης, τὸ ὁποῖον ἐπρυτάνευεν ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ παντός τιμίου Ἀγγλοῦ καὶ σὺφρονος πατριώτου.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.—Ἐν Β' ἄρθρῳ ἐξετάσθησονται κατὰ σειράν αἱ γενόμεναι μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς Βασιλευομένης Δημοκρατίας πολιτειακαὶ μεταβολαί. — Βενιζελικὸν πολίτευμα τοῦ 1917. — Στρατιωτικὴ ὀλιγαρχία Σ. Γονατᾶ καὶ Ν. Πλαστήρα. — Δημοκρατία Ἀλ. Παπαναστασίου κλπ.

Ἡ «Post» ἡ σπουδαιότερη τῶν ἐφημερίδων τοῦ τότε φιλελευθέρου Γερμανικοῦ κόμματος, ἐκδιδομένη ἐν Βερολίνῳ, ἀφιέρωσεν τὰς κάτωθι γραμμὰς ὑπὲρ τῆς υποψηφιότητος τοῦ Γούναρη.

«Πληροφορούμεθα ὅτι μετὰ τῶν υποψηφίων διὰ τὰς προσεχέας τελεσθησομένας ἐν Ἑλλάδι ἐκλογὰς κατελέγετο καὶ ὁ ἐν Πάτρει δικηγόρος κ. Δημ. Γούναρης ὃν ὁ ἡμέτερος διευθυντὴς ἐγνώρισεν ἐν Λειψίᾳ κατὰ τὰς φοιτητικὰς σπουδὰς καὶ ὃν μεγάλως ἐξετίμησε διὰ τὴν εὐρείαν αὐτοῦ ἐπιστημονικὴν μόρφωσιν. Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι οἱ συμπολιταὶ τοῦ κ. Γούναρη, θέλουσιν ἐκτιμᾶσαι τὰ προσόντα ὑφ' ὧν κοσμεῖται καὶ θέλουσιν περιβάλλει αὐτὸν διὰ τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος».

Καὶ πάλιν Ὁ «Ρωμὸς» (20 Φεβρουαρίου 1905).

«Ὅμως ποσὺς δὲν λησμονῶ
τὸν Γούναρη τὸν Πατρινό
καὶ σκούζω πρὸς τοὺς Πατρινούς
ποῦ πάντα τοὺς διέπει νοῦς !
Ἄν ὄντως ἔχετε μυαλό
ψηφιστέ τον παρακαλῶ
Κι' ἄνδρες καθὼς τὸν Γούναρη
τιμοῦν τὰ Βουλευτήρια
κι' ἐκ τῶν προτέρων δέξασθε
θερμὰ συγχαρητήρια»

* *

Ἦτο τόσον κηκόπιστος καὶ τόσον ἐπίβουλος ἡ τακτικὴ τὴν ὁποῖαν μετέλθον κατὰ τοῦ Γούναρη οἱ κομμικτοὶ αὐτοῦ ἀντίπαλοι, ὥστε νὰ δικαιολογῆται ἀπολύτως ἡ ἐπίμονος προσπάθεια τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρὸς πρὸς διαφώτισιν τῶν ἐκλογέων του. Οἱ εὐτυχῆσαντες νὰ γνωρίσωσι καλῶς καὶ νὰ ψυχολογήσωσιν ἐπαρκῶς τὸν φιλοσοφικὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνδρὸς θὰ ἠπόρουν ἀσφαλῶς μὲ τὴν καταδληθείσαν ταύτην προσπάθειαν, ἂν δὲν εἶχον ὑπ' ὄψει τῶν ὅλων τὴν εἰκόνα τῆς ἐμπροσθεν, συκοφαντικῆς καὶ ἀτίμου τακτικῆς τῶν ἀντιπάλων του. Θὰ ἠπόρουν διότι ὁ Δημήτρ. Γούναρης, ὅπως ἔγραψε καὶ ἐν τῇ μνημειῳδῇ του πρὸς Μιχ. Σκελλαρίου ἐπιστολῇ του «δὲν ἐθεώρει περιλαμβανόμενον μετὰ τῶν καθηκόντων του τὸ νὰ μεριμνήσῃ πῶς νὰ ἐκλεγῇ ἐκ νέου». Ἄν διεφώτιζε, ἂν ὠμίλει, ἂν ἀπεκάλυπτε, ἂν ἐκινεῖτο, ἂν ἐπέμεινε ἐξηγῶν τὴν στάσιν του ἀπέβλεπε πρὸ παντός εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς συνειδήσεως τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς κομμικτικῆς κρισιπάλης, ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ἀμαθείας, τῆς συκοφαντίας, τῆς παραγνωρίσεως τοῦ πραγματικοῦ συμφέροντος τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἔθνους.

Αἱ παρατεθεῖσαι ἀνωτέρω ἐπιστολαὶ τοῦ Γούναρη καὶ ἡ ἀγόρευσις αὐτοῦ ὡς καὶ ἡ προκήρυξις ἡ περικτέρω παρηγορημένη, εἶνε γὰρ ὅτι ἀνεγνώσθησαν μὲ τὴν προσοχὴν ἐκείνην μεθ' ἧς ἀείποτε παρηκολούθει ὁ κόσμος, ὃχι μόνον τῶν Πατρῶν ἀλλὰ τῆς Ἑλλάδος ὁλοκλήρου, τὴν ὅλην δρᾶσιν τοῦ ἐκλεκτοῦ ἐκείνου Ἑλλήνου. Εἰδικώτερον δὲ ἡ προσπάθεια ἐκείνη τοῦ Γούναρη συνετέλεσεν ὥστε ὁ λαὸς τῶν Πατρῶν ν' ἀνανήψῃ καὶ νὰ τιμήσῃ καὶ πάλιν τὸν Γούναρη διὰ τῆς ψήφου του, τὴν ὁποῖαν ἐκάλυψε τὸ δυσμενὲς ἀπετέλεσμα τοῦ ἀγροτικοῦ δήμου Φερῶν ὅστις δὲν ἠθέλησε νὰ πεισθῇ ὅτι ὁ Δημ. Γούναρης ἀποκρούσας τοὺς ὄρους τῶν εἰσηγητῶν τοῦ περιφήμου Μονοπωλίου ἀπέβλεπε πρὸς τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τῶν σταχιδοπαραγωγῶν.

Ὁ τοιοῦτος ἀγὼν, ὁ αὐτόχρημς ἐπανστασιακός, τοῦ Δημήτρ. Γούναρη κατὰ τῆς

σπείρας τῶν κομματάρχων Πατρῶν, δὲν εἶχε κινήσει μόνον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ λαοῦ τῆς Πελοποννησιακῆς πρωτευούσης, ἀλλ' ὅλου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, τὴν Ἐπτανήσον, τὴν Στερεάν, τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Πελοπόννησον ὅλην, ἀπὸ αὐτὴν ἀκόμη τὴν Αἴγυπτον ἐν ἐρώτημα διευποῦτο, «πῶς πηγαίνει ὁ Γούναρης στὰς Πάτρας» καὶ μία εὐχὴ γενικὴ καὶ ὁμόθυμος ἐξεφράζετο «πρέπει νὰ ἐκλεγῇ ὁ Γούναρης!». Δύο ἐτῶν μόνον βουλευτικὴ περίοδος ἤρκεσεν ὥστε νὰ ἐπιβληθῇ ἡ προσωπικότης τοῦ Γούναρη ὡς διὰ μαγείας εἰς τὴν συνειδήσιν πάντων. Ἐπρόκειτο περὶ τῆς συναντήσεως τῆς προσωπικῆς ἀξίας, τῆς ὑπερόχου ἐκείνης πολιτικῆς ἀρετῆς τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν λαϊκὴν λατρείαν. Ἐκτὸς τῶν ταπεινῶν κομματικῶν του ἀντιπάλων, οἱ ὅποιοι ἐδλεπον τὴν εἴσοδον τοῦ Βουλευτηρίου κλειομένην διὰ πάντος εἰς αὐτοῦς, ἐκ τῆς δημοτικότητος καὶ τῆς ἀξίας τοῦ Γούναρη, ἄλλους ἐχθροὺς δὲν εἶχε. Αὐτὸς ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἀντιπάλου κόμματος, ὁ αἰμνηστὸς Δεόδωρος Π. Δηλιγιάννης, οἱ ἐπιφανεῖς τοῦ «Κορδονίου» καὶ τὰ στελέχη τοῦ κόμματος ἐκείνου, παρὰ τὴν χαώδη ἀντίθεσιν τῶν πολιτικῶν αὐτῶν πεποιθήσεων πρὸς τὸ Θεοτοκικὸν κόμμα, εἰς ὃ εἶχε καταταχθῇ ὁ Γούναρης, ἐγένοντο οἱ ἴδιοι κήρυκες τῆς ἀνάγκης ὅπως ὁ Γούναρης εἰσῆρχετο εἰς τὴν Βουλὴν, ὡς ἀνώτερος πολιτικὸς παράγων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Δὲν δύναται δὲ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀστήρικτος ἡ βεβαίωσις τῶν ἐπιζώντων πολιτευομένων ὅτι ἀκριβῶς διὰ τὰς μὴ στερηθῇ ἡ Βουλὴ τῶν φώτων τοῦ Γούναρη, ὁ Θεόδωρος Δηλιγιάννης ἀπέφυγε νὰ χρίσῃ ἐπισήμως ὡς Κορδονικούς, τοὺς δύο συνδυασμοὺς τῶν Πατρῶν, τοὺς καταπολεμήσαντας τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Γούναρη, διὰ νὰ πιστευθῇ ὅτι ὁ αἰμνηστὸς ἐκεῖνος ἡγέτης δὲν ἐπεθύμει τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ ἐκλεκτοῦ ἀντιπροσώπου τῶν Πατρῶν.

Πῶς εἶχε σχηματισθῇ ἡ τόσῃ εὐμενῆς αὕτη γνώμη ἐκτὸς τῶν Πατρῶν καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τοῦ Γούναρη δὲν εἶναι ἀπορρον. Ἡ πνευματικὴ ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν διαφόρων πόλεων, εἴτε διὰ τοῦ τύπου, εἴτε διὰ τοῦ προφορικοῦ λόγου, εἴτε διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν πρακτικῶν τῆς Βουλῆς, ἔσχε τὸ ἀποτέλεσμα ἐκεῖνο, μαρτυροῦν ὅτι ἡ προσωπικὴ ἀξία καὶ ἡ ζωντανὴ δράσις δὲν διακρίνουσιν ὅρια ἐν τῇ ἀποκτήσει τοῦ γενικοῦ θαυμασμοῦ.

Ὁ «Χρόνος» τῶν Ἀθηνῶν συνέχισεν τὴν ὑπὲρ τοῦ Γούναρη σταυροφορίαν του ἣν ἐνέπνεεν ἡ ἀγάπη τοῦ παλαιμάχου δημοσιογράφου κ. Κωστῆ Χαιροπούλου πρὸς τὸν αἰμνηστὸν ἄνδρα ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ φύλλον τῆς 16 Φεβρουαρίου 1906 μετὰ τῆς εἰκάδος τοῦ Γούναρη τὴν κάτωθι σκιαγραφίαν:

«Σπανίως πολιτικοὶ ἄνδρες προσεέλκυνται τὸ γενικὸν ἐνδιαφέρον καὶ συνήρπασαν τὴν κοινὴν γνώμην τόσῃ προῖμως ὅσον ὁ δημοφιλὴς τῶν Πατρῶν υποψήφιος, ὁ Δημήτριος Γούναρης, τοῦ ὁποῦ τοῦ ὀνόματος ἐγένετο ἤδη δημοτικώτατον ἀνὰ τὴν χώραν. Ὁ Γούναρης ἔσται ἀναμφιβόλως ὁ πολιτικὸς τοῦ μέλλοντος. Εἶναι ἐκ τῶν προνομιούχων ἐκείνων φύσεων, αἵτινες προώρισται νὰ διαπρέψωσι καὶ νὰ φθάσωσιν ὑψηλά, διότι περι-κοσμούνται μετὰ τὰς μεγάλας ἐκείνας πολιτικὰς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἐν μέσῳ δὲ τῆς παρ' ἡμῖν λειψάνδριας τοιαῦται ὑπέροχοι φυσιογνωμίαι ἀναγκαίως διαλάμπουσι καὶ ἐπικρατοῦσι.

Νεώτατος μετὰ μόρφωσιν ὑπέροχον καὶ ἐπιστημονικὴν ἥτις κατέστησεν ἤδη αὐτὸν αὐθεντίαν εἰς τὰ νομικὰ ζητήματα, γλωσσομαθέστατος, ῥήτωρ δεινότατος, χαρακτήρ ἀδαμάντινος, ἐφώδια μετὰ ἀρχὰς πολιτικὰς γενναίας, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πολιτικὴν παλαί-

στραν ὡς εὐάριθμος τῶν πολιτευομένων καὶ διὰ τοῦτο ἀνεδείχθη εἰς τὴν λήξασαν Βουλὴν ὡς εἰς ἐκ τῶν κραταιωτέρων πολεμιστῶν καταλαβὼν ἐν αὐτῇ θέσιν ὅλως ἐξαιρετικὴν. Εἰς τὰς κυριωτέρας ἐπιτροπὰς αἵτινες κατὰ διαφόρους ἐποχὰς συνεκροτήθησαν ἐν τῇ Βουλῇ ὅπως μελετήσωσι ἢ ἐξελέγξωσι σοβαρωτάτην νομοθετικὴν ἐργασίαν, ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρωτευόντων καὶ κυριωτάτων μελῶν.

Διὰ τῶν σθεναρῶν ἀγορεύσεών του εἰς ζητήματα σοβαρώτατα, ὡς τὸ τῶν τραπεζικῶν συμβάσεων, τοῦ προϋπολογισμοῦ, τὸ τῶν δικαστηρίων καὶ ἄλλων ἐγένετο ἤδη γνωστώτατος, ἀνὰ τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ εὐτολμος πορεία αὐτοῦ ὡς ἡ θαυμασία ἀγόρευσις του εἰς τὸ ζήτημα τοῦ μονοπωλίου, τὸ συγκινήσαν ὁλόκληρον τὴν σταφιδικὴν Ἑλλάδα, κατέδειξε τὸν ἰσχυρὸν αὐτοῦ πολιτικὸν χαρακτήρα καὶ ἀνύψωσε τὸν Γούναρη εἰς τὴν συνειδήσιν ὅλου τοῦ Κοινοβουλίου, ὅπερ ὁμοθυμῶς ἐπεκρότησε τὴν ἔξοχον αὐτοῦ ἀγόρευσιν.

Εὐλόγως λοιπὸν συγκινεῖται σήμερον ὑπὲρ αὐτοῦ ὁλόκληρος ἡ ἐπαρχία Πατρῶν καὶ παρακολουθεῖ συμπαθῶς τὸν ἀγῶνα αὐτοῦ σὺν τῇ κοινῇ γνώμῃ καὶ ἡ Ἀθηναϊκὴ δημοσιογραφία, ἥτις ἀφιέρωσεν ὑπὲρ τοῦ Γούναρη θερμώτατα ἄρθρα, καθόσον ἄλλωστε ὁ Γούναρης παλαίει ἤδη μόνος πρὸς δύο ἰσχυροτάτους συνδυασμοὺς καὶ διεξάγει δυσχερέστατον κομματικὸν ἀγῶνα. Ἀλλ' ἡ φιλότιμος πόλις καὶ ἐπαρχία τῶν Πατρῶν, ἀναγνωρίζουσα, τὴν ὑπέροχον ἱκανότητα καὶ τὰς μεγάλας πολιτικὰς ἀρετὰς τοῦ Γούναρη, θέλει ἀφεύκτως ἀποστείλει εἰς τὴν Βουλὴν ἐν τῶν ἐξόχων αὐτῆς τέκνων, ἀναδεικνύουσα μίαν ἔτι φερόμενον καὶ ἀνεξάρτητον φρόνημα ὅπερ αἰετοῦ διεκρίνε τὴν πρωτεύουσαν τῆς Πελοποννήσου».

Ὁ αἰμνηστὸς Μ. Γ. Σακελλαρίου ἐν ἄρθρῳ του ὑπὸ τὸν τίτλον «Εὐθύναι καὶ εὐθυναί» ὑπεραμυνόμενος τοῦ Δ. Γούναρη ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ Μονοπωλίου κατέληγε διὰ τῶν ἐξῆς: (1)

«Εἶμαι, κ. Διευθυντά, εἰς τῶν ἐνθερμοτέρων ὑποστηρικτῶν τοῦ κ. Γούναρη. Ἐὰν εἶχον δεκάκις χιλίας ψήφους θὰ τὰς ἐδίδον ὅλας λευκάς εἰς τὸν κ. Γούναρη μετὰ τὴν συνειδήσιν ἡσυχον, γλυκεῖαν καὶ ἐνθουσιώδη ὅτι προσφέρω μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν πατρίδα μου, εἰς τὸν Ἑλληνισμόν. Καὶ θὰ ἐρριπτον ὅλας αὐτὰς τὰς δεκάκις χιλιάδας ψήφους μαύρας εἰς τὰς κάλπας τῶν δημαγωγῶν, τῶν ἐκμεταλλευτῶν τῆς εὐπιστίας τοῦ Πατριτικοῦ λαοῦ, μετὰ τὴν συνειδήσιν ἡσυχον καὶ μετὰ πίστιν ἀκλόνητον ὅτι προσφέρω πολὺ μεγαλυτέραν ὑπηρεσίαν εἰς τὴν πατρίδα μου καὶ τὸν Ἑλληνισμόν. Διότι τὸ ὑποστηρίζειν τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἱκανότητα, τὴν σύνεσιν εἶνε εὐάρεστον. Ἀλλὰ τὸ πλήττειν καὶ ἀπανθρακῶναι τὸ ψεῦδος καὶ τὴν συκοφαντίαν εἶνε ἀκόμη εὐαρεστότερον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Θεοῦ. Διότι εἶνε εὐεργεσία πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὴν ἐθνικὴν πρόοδον.»

Μ. Γ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Μία προκήρυξις

Τὴν παραμονὴν τῶν ἐκλογῶν τῆς 20 Φεβρουαρίου 1905 ὁ Δημ. Γούναρης ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς του διὰ τοῦ «Νεολόγου» τὴν κάτωθι προκήρυξιν:

(1) «Νεολόγος» 19 Φεβρουαρίου.

Συμπολῖται !

Αὐριον προσέρχεσθε εἰς τὰς κάλπας. Θὰ ἀσκήσητε το ἱερώτερον τῶν δικαιωμάτων σας. Πέποιθα ὅτι ἔχετε πληρεστᾶτην συνειδήσιν τούτου.

Μεταξὺ τῶν υποψηφίων θὰ συναντήσητε καὶ ἐμέ. Ὑποβάλλομαι εἰς τὴν κρίσιν τὴν ὑμετέραν. Καὶ ζητῶ ταύτην ἀγνὴν ἀπηλλαγμένην πάσης πλάνης καὶ πάσης ραδιοουργίας, ἐλευθέραν προλήψεως, ὑπερτέραν πάσης συμπαθείας ἢ ἀντιπαθείας προσωπικῆς.

Ἐπολεμήθην διὰ παντὸς τρόπου. Τὸ ἐπ' ἐμέ προσεπάθησα ὅσον ἡδυνήθην νὰ διασκεδάσω πᾶσαν πλάνην τὴν ὁποῖαν ἐδημιούργησεν ἡ κατ' ἐμοῦ πολεμική, τὰ πάντα διαστρέφουσα καὶ τὰ πάντα ἐκμεταλλευομένη. Ἦτο τοῦτο καθήκόν μου, ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ ὁποῦ πέποιθα ὅτι ἔσχον συναρωγούς πάντας τοὺς πολίτας τῆς λευκῆς συνειδήσεως, τοὺς ποθοῦντας νὰ μάθωσι τὴν ἀλήθειαν καὶ προθύμως νὰ ὑπηρετήσωσι ταύτην. Καὶ τοιοῦτοι εἰσθε πάντες ὑμεῖς.

Ἐν τῷ ἀγῶνι τὸν ὁποῖον διεξάγω δὲν ἔχω ἄλλο τι νὰ ἀντιτάξω εἰς τὰ ὅπλα τῶν ἀντιπάλων. εἰς τὰς δυνάμεις τὰς κομματικὰς, εἰς τὴν ὁρμὴν τοῦ πάθους, παρὰ τὴν διαύγειαν τῆς κρίσεως τῆς Ὑμετέρας καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πολιτικῆς ὑμῶν συνειδήσεως. Ἡ κρίσις ὑμῶν ἡ διαυγὴς θὰ διαγνώσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ θὰ εἰσδύσῃ μέχρι τῶν αἰτίων τοῦ κατ' ἐμοῦ πολέμου. Ἡ ἐλευθέρᾳ ὑμῶν πολιτικῇ συνειδήσει δὲν θὰ ὑποταχθῇ εἰς οὐδεμίαν ὑποθενήποτε ἀπορρέουσαν ἐπιταγὴν.

Τῆς υποψηφιότητός μου τὴν υποστήριξιν ἐπαφίημι εἰς τὰς ὑμετέρας συνειδήσεις. Καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἐν αὐταῖς θέλω εὖρη τὸν καλλίτερον υποστηρικτήν.

Δὲν πολέμω κατ' οὐδενός. Οὐδενὸς ἀμφισβητῶ τὰς ἀγαθὰς προθέσεις. Δὲν θὰ ἀπομιμηθῶ ἐμπαθεῖς πολεμικούς ἐξωκέιλαντας μέχρι τῆς διαβολῆς ὅτι εἰμαι ἐχθρὸς τοῦ τόπου καὶ ἐπιθυμῶ τὴν βλάβην αὐτοῦ. Δὲν θὰ ἀπευθύνω κατὰ πατρίδος μας τὴν βλασφημίαν ὅτι ἐγέννησεν, καὶ ἐν τέκνον μὴ αἰσθανόμενον παλλομένην τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἀπὸ τὸν πόθον νὰ ὠφελήσῃ τὴν μεγάλην μητέρα· οὐδὲ καλεῖσθε ὑμεῖς αὐριον νὰ ἐκλέξῃτε μεταξὺ τῶν ποθοῦντων τὸ καλὸν τοῦ τόπου μας καὶ τῶν ἐπιθυμούντων τὸ κακὸν αὐτοῦ. Τοιαύτη διάκρισις μεταξὺ τῶν υποψηφίων δὲν ὑπάρχει ὅπως ἀποπειρῶνται νὰ παραστήσωσι ἄνθρωποι μετὰ ἐλαφρότητος βλασφημοῦντες κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς φιλοπατρίας. Καλεῖσθε νὰ κρίνητε περὶ τῶν καταλληλοτέρων ἵνα πραγματοποιήσωσι τὸ ὑπὸ πάντων ἐξ ἱσοῦ ποθοῦμενον ἀγαθὸν τῆς κοινῆς ἡμῶν πατρίδος.

Καὶ προκειμένου τοιαύτην νὰ κατάρτησιν κρίσιν θὰ ἐρευνήσητε ἐκάστου τῶν υποψηφίων τὴν χρησιμότητα. Ἐπιχειρήσατε τὴν ἐρευναν ταύτην μετ' ἀπαθείας. Καὶ συμφώνως πρὸς τὸ πόρισμα τῆς ἐρεύνης ταύτης, οἶονδήποτε καὶ ἂν εἴνε, δόσατε τὴν ψήφον τὴν ὑμετέραν. Θὰ εἴνε αὕτη ψήφος συνειδήσεως. Ὅχι ψήφος ἐπιταγῆς. Ψήφος ψήφον τὴν ὑμετέραν. Θὰ εἴνε αὕτη ψήφος καὶ τὴν ὁποῖαν διεθέσατε κατὰ τὴν ἰδίαν ἰδική σας, τῆς ὁποίας ἐμείνατε κυρίαρχοι καὶ τὴν ὁποῖαν διεθέσατε κατὰ τὴν ἰδίαν ἰδική σας. Ὅχι ψήφος ἄλλων οἶονεὶ αὐθεντῶν ἀξιούντων ὅτι τὴν παραχωρήσατε εἰς αὐτοὺς ἀπαλλοτριώσαντες οὕτως αὐτὴν ταύτην τὴν ἐλευθερίαν σας μετὰ τὴν ὁποῖαν διατάσσουσιν ὑμᾶς νὰ εἴψητε ὡς παθητικὰ ὄργανα τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν. Πέποιθα ὅτι οὐδεὶς θὰ διανοηθῇ νὰ δεχθῇ ἑαυτὸν ἐπὶ τοσοῦτον ἐκπέσαντα, ὥστε νὰ ἔχῃ ἀπαλλοτριώσει τὸ τιμιώτερον τῶν δικαιωμάτων του, τὸ μόνον διὰ τοῦ ὁποῦ δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ ἑαυτὸν καὶ τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ τὴν εὐδαιμονίαν καὶ νὰ διαθέσῃ αὐτὸ κατὰ τὴν ἐπιταγὴν τῶν δεσποτῶν τῶν καυχωμένων ὅτι ἐγένοντο κύριοι αὐτοῦ.

Συμπολῖται,

Ἀτενίζω μετὰ θάρρους τὴν ὑμετέραν κρίσιν οὕτω καταρτισσομένην. Εἴτε εὐμενῆς, εἴτε δυσμενῆς πρὸς ἐμέ ἀποδῇ, θὰ εἴνε κρίσις συνειδήσεως ὕγιως ἐμπνεομένης ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας καὶ ἱσταμένης ὑπεράνω παντὸς ἐπηρεασμοῦ.

Εὐχομαι νὰ ὑπάρξῃ καὶ ἐπιτυχὴς, τὰ δὲ ἐκλεχθῆσόμενα πρόσωπα νὰ εἴνε πράγματι τὰ χρησιμότερα πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινῶν ἀγαθοῦ εἰς τὸ ὅποιον ἀποβλέπομεν πάντες. Εὐχομαι νὰ εὐστοχήσητε ἐκλέγοντες ὄργανα τῶν πραγματικῶν συμφερόντων τοῦ τόπου μας καὶ ἐργάτας τῆς ἀληθείας αὐτοῦ πρόδου. Ἐρρωσθε.

Δ. Π. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἀνεγνώσθη μετὰ τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ ὁποῦ ἦτο ἀξία καὶ ἡ ἐντύπωσις τὴν ὁποῖαν προεκάλεσεν ἦτο καὶ αὕτη ἀνταξία τοῦ ὅπου μεθ' οὗ ἐγράφη καὶ τῶν σοβαρῶν ἐννοιῶν τὰς ὁποίας ἐνεῖχε. Ἰδίως ἡ περιεκτικὴ καθ' ἣν οὐδενὸς τῶν ἀντιπάλων τοῦ ἡμφισβητῆται τὰς ἀγαθὰς ὑπὲρ τοῦ τόπου προθέσεις, ἀποδεικνύουσιν τὰ μεγάλα καὶ γενναῖα αὐτοῦ αἰσθημᾶτα καὶ τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς τοῦ ἡ ὁποῖα διὰ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Γούναρη ἀπετέλει τὸν βαρυτιμότερον τίτλον, ἐμαρτύρει ἐξ ἄλλου ὅτι ὁ Γούναρης ἐχθρὸς ἀδυσώπητος τῶν συχαμερῶν κομματικῶν μεθόδων τοῦ παρελθόντος, τῶν μεθόδων ἐκείνων αἵτινες εἶχον ἅπασιν ἐπιστρατευθῇ εἰς ἀνηλεῆ ἐναντίον τοῦ ἀγῶνα, ἐσέβετο ὅλων τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς ἐκτιμῆσεως τοῦ λαοῦ.

«Ἐρευνήσατε τὴν χρησιμότητα ἐκάστου— Ἐρευνήσατε μετ' ἀπαθείας. Ἡ ψήφος σας μετὰ τοιαύτην ἐρευναν θὰ εἴνε ψήφος συνειδήσεως, ψήφος ἰδικῆ σας».

Ἰδοὺ μία μεγάλη ἀλήθεια !

Ὁ Γούναρης οὕτως ἐκφρασθεῖς, ἀποδεχόμενος δὲν οἶονδήποτε περὶ ἑαυτοῦ κρίσιν τῶν συμπολιτῶν τοῦ μετὰ σεβασμοῦ, ἀπεδείκνυνεν ὅτι δὲν ἐνεφορεῖτο μόνον ὑπὸ τῶν εὐγενεστέρων αἰσθημάτων ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ πόθου ὅπως μὴ ἐκληφθῇ ὅτι εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα κατήρχετο ὡς ἀπαιτητὴς ἀξιών νὰ ἐπιβληθῇ.

—«Δὲν καλεῖσθε ὅπως ἐκλέξῃτε μεταξὺ τῶν ποθοῦντων τὸ καλὸν τοῦ τόπου καὶ τῶν ἐπιθυμούντων τὸ κακὸν αὐτοῦ» !

Ἀπαρμιλλος ἐν τῇ ἀγνότητι καὶ τῇ εἰλικρινείᾳ ἡ φράσις αὕτη, θροντοφωνεῖ ὅτι ὁ ἀειμνηστὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ θεώρει ἐν τῇ μεγαλειώδει μετριοφροσύνη του, ἑαυτὸν ἴσον κατὰ τὰ αἰσθημᾶτα ἄνευ διακρίσεως μετὰ πάντα ἄλλον συναγωνιστήν.

Αὐτὸ τὸ αἰσθημᾶ ἐκυριάρχει ἐν τῇ ψυχῇ του καθ' ὅλον τὸν βίον του. Μὲ αὐτὰ τὰ αἰσθημᾶτα ἀντιμετώπισε καὶ τὸν κακοποιὸν Βενιζελισμόν. . . .

Ἀποτυχία τοῦ Γούναρη

Αἱ ἐκλογαὶ τῆς 20 Φεβρουαρίου 1905 διεξαχθεῖσαι μετὰ λυσσώδους πείσματος ἔσχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Γούναρη δι' ὀλίγων ψήφων. Ἡ πόλις τῶν Πατρῶν διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐξέλεξεν αὐτὸν βουλευτήν. Ἡ μειοψηφία του ὅμως ἐν τῇ δῆμῳ Φαρρῶν ἀνέτρεψε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πόλεως Πατρῶν καὶ τὸ Κοινοβούλιον ἐστερήθη τῆς τιμῆς νὰ περιλαμβάνῃ μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτοῦ τὸν ἐξοχὸν πολιτικὸν ἄνδρα ὅστις τόσον εἶχεν ἐπιβληθῇ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ Θεοτοκικὸν κόμμα κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐκεῖνας ὑπέστη ἀληθῆ πικνωλεθρίαν,

λόγω της εξαγγελθείσης οικονομικής αυτού πολιτικής, πανίσχυρον δὲ τὸ Δηλιγιαννικὸν κόμμα κατέλαβε τὴν ἀρχήν.

Ἡ ἀποτυχία τοῦ Δ. Γούναρη ἐπροκάλεσε θλίψιν καὶ κατήφειαν ὅχι μόνον εἰς τὰς Πάτρας ἀλλ' εἰς ὅλον τὸν πολιτικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὰς προηγμένας ἐκεῖνας τάξεις τῆς Ἑλλάδος αἵτινες καταδικάζουσαι τὴν ἐν γένει σύνθεσιν τῶν τότε κομμάτων, ἀπέδλεπον μετὰ ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἀρχῶν τοῦ Δ. Γούναρη. Ὁ τύπος ὅχι μόνον τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς καὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἐν γένει, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου ἐξεδήλωσε τὴν ζωηράν θλίψιν τοῦ λαοῦ ἐπὶ τῇ ἀποτυχίᾳ τοῦ Γούναρη καὶ κατέκρινε τοὺς κομματάρχας Πατρῶν διὰ τὸν ἀπηνή πόλεμον ὃν διεξήγαγον κατὰ τοῦ ἐκλεκτοῦ συμπολίτου των, ὥστε ν' ἀποκλεισθῇ οὗτος τῆς Βουλῆς διὰ 300 μόνον ψήφων ἐπὶ δέκα χιλιάδων ψηφοφορησάντων.

Ὁ «**Νεολόγος Πατρῶν**» σχολιάζων εἰς τὸ φύλλον αὐτοῦ τῆς 22 Φεβρουαρίου 1905 τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Γούναρη, ἔγραφε :

«Ὁ Δημήτριος Γούναρης ἐξελέγη βουλευτὴς τοῦ δήμου Πατρέων. Ἀλλ' ὁ δῆμος Φαροῶν ἀπεῖλεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἀξίωμα ὅπερ οἱ ἄλλοι δῆμοι τῷ ἀπένειμαν... Οὐδεὶς θὰ δυνήθῃ νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ὁ κ. Γούναρης ἔλαβε καὶ ψήφους συμπαθείας ἢ ὅτι αἱ 4.500 ψῆφοι αἱ ἐν τῷ δήμῳ Πατρέων ἔλαβεν ὁ κ. Γούναρης δὲν εἶνε σχεδὸν κατὰ τὸ σύνολον ψῆφοι ἐκτιμήσεως. . . . Τοιαύτην ἔννοιαν παρέσχε τὸ προχθεσινὸν ἐκλογικὸν ἀποτέλεσμα διὰ τὸν κ. Γούναρη. Αἱ 4.500 ψῆφοι δὲν ὑπῆρξαν μὲν ἀρκούσαι ἵνα τὸν περιβάλωσιν ἐκ νέου μὲ τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα, ἀλλ' ἀδιστακτικῶς ἐμφαίνουσι ὅτι ἡ προσωπικὴ ἀξία ἐτιμήθη ὑπερόχως ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, καὶ ὅτι δὲν ἀφίσταται ὁ χρόνος καθ' ὃν τὸ οὕτω τιμηθὲν πρόσωπον θέλει καταστῇ εἰς τῶν σπουδαιότερων παραγόντων ἀπάσης τῆς ἐπαρχίας ἡμῶν πρὸς μέγα ἠθικὸν ὄφελος τοῦ τόπου.»

Ἡ «**Ἡμερησία Ἀθηνῶν**» σχολιάζουσα τὴν ἀποτυχίαν τοῦ Δημ. Γούναρη, εἰς τὸ φύλλον αὐτῆς τῆς 26 Φεβρουαρίου 1905, γράφει μετὰ τῶν ἄλλων :

«Ἀλλὰ καὶ μὲ ὅλον αὐτὸν τὸν ἀναρριπισμὸν τῶν θρησκευτικῶν αἰσθημάτων τὸ ὑπὲρ τοῦ Γούναρη ρεῦμα ἦτο ἀκατάσχετον. Ἡ ὑποψηφιότης τοῦ κ. Γούναρη ὑψώθη εἰς ζήτημα τιμῆς διὰ τὴν πόλιν τῶν Πατρῶν. Ὁ κορδονικὸς Ἰησοῦτισμός ἐπενόησε τότε ἐν ὅπλῳ ἀξίῳ τῆς φήμης τοῦ. Ἐδλεπε τὸν κ. Γούναρη ἀναπόσπαστον τῆς πολιτικῆς τῶν Πατρῶν. Ἐβλεπε τὸν κ. Γούναρη, τὴν μεγάλην του ἱκανότητα ρηγνύουσας καὶ ἀνατρέπουσας τὴν κρατοῦσαν κομματικὴν τάξιν. Αἱ περὶ κληρονομικότητος ἰδέαι ἐνεκροῦντο καὶ ἐθάπτοντο. Ὁ ὀρίζων τῶν Πατρῶν ἠνοίγετο ἐλευθερός εἰς τὴν μόρφωσιν, τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἐργασίαν. Οἱ ἀντίπαλοι κορδονικοὶ ἔχαναν τὸ ἔδαφος. Τότε προσέφυγον εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν ψήφων.»

Ἐπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας ἀπέτυχεν ὁ Γούναρης. Ὅλαι αἱ φαυλοκρατικαὶ μέθοδοι τοῦ παρελθόντος συνήργησαν ὥστε ἡ ἑλληνικὴ Βουλὴ τοῦ 1905 νὰ μὴ περιλαμβάνῃ τὸν Δημήτριον Γούναρη, ἀποσυρθέντα εἰς τὸ ἐν Πάτραις δικηγορικὸν του γραφεῖον.

Ὁ Γούναρης εὐχαριστεῖ.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν δὲν ἐπὶ κране τὸν Γούναρη. Ὑπεδέχθη τοῦτο μὲ τὴν μεγαλειώδη ἐκείνην ἀταραξίαν μεθ' ἧς ἀντιμετώπισε μετὰ 18ετίας τὰ ὅπλα τῶν τουφεκισάντων αὐτόν. . . . Τὴν μεθεπομένην τῆς ἐκλογῆς ὁ Γούναρης ἐδημοσίευσεν διὰ τοῦ «**Νεολόγου Πατρῶν**» τὴν κάτωθι εὐχαριστήριον ἐπιστολήν:

Ἀγαπητοὶ συμπολίται !

— «Ἐν τῷ ἐκλογικῷ ἄγωνι τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἠττήθην. Ἡ πλειοψηφία τῶν ἐκλογέων ἀνέδειξεν ἄλλους ὥς καταλληλοτέρους ἐμοῦ, ἵνα ἀντιπροσωπεύσωσι τὴν ἐπαρχίαν μας καὶ τὸ Ἔθνος ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ.

Δι' ἐμὲ δ' ἄγων εἶχε τὴν ἔννοιαν, τὴν ὅποιαν ὥρισα ἐν τῇ ἐπιστολῇ μου τὴν ὅποιαν ἔλαβον τὴν τιμὴν ν' ἀπευθύνω ὑμῖν τὸ παρελθὸν Σάββατον.

Εἰργάσθην νὰ διαλύσω τὰς συκοφαντίας, τὰς ὁποίας εἶχε διαδόσει καὶ ἐμφυτεύσει εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν εὐπιστοτέρων ἐξ ὑμῶν ἀσυνείδητος πολεμικὴ, πρὸ οὐδενὸς ὀπισθοδρομοῦσα.

Ἐὰν ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ μου καὶ διεσκέδασα τὰς συκοφαντίας, ὥστε ἡ ψήφος τῆς παρελθούσης Κυριακῆς νὰ ἐδόθη ἀνεπηρέαστος ἀπὸ αὐτάς, ὁ ἄγων μου ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας.

Διότι οὐδέποτε διανοήθην ν' ἀγωνισθῶ ἵνα ἐκδιᾶσω ὑπὲρ ἐμοῦ τὴν κρίσιν τῶν ἐκλογέων τῶν ἐμπνεομένων ὑπὸ μόνης τῆς ἀληθείας τῶν πραγμάτων.

Ἐὰν ὅμως ἡ κατ' ἐμοῦ πολεμικὴ ἢ ὀπλίσασα τοὺς μαυρίζοντας καπνοὺς τοῦ ψεύδους ἐπὶ τῆς ὑποψηφιότητός μου, συνετέλεσεν εἰς τὴν διὰ τῆς ψηφοφορίας ἐκδηλωθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς πλειοψηφίας, δὲν δύναμαι παρὰ νὰ λυπηθῶ ὡς πολίτης, διότι δὲν κατώρθωσα νὰ ἐπιτύχω, ὥστε νὰ καθοδηγήσῃ μόνον ἡ ἀλήθεια τὴν κρίσιν τῶν συμπολιτῶν μου.

Ἐλπίζω ὅτι οἱ τιμηθέντες διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς ἐπαρχίας θ' ἀνταποκριθῶσι πληρέστερα εἰς τὰ καθήκοντα τὰ ἐπιβεβλημένα εἰς τὴν βουλευτικὴν ιδιότητα κατὰ τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν.

Εὐχομαι ἵνα καὶ ἡ ἐλπίς μου αὕτη πραγματοποιηθῇ καὶ ἡ ἀντίληψις τῆς ἐπαρχίας περὶ τῶν βουλευτικῶν καθηκόντων ἀποδειχθῇ διὰ τῶν πραγμάτων ὡς ἀνταποκρινομένη εἰς τὸ ἀληθὲς συμφέρον τῆς Πατρίδος.

Καταλήγων ἐκφράζω τὰς θερμὰς μου εὐχαριστίας διὰ τὰς ψήφους διὰ τῶν ὁποίων μ' ἐτιμήσατε».

ΔΗΜ. Π. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΤΟΥ 1906

Ἡ Βουλὴ τῆς ΙΖ'. Περίοδου ὑπῆρξε βραχύδιος. Δολοφονηθέντος εἰς τὰς θαμνίσδας τοῦ Βουλευτηρίου τοῦ ἀειμνήστου Πρωθυπουργοῦ Θεοδώρου Δηληγιάννη, ἐσχηματίσθη τῇ ἀνοχῇ τῆς σοδαρώς ἐκ μεταστάσεων ἐνισχυθείσης ἀντιπολιτεύσεως ὑπὸ τὸν Γεώργιον Θεοτόκην, Κυβέρνησις ὑπὸ τὸν ἀειμνήστον πολιτευτὴν Ἀττικῆς Δημ. Ράλλην καὶ ἡ Βουλὴ διελύθη τῶν νέων ἐκλογῶν ὀρισθειῶν διὰ τὴν 26 Μαρτίου 1906. Εἰς τὰς ἐκλογὰς αὐτὰς κατήλθεν, ὡς ἀνεμένετο, καὶ ὁ Δημ. Γούναρης, συμπήξας τὸν Θεοτοκικὸν συνδυασμὸν Πατρῶν, ἡ ὑποψηφιότης του δὲ ἐπροκάλεσεν ὡς εἰκὸς ἀμέριστον τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Ἀθηναικοῦ καὶ Πατραϊκοῦ τύπου, καὶ ἀληθῆ συναγεμὸν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας Πατρῶν, καὶ αὐτῶν τῶν ἀντιπάλων του ἀκόμη σκληρῶς μεταμεληθέντων διὰ τὴν δυσμενῆ ψήφον των κατὰ τὰς παρελθούσας ἐκλογάς.

Ἀνώτερος ἄνθρωπος ὁ Δημήτριος Γούναρης δὲν ἐπεξήτησε ποτὲ τοῦ τύπου τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰ θυμιάματα. Καὶ ἐν τούτοις ὑπῆρξεν—ἀφ' ὅτου ἐπολιτεύθη—ὁ ἀγαπητὸς τῆς Ἀθηναϊκῆς δημοσιογραφίας καὶ τοῦ Πατραϊκοῦ τύπου. Ὁ Γαβριηλίδης, ὁ Πρύτανις τῆς Ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας, ὁ Κωνσταντῆς Χαϊρόπουλος τοῦ «Χρόνου» ὁ Γρηγ. Εὐστρατιάδης τοῦ «Σκρίπ» ὁ Γεώργιος Πῶπ τῶν «Ἀθηνῶν» ὁ Ἄνινος τοῦ «Ἀστὸς» ὁ Κακλαμάνος, καὶ ὁ Πετροβίκης ὁ Κύρου τῆς «Ἐστίας» ὁ Σπ. Σίμος τῆς «Πατρίδος» ὁ Μιχαὴλ Σακελλαρίου τοῦ «Νεολόγου Πατρῶν» καὶ ὁ Καλαποθάκης τοῦ «Ἐμπρὸς» ὅλοι δηλαδὴ οἱ ἐξέχοντες παράγοντες τῆς Ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας, μόλις διείδον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Γούναρη τὸν νεωτεριστὴν πολιτικὸν ἐξ οὗ πολλὰ προσεδόκα ἢ Ἑλλάς, ἐτάχθησαν εἰς τὸ πλευρόν του καὶ ἀνέλαβον ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν μεταρρυθμιστικῶν ἰδεῶν του. Κατὰ τὰς προεκλογικὰς περιόδους αἱ ἐφημερίδες τῶν Ἀθηνῶν ἀδιακρίτως πολιτικῆς ἀποχρώσεως ἐδημοσίευσαν τὴν εἰκόνα τοῦ Γούναρη μ. ἐνθουσιώδη ἐγκώμια περὶ αὐτοῦ, ἢ «Ἀκρόπολις» δέ, τὸ «Ἄστυ» ἢ «Πατρίς» καὶ ὁ «Νεολόγος τῶν Πατρῶν» ἐδημοσίευσαν καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς προεκλογικοὺς του ἐν Πάτραις λόγους.

Ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ Τύπου

Ἡ «Πατρίς» Ἀθηνῶν τοῦ κ. Σπ. Σίμου, δηλαδὴ ἡ ἐφημερίς ἐκείνη ἥτις ἀργότερον ἀπεκάλεσε τὸν Δημ. Γούναρην *προδότην καὶ ὄργανον τῶν ξένων*, καὶ ἡ ὁποία ἐνθουσιάζετο καὶ ἐχειροκρότησε τὸν τουφεκισμὸν του, ἐμάχετο εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ Γούναρη καὶ κατέστη μετὰ τῆς «Ἀκροπόλεως» σηματοφόρος τοῦ Γουναρισμοῦ, διεξάγουσα ὡραῖον τῶντι ἀγῶνα, ὃν ἐσυνέχισε μέχρι τοῦ 1910 ὁπότε ἀνεφάνη εἰς τὸ πολιτικὸν στερέωμα τῆς Ἑλλάδος ὁ ἐκ Κρήτης μετακληθεὶς κ. Ἐλευθ. Βενιζέλος.

Εἰς τὸ φύλλον τῆς 23 Μαρτίου 1906 ἡ «Πατρίς» δημοσιεύουσα τὴν εἰκόνα τοῦ Δημητρίου Γούναρη ἀφιέρωσε καὶ τὴν ἐξῆς σκιαγραφίαν:

Δημήτριος Π. Γούναρης.

«—Ὁ πολιτικὸς τοῦ μέλλοντος. Πολιτικὴ φυσιογνωμία ἐκ τῶν μᾶλλον ὑπερόχων, ἥτις συγκινεῖ σήμερον καὶ ἠλεκτρίζει ἀπ' ἄκρον εἰς ἄκρον τὴν ἐπαρχίαν Πατρῶν, ἀλλ' ἥτις κινεῖ γενικώτερον τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἑλληνικοῦ δημοσίου. Σπανίως νέοι πολιτευταὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν πολιτικὸν ἀγῶνα μὲ τὰ ἐφόδια τὰ περικυκλοῦντα τὸ ἐξοχὸν τοῦτο τέκνον τῶν Πατρῶν καὶ κατέλαβον λίαν ἐνῶρις θέσιν ἐξέχουσαν μετὰ τῶν διακρινομένων πολιτευτῶν τῆς χώρας ἡμῶν.

Ἡ ὑπέροχος αὐτοῦ μόρφωσις, ἡ θαυμαστὴ γλωσσομάθειά του, ἡ ρητορικὴ δεινότης, πρὸ παντὸς δὲ ἡ ἰσχυρὰ θέλησις καὶ ἡ εὐστάθειά του χαρακτηροῦν, ἀναδεικνύουσιν αὐτὸν ὡς ἄνδρα προωρισμένον ν' ἀνυψωθῇ πολὺ ἐν τῇ πολιτικῇ παλαίστρᾳ, ὅπερ κοινῶς ὁμολογεῖται ὑπὸ τε τῶν πολεμίων καὶ τῶν ἀπείρων θαυμαστῶν του.

Ἡ πόλις τῶν Πατρῶν ὑπερήφανος περιβάλλει αὐτὸν διὰ λατρείας καὶ ἐτοιμάζει εἰς αὐτὸν περιφανὴ ἐπιτυχίαν. Αἱ Πάτραι δικαίως καυχῶνται ἀποστέλλουσαι εἰς τὸ Κοινοβούλιον ἀντιπρόσωπον ἄξιον τοῦ φρονήματος καὶ τῆς περιωπῆς τῆς πρωτεύουσας τῆς Πελοποννήσου».

Τὸ «Ἐμπρὸς» δημοσιεύον τὴν εἰκόνα τοῦ Δημ. Γούναρη εἰς τὸ φύλλον τῆς 23 Μαρτίου ἀφιερώνει καὶ τὰς κάτωθι γραμμάς.

«Ἐκ τῶν φυσιογνωμῶν ἐκεῖνων ὅς σπανίως τὸ Βουλευτήριον εἶδε, κοσμούμενος

διὰ χαρισμάτων ἄτινα ὀλίγοι μέχρι τοῦδε ἀπήλασαν. Τοῦ Γούναρη τὸ μέλλον εἶναι εὐρύ, εὐρύτερον παντὸς ἄλλου, διότι περικυκλεῖται ὑπὸ γνώσεων δι' ὅς πάντες οἱ πλησιάζοντες αὐτὸν ὑπὸ θαυμασμοῦ καταλαμβάνονται. Ἐχει χαρακτηρὰ ἀδαμάντινον, σπανίως ἀπαντῶμενον εἰς τὸν πολιτικὸν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον!...»

Ὁ «Χρόνος» τῆς 23 Μαρτίου δημοσιεύει τὴν εἰκόνα τοῦ Γούναρη καὶ ὡραιοτάτην σκιαγραφίαν ἔχουσαν οὕτω:

«Ὑπέροχος πολιτικὴ φυσιογνωμία, ζηλευτὸς τοῦ ἔθνους ἀντιπρόσωπος καὶ λατρευτὸς τοῦ λαοῦ τῶν Πατρῶν ὑποψήφιος. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Γούναρη ἐκπροσωπεῖται μίᾳ ἐξοχος πολιτικὴ δύναμις καὶ εἰς τῶν σθεναρωτέρων κοινοβουλευτικῶν μας ρητόρων. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Δηληγεώργη, ὁ κ. Γούναρης κατέχει σήμερον τὰ σκήπτρα τῆς κοινοβουλευτικῆς ρητορικῆς. Νομομαθὴς διακεκριμένος, θριαμβεύων ἐν παντὶ καὶ πάντοτε, ἀνεδείχθη εἰς τῶν μεγάλων πολιτευτῶν πρὸς οὓς μεθ' ὑπερηφάνειας τὸ ἔθνος ἀτενίζει.

Ὁ λαὸς τῶν Πατρῶν ὀφείλει νὰ καυχᾶται διὰ τὸν διαπρεπῆ ὑποψήφιον του.»

Ἡ «Ἀκρόπολις» τῆς 23 Μαρτίου 1906, ἐδημοσίευσεν τὴν κάτωθι ὡραίαν σκιαγραφίαν γραφείσαν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Γαβριηλίδου.

Δημήτριος Π. Γούναρης

«Ἐκ τῶν ἀρχιεπιτελῶν τοῦ Θεοτοκικοῦ κόμματος Εὐθύς ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκλογῆς τοῦ ὅχι μόνον ὁ Πατραϊκὸς κόσμος, ἀλλ' ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος ἀπέβλεπεν πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς νέον ἀστέρα τοῦ πολιτικοῦ μας στερεώματος.

Καταταχθεὶς ἀμέσως εἰς τὸ κόμμα τὸ Θεοτοκικόν, εἰς ἡμέρας καθ' ἃς ἐμεσουράνει τὸ Δηλιγιαννικὸν ἄστρον, δὲν κατώρθωσε ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς προσδοκίας τῶν ἀναμενόντων παρ' αὐτοῦ ἐπιδίωξιν τῶν μεγάλων μεταρρυθμιστικῶν καὶ ριζοσπαστικῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας εἶχε προαναγγελλεῖ εἰς προηγούμενόν του πρόγραμμα καὶ εἰς μακροτάτην μετὰ τοῦ συντάκτου τῆς «Ἀκροπόλεως» συνέντευξιν.

Εὐτυχῶς οἱ πονηροὶ καιροὶ παρήλθον. Εὐρισκόμεθα εἰς πλήρη πολιτικὴν ζύμωσιν, ἐγκυμονοῦσαν σωτηρίας μεταρρυθμίσεις, εἰς τοιαύτην δὲ ζύμωσιν ἄνδρες ὡς ὁ Γούναρης, ὁ Δημητρακόπουλος, ὁ Πρωτοπαπαδάκης, ὁ Ποταμιᾶνος, ὁ Στεφάνου, ὁ Ρέπουλης καὶ ἄλλοι ἐπίλεκτοι, πρέπει νὰ σταλοῦν πανηγυρικῶς εἰς τὴν Βουλὴν καὶ πανηγυρικώτερον νὰ χρησιμοποιηθοῦν εἰς σφαίραν δράσεως, ἀγώνων, προπαγάνδας, ἐργασίας.

Ὁ κ. Δ. Γούναρης εἶνε ἀρτιωτάτη πολιτικὴ μορφή καὶ κατέχει ὅλα τὰ προσόντα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἀνδρός. Εὐχόμεθα εἰς τὸ μέλλον τὰ ἐπιτελεῖα καὶ τῶν τριῶν κομμάτων νὰ διακριθοῦν ὅχι εἰς τὴν μικροπολιτικὴν, ἀλλ' εἰς τὰς μεγάλας ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ὑπηρεσίας».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ

Αί εκλογαί τῆς 26 Μαρτίου 1906 ἀνέδειξαν πρῶτον βουλευτὴν Πατρῶν τὸν Δημήτριον Γούναρην ἐπιτυχόντα μεθ' ὀλοκλήρου τοῦ συνδυασμοῦ του. Χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις καὶ ἐνθουσιασμός κατέλαβε τὸν λαὸν τῶν Πατρῶν καὶ τὸν πολιτικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος ὀλοκλήρου διότι τὸ κοινοβούλιον θὰ ἐπανέβλεπε τὸν πολιτικὸν ἐκείνον ἄνδρα ὅστις ἀπὸ τῆς πρώτης εἰσόδου του εἰς τὴν Βουλὴν ἐπεδλήθη ὡς μίᾳ τῶν σοδαρωτέρων κοινοβουλευτικῶν μορφῶν.

Ἐξελεθὼν εἰς τὴν Βουλὴν ὁ Δημ. Γούναρης πρωτηγωνίστηκε εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν τοῦ Σώματος καὶ τὰ πλείστα τῶν νομοθετημάτων ἐδέχθησαν τὴν σφραγίδα τῆς βαθείας του κρίσεως καὶ μελέτης.

Ἐν ἑκ τῶν νομοθετημάτων τῆς Κελευμένης Θετικῆς ἤτο καὶ ἡ μεταβολὴ τῆς στενῆς ἐκλογικῆς περιφερείας εἰς εὐρείαν τοιαύτην. Κατὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐκηρύχθησαν πολλοί, ἀπλῶς διότι δὲν τοὺς συνέφερε τὸ μέτρον, καὶ ἄλλοι—οἱ καὶ περισσότεροι—ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῆς μεταβολῆς τοῦ συστήματος τῆς στενῆς περιφερείας. Δέον νὰ το-νισθῇ ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἰσχύον νῦν σύστημα τῶν Νομαρχιακῶν ἐκλογικῶν περιφερειῶν, ἤτοι τὸ τῆς εὐρυτάτης ἐκλογικῆς περιφερείας, ἀλλὰ σύστημα μεταξὺ στενῆς καὶ εὐρυτάτης, ἤτοι τῶν κατὰ Πρωτοδικεῖα ἐκλογικῶν περιφερειῶν. Ὁ Δημήτριος Γούναρης συζητούμενος τοῦ νομοσχεδίου κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 22 Μαΐου 1906 ἔλαβε τὸν λόγον καὶ ὠμίλησε διὰ μακρῶν κηρυχθεὶς κατὰ τοῦ Νομοσχεδίου καὶ ὑποστηρίξας τὸ ἐν Ἀγγλίᾳ ὑφιστάμενον καὶ σήμερον ἀκόμη σύστημα τῆς διαιρέσεως τῆς χώρας εἰς ἐκλογικὰς περιφερείας στενωτάτας αἵτινες ν' ἀναδεικνύουν ἓνα μόνον βουλευτὴν.

Ἡ ἀγόρευσις του αὐτῆ, ἀγόρευσις πολιτικῇ, κοινωνιολογικῇ, δημοσιονομικῇ, στατιστικῇ—κατέπληξε Βουλὴν καὶ ἀκροατήρια καὶ δημοσιογραφίαν, διὰ τὸν πλοῦτον τῆς καὶ τὰ λογικὰ ἐπιχειρήματα.

Σχολιάζουσα εἰς τὸ φύλλον τῆς 23 Μαΐου 1906 ἡ «Πατρίς» τὴν ἀγόρευσιν ταύτην ἐδημοσίευσε τὸ κάτωθι ἀρθρίδιον:

Ὁ Γούναρης

Ἐκούσθη χθὲς ἀπὸ τοῦ δῆματος τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς εἰς ἑκ τῶν ἐπιφανεστέων ρητόρων τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ὁ κυριώτερος ἀλλὰ καὶ μόνος κύριος τοῦ δῆματος ἐν τῇ παρούσῃ Βουλῇ ὁ νεαρός κ. Δημ. Γούναρης τῶν Πατρῶν.

Ἡ «Πατρίς» κατὰ τὰς πρὸ δύο μῶν διενεργηθείσας ἐκλογὰς κατὰ προτίμησιν ἐδημοσίευσε μίαν καὶ μόνην εἰκόνα υποψηφίου βουλευτοῦ καὶ αὕτη ἦτο ὡς ἐνθυμῶνται οἱ ἀναγνώσται αὐτῆς ἡ τοῦ κ. Δημ. Γούναρη. Ὅστις ἠτύχησε νὰ τὸν ἀκούσῃ ἀπὸ τοῦ δῆματος τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς βεβαίως ἀπέδωκε δίκαιον εἰς τὴν ἐξαιρετικὴν τῆς «Πατρίδος» προτίμησιν.

Μία πολιτικὴ καὶ ρητορικὴ φυσιογνωμία ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας οὐχὶ συχνὰ παρουσιάζουν οἱ λαοὶ καὶ μάλιστα οἱ σύγχρονοι. Ραμβώδης καὶ ὑψηπότης διάνοια, εὐρεῖα εἰς τὰς συλήψεις τῆς, πλουσιωτάτη εἰς τὰς γνώσεις τῆς, ἐξωτερικεὺς ἐκ τῆς ἐκφράσεως

δύναμιν λόγου ἀκαταμάχητον, ρητορικὴν χάριν ἀπαράμιλλον, καὶ εὐθύτητα γνώσεων κα-ταπληκτικὴν.

Νομίζει κανεὶς ὅτι βλέπει καὶ ἀκούει τὸν Δημοσθένην, τὸν Αἰσχύλον, τὸν Λυσίαν τὸν Οἰκονόμον ἐξ Οἰκονόμων, τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ τοὺς ὀνειρώδεις καὶ ἰδεώδεις τύπους τῶν προφητῶν τοῦ Ἰσραήλ, μεθ' ὧν ἔχει καταπληκτικῶς ὅμοιον καὶ τὸ ἐξωτερικὸν τῆς φυσιογνωμίας ὁ ἐμπνευσμένος ἱεροφάντης τοῦ λόγου κ. Γούναρης.

Αἱ Πάτραι δικαιούνται νὰ ὑπερηφανεύωνται διὰ τὸν κ. Γούναρην, ὅστις οὔτε ὑπουργὸς ἀκόμη δὲν ἔγεινεν ἐν Ἑλλάδι. Ἄλλ' ἴσως—καὶ τὸ εὐχόμεθα—νὰ εἶνε ὁ μέλ-λων Πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος».

Ἡ «Ἐστία» Ἀθηνῶν τὸ μετέπειτα ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Βενιζελισμοῦ, ἡ «Ἐστία» ἡ ἀποκαλέσασα καὶ αὐτὴ τὸν Γούναρην **Προδότην**, ἐξαίρει τὴν κοινοβουλευτικὴν ἀξίαν καὶ τὴν μόρφωσιν τοῦ Γούναρη, Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Γούναρη ἐπὶ τῆς εὐρείας περιφερείας, ἐπαινεῖ εἰς τὸ φύλλον τῆς 21 Μαΐου ταύτην καὶ ἀποκαλεῖ τὸν Γούναρην **ἐπίλεκτον πολίτευτὴν**.

Ἰδοὺ τί ἔγραφε τότε ἡ «Ἐστία» (1)

«Ἀντίθεσις ζωηροτάτη πρὸς τὸν ἐκτραχηλισμὸν τῆς ἐκφράσεως, ἡ ὁποία διέ-κρινε τὴν δῆθεν συζήτησιν, τὴν προκληθεῖσαν χθὲς πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἐν τῇ Βουλῇ καὶ τὴν ὁποῖαν βλέπει ὁ ἀναγνώστης εἰς ἄλλην σελίδα, ὑπάρχουν αἱ ἀγορεύσεις δύο ἐπιλέκτων μελῶν τοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ κόμματος περὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ εὐρείας περιφερείας.

Οἱ κ. κ. Ρέπουλης καὶ Γούναρης, θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐπανεφέρον διὰ τῶν ἀγορεύσεών των τὸ νομοθετικὸν σῶμα εἰς τὴν περιωπὴν, εἰς ἣν τοῦτο ὀφείλει νὰ ἵσταται πάντοτε, καὶ εἰς τὴν ὁποῖαν εἶναι ἀλήθεια ὁμολογουμένη ὅτι πολὺ σπανίως κατορθώνει νὰ ἵσταται. Ἐγκρατεῖς ἀμφοτέρω τοῦ θέματος ὅσον ὀλίγοι τῶν συναδέλφων των, μελετημένοι δὲ ὅσον ἐλάχιστοι, συνεκράτησαν ἀγορεύοντες τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς καὶ ἀπέσπασαν ἀμέριστα τὰ χειροκροτήματα αὐτῆς.

Τὸ ἀτύχημα εἶνε ὅτι τοιαῦτα θέματα καὶ ἀγορεύσεις παρόμοιαι, καθίστανται ὀσημέραι σπανιότεραι ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Κοινοβουλίᾳ, πληθύνονται δ' ἐξαντιθέτου αἱ ὕβρεις καὶ οἱ προπηλακισμοί, ἀφ' ὅτου μάλιστα ἔκριναν ὀρθὸν νὰ συμμετεχουν τούτων καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων».

Ὁ «Χρόνος» Ἀθηνῶν τῆς 25 Μαΐου 1906 δημοσιεύων τὴν εἰκόνα τοῦ Δημ. Γούναρη καὶ ὀλόκληρον ἑκ τῶν ἐστενογραφημένων πρακτικῶν τὴν ἀγόρευσιν του ση-μειώνει καὶ τὰ ἑξῆς:

«Καὶ πρὸ τῶν ἐκλογῶν εἶχομεν δημοσιεύσει τὴν εἰκόνα τοῦ διαπρεποῦς πολιτευτοῦ τῶν Πατρῶν. Ἀναδημοσιεύοντες αὐτὴν πάλιν καὶ σήμερον ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ τελευταίου του ἐν τῇ Βουλῇ λόγου ἐπὶ τῆς εὐρείας περιφερείας—ὃν λόγον ὀλόκληρον δημοσιεύομεν ἐν τῇ ἰδίᾳ τούτῳ φύλλῳ—φρονοῦμεν ὅτι ἀνταποκρινόμεθα εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἀναγνώστων μας, διότι φυσιογνωμία ὡς ἡ τοῦ κ. Γούναρη, τοῦ ἀνδρὸς τῆς ἡμέρας, δὲν δύναται ἢ νὰ συγκινῶν πάντα ἀναγνώστην».

Ὁ «Νεολόγος» Πατρῶν τῆς 25 Μαΐου 1906 εἰς ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ λόγος

(1) Εἰς τὸ φύλλον τῆς 21 Μαΐου 1906.

τοῦ Δ. Γούναρη» ἐξαίρει τὴν ὥραIAN ἀγόρευσιν τοῦ πολιτευτοῦ Πατρῶν, διὰ τῶν ἐξῆς :

«Γενικὸν θέμα ὁμιλίας ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ὁ λόγος τοῦ κ. Δ. Γούναρη, ὁ δημοσιευθεὶς ἐν τῇ χθεσινῇ μεγαλοσχήμεν «Νεολόγῳ». Καίτοι ἡ φήμη προτρέξασα ἐπλεξε τὸ ἐγκώμιον τοῦ εὐγλωττοῦ ἀντιπροσώπου τῶν Πατρῶν καὶ ὁ τύπος τῆς πρωτευούσης διὰ τινῶν τῶν ὀργάνων τοῦ ὁμίλησεν εὐφημότατα περὶ τοῦ λόγου τούτου, ἐν τούτοις τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ προσοχὴ τῆς κοινωνίας ἀπερροφήθησαν χθὲς ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὁμόφωνος νὰ ἐκδηλωθῇ ὁ θαυμασμός καὶ ἡ ἐκτίμησις αὐτῆς. Ὁ κ. Γούναρης διεφώνησε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ νομοσχεδίου ἀποτελοῦτος ἐν μέρος τοῦ προγράμματος αὐτῆς, καὶ ὑπέδειξε τὰ τρωτὰ τούτου, δι' ἐπιχειρημάτων ἀληθῶς σοβαρῶν ἀλλὰ καὶ μετ' εὐπρεπειας καὶ μετ' ἐμβριθείας, ἡ ὁποία καὶ παρὰ τῆς Βουλῆς ἐξετιμήθη καὶ παρὰ τῇ Κυβερνήσει δὲν ἤξιώθη ἐλάσσονος προσοχῆς Ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ἡ εὐρεία περιφέρεια εἶναι νομοθέτημα σοβαρὸν διὰ τοῦ ὁποιοῦ ἡ Κυβέρνησις σκοπεῖ νὰ βελτιώσῃ τὸ κοινοβουλευτικὸν καθεστῶς, ὁ ἐπ' αὐτοῦ ἐλεγχος, ἐνασκούμενος καθ' ὃν τρόπον ἐνησκήθη, ὑπὸ τοῦ κ. Γούναρη ἀποτελεῖ φαινόμενον λίαν παρήγορον καὶ θὰ εὐχόμεθα ὁλοφύχως, ὅπως οὕτω διεξάγονται οἱ κοινοβουλευτικοὶ ἀγῶνες ἐν τῇ Βουλῇ. Διότι μόνον οὕτω εἶναι δυνατόν νὰ ὑψωθῇ εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν ἡ οὐκ ὀλίγας ταπεινώσεις ὑποστᾶσα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη Ἑλληνικῇ Βουλῇ».

Ἡ Ἐκλογικὴ μεταρρύθμισις

Δὲν εἶνε δυνατόν, ὅσον στενὰ καὶ ἂν εἶνε τὰ ὅρια τοῦ παρόντος τόμου νὰ παραλειφθοῦν τὰ οὐσιωδέστερα σημεῖα τῆς περιφήμου ἐκείνης ἀγορεύσεως ἥτις τόσην ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν καὶ τόσον ἐπροκάλεσεν ἐνδιαφέρον. (1)

Ἰδοὺ ταῦτα ληφθέντα νῦν τῶν ἐστενογραφημένων πρακτικῶν :

Δ. Π. ΓΟΥΝΑΡΗΣ.....— Τὸ νομοσχέδιον δύναται τις εἰπεῖν ὅτι δὲν μεταβάλλει τὸ ὑπάρχον σύστημα. Διότι τροποποιήσεις μὴ θέτουσαι τὸ ἐκλογικὸν ἡμῶν σύστημα ἐπὶ βάσεως ἀλλοίας παρὰ ἐκείνης, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶνε τεθειμένον, δὲν δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἀποτελοῦσι μεταβολὴν τοῦ συστήματος. Διότι συστήματα ἐκλογικὰ κατὰ τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον ρυθμίζει τὸ νομοσχέδιον, δύο δύναται τις ν' ἀναφέρῃ καὶ ἐκ θεωρητικῆς μελέτης τῶν πραγμάτων. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῶν ἐφαρμοσθέντων. Τὸ ἐν εἶνε ἐκεῖνο, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐν περιφερείᾳ εὐρύτητος τοιαύτης ὥστε ν' ἀντιστοιχῶσιν εἰς αὐτὴν πλείονες τοῦ ἐνός βουλευταὶ ἐκλέγονται πάντες διὰ μιᾶς ἐκλογῆς, ψηφίζόντων τῶν ἐκλογέων ὁλόκληρον τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκλεκτέων προσώπων. Τὸ ἕτερον σύστημα εἶνε ἐκεῖνο, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐν ἐκλογικῇ περιφερείᾳ τοιαύτῃ ὥστε νὰ ἐκλεχθῇ ἐξ αὐτῶν εἰς καὶ μόνος ἀντιπρόσωπος, ψηφίζει ὁ ἐκλογεὺς καὶ ἐκλέγει ἓνα καὶ μόνον.

Τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον παρ' ἡμῖν μέχρι τοῦδε κρατεῖ εἶνε τὸ πρῶτον μὲν κατὰ τὴν βάσιν, ἀλλὰ μετὰ τινῶν ἐξαιρέσεων τυχαίως παρεμβεβλημένων τὸ δὲ σύστημα, τὸ ὁποῖον διέπει τὸ νομοσχέδιον, εἶνε αὐτὸ τοῦτο τὸ πρῶτον, ἐκλειπουσὼν μόνον τῶν τυχαίως παρεμβεβλημένων ἐν τῇ κρατοῦντι ἤδη συστήματι περιστάσεων τῆς ἐνιαίας ψηφοφορίας.

Δὲν πρόκειται λοιπόν, Κύριοι, περὶ δύο διαφόρων συστημάτων. Πρόκειται περὶ εὐρύσεως τῆς περιφέρειας τῆς ὑφισταμένης κατὰ τὸ σύστημα τὸ πρῶτον. Καὶ ἐκ τῆς ἀπλῆς ταύτης εὐρύσεως, οὐχὶ ἐκ τῆς μεταβολῆς συστήματος, ἀπεκδέχεται ἡ εἰσηγου-

μένη αὐτὸ Κυβέρνησις ὅτι θέλει ἔχει ἀποτέλεσμα τὴν παρ' ἡμῖν ἐφαρμογὴν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος εἰς περιωπὴν ἐν ᾗ διεκτραγωδοῦμεν συνήθως ὅτι δὲν εὐρίσκεται.

Ἄλλ' ἵνα ὁμιλήσωμεν περὶ βελτιώσεως τοῦ κρατοῦντος συστήματος εἶνε ἀνάγκη πρὸ παντὸς νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὁποῖα εἶνε τὰ εἰς αὐτὸ ἀποδιδόμενα ἐλκτώματα κατὰ τῶν ὁποίων θὰ διευθύνωμεν τὰς μεταρρυθμίσεις, διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐπιζητήσωμεν τὴν διόρθωσιν καὶ κατόπιν νὰ μελετήσωμεν : Ἐπέρχεται ἡ βελτίωσις αὕτη ; βάλλοῦσιν αἱ μεταρρυθμίσεις ἡμῶν κατὰ τῶν ἐλαττωμάτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι τὴν κατατρυχούσαν ἡμᾶς κακοδαιμονίαν, τὴν τοσοῦτον διεκτραγωδηθεῖσαν ;

Ὁ Κοινοβουλευτισμός — Ἡ συναλλαγή — Ὁ Λαός

Κύριοι, ὁ κοινοβουλευτισμός πανταχοῦ τῆς γῆς καὶ ἰδιαιτέρως ἐν Ἑλλάδι παρήγαγε καὶ δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ παραγάγῃ καὶ ἀποτελέσματα ἐν πολλοῖς δυσάρεστα. Ἄλλ' ἂς προσέξωμεν μὴ τυχόν τ' ἀποτελέσματα ταῦτα τὰ δυσάρεστα εἶναι τοσοῦτον συμπεπλεγμένα ὥς ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων μετὰ τῶν εὐαρέστων ἀποτελεσμάτων, ὥστε ἀποπειρώμενοι ν' ἀποκόψωμεν τὴν πηγὴν καὶ τὴν αἰτίαν τῶν δυσἀρέστων ἀποτελεσμάτων ἀποκόψωμεν καὶ τὴν πηγὴν καὶ τὴν αἰτίαν τῶν εὐαρέστων. (Εὐγε, εὐγε, χειροκροτήματα).

Ποῖον εἶνε τὸ πρόχον δυσάρεστον ἀποτέλεσμα τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, οἷον παρ' ἡμῖν ἐφαρμόζεται ; Συνάφεια στενὴ, λέγουσι, μεταξύ ἐκλογέως καὶ ἐκλογίμου, συνάφεια τοιαύτη, συνεπεία τῆς ὁποίας ὁ ἐκλογεὺς ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ἐκλόγιμον ἀξιοὶ παρ' αὐτοῦ τὴν ἱκανοποίησιν πληθὺς μεγάλων συμφερόντων, χάριν τῶν ὁποίων ἀξιοὶ, ἵνα ὁ ἐκλογεὺς χρησιμοποίησιν τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν παρέχει εἰς τὸν ἐκλεγόμενον, ἐκλέγων αὐτὸν βουλευτὴν καὶ ἀποστέλλων αὐτὸν εἰς τὸ Κοινοβούλιον. Συνεπεία τῆς ἀξιώσεως ταύτης τοῦ ἐκλογέως, ὁ ἐκλεχθεὶς χρησιμοποιοῦν τὴν δύναμιν ἣν παρ' ἐκείνου περιεδλήθη, ἐμφανίζεται ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀξιοὶ παρ' αὐτῆς, ἵνα τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις ἐκ τῆς λαϊκῆς ἀντιπροσωπείας ἀμέσως καὶ ἐκ τοῦ λαοῦ ἐμμέσως ἀρύεται, χρησιμοποίησιν ὑπὲρ ἱκανοποιήσεως τῶν συμφερόντων τοῦ ἐκλογέως. Καὶ τοῦτο λέγουσιν ἀποβαίνει ἐπὶ βλάβῃ τοῦ τόπου.

Ἄλλ' ὅταν λέγωμεν τόπον, λέγομεν λαόν. Καὶ ὅταν λέγωμεν λαόν, κύριοι, ἂς φύγωμεν ἀπὸ τοῦς ἰδανισμούς. Ἄς ἔχομεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ λαὸς δὲν εἶνε ἄλλο τι παρὰ τὰ άτομα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσιν αὐτόν. Καὶ ὅταν λέγωμεν ἀνάγκας τοῦ λαοῦ ἐννοοῦμεν τὰς ἀνάγκας τῶν ἀτόμων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσιν αὐτόν. Μὴ φανταζώμεθα τὸν λαόν ὡς πρόσωπόν τι ὑπεράνω καὶ ἔξω τῶν ἀτόμων κείμενον. Μὴ φανταζώμεθα τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ ὡς συμφέροντα τοποθετημένα ὑπεράνω καὶ ἔξω τῶν συμφερόντων τῶν ἀτόμων. Τὸ ἄθροισμα, ἡ ἔνωσις, ἡ ἐν ἀρμονίᾳ σύνδεσις τῶν συμφερόντων πάντων τῶν ἀτόμων, τῶν ὁποίων ἡ προαγωγὴ ἡ ἀτομικὴ, ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ βελτίωσις εἶνε καὶ πρέπει νὰ εἶνε τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀπασχολήσεως πάντων ἡμῶν, ἀποτελεῖ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ. Πέραν τούτου δὲν ὑπάρχουσι παρὰ φράσεις κεναί, χήσιμοι πρὸς ἐξαπάτησιν τῶν ἀπλυστέρων. (Εὐγε, εὐγε, χειροκροτήματα).

Καὶ ὅταν ἔρχηται ὁ πολίτης ἐκεῖνος ὁ μεταδοὺς τῇ βουλευτῇ τὴν δύναμιν, καὶ ἀξιοὶ ὅπως τῆς δυνάμεως ταύτης γέννηται χρῆσις πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ, ὁποίας τινὰς ἀνάγκας προβάλλει ;

Ἐφ' ὅσον αἱ ἀνάγκαι αὗται ἀντιτίθενται πρὸς τὸ καθεστῶς τὸ πολιτικόν, τὸ ἐπὶ

(1) Συνεδρίασις ΚΑ τῆς 22 Μαΐου 1906.

τῇ θάσει γενικῶν ἰδεῶν, προσηκούσης συναρμογῆς καὶ ἁρμονίας τῶν ποικίλων συμφερόντων καταρτισθέν, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν πρὸς αὐτόν : Φύγε, τίθεσαι εἰς ἀντίθεσιν πρὸς ἐκεῖνο. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον ὁ πολίτης αὐτὸς ἔρχεται ζητῶν προστασίαν ἐν τῇ δικαίᾳ αὐτοῦ, ζητῶν χρησιμοποίησιν τῶν δυνάμεων τῆς πολιτείας κατὰ τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὅποιον ὑφίσταται καὶ πρέπει νὰ ὑφίσταται ἡ δύναμις αὕτη τῆς Πολιτείας, θὰ εἴπητε εἰς τὸν πολίτην, ὅτι πράττει τι τὸ ἄτοπον ; καὶ θὰ ἀξιώσητε ἵνα ὁ πολίτης ἐκεῖνος μὴ εὕρῃσκει οὐδένα παρὰ τοῦ ὁποίου θὰ ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν ;

Εἶνε εὐκόλον νὰ λέγωμεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσφεύγῃ ὁ πολίτης πρὸς τὸν βουλευτήν. Ἄλλ' εἶνε, Κύριοι, *λυπηρὰ πραγματικότητα* τὴν ὅποιαν παρακαλῶ οἰονδήποτε ἐκ τῆς πεύρας τοῦ γινώσκοντα, ὅτι δὲν ἔχει ὅπως τὴν λέγω, νὰ τὴν διαψεύσῃ. Εἶνε *λυπηρὰ πραγματικότητα*, ὅτι ἡ νόσος δὲν ἔγκειται εἰς τὸν ἔχοντα ἀνάγκην πολίτην, ἀλλ' ἔγκειται εἰς τὴν ἀνίκανον Πολιτείαν, εἰς τὴν ἀδρανῆ Πολιτείαν, νὰ μεριμνήσῃ ἀφ' ἑαυτῆς τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ἀνάγκης τοῦ πολίτου, εἰς τὴν Πολιτείαν τὴν θεωροῦσαν τὸν πολίτην ὅπως τὸν ἐθεώρει ἡ Πολιτεία ἐκείνη, τὴν ὅποιαν διεδέχθη ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, εἰς τὸν θεωροῦσαν αὐτὸν ὡς *ΡΑΓΙΑΝ*, ἐπὶ τοῦ ὁποίου νομίζει, ὅτι ἔχει δικαιώματα, ὅτι ἔχει ἐξουσίας καὶ τοῦ ὁποίου ἀγνοεῖ, ὅτι ἐκλήθη νὰ ὑπηρετήσῃ πάντα τὰ συμφέροντα, πάσας τὰς ἀνάγκας, *ὁλόκληρον τὴν πρόοδον καὶ τὴν προαγωγὴν*.

(Ραγδαία χειροκροτήματα).

Ἐφ' ὅσον τὸ ὄργανον τῆς διαχειρήσεως τῆς Πολιτικῆς Ἐξουσίας ἐξ ἀτελοῦς παρασκευῆς τῶν νομοθετημάτων τῶν διακανονιζόντων τὴν ἐξουσίαν ταύτην καὶ τὴν χρῆσιν αὐτῆς, ἐξ ἀτελοῦς προνοίας περὶ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ, τοιαύτην ἔχει ἀντλήσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ, ὁ πολίτης ὁ προσφεύγων εἰς τὸν βουλευτήν, ἵνα ὁ βουλευτὴς διὰ τῆς χρήσεως τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ δυνάμεως, καθορίσῃ τὴν ἐν μεγίστῳ κύκλῳ ἀφειθεῖσαν ἐλευθέραν βούλησιν τοῦ ὁργάνου τῆς Πολιτείας, τὴν ρυθμίζουσιν τὰ συμφέροντα τοῦ πολίτου, οὐδὲν πράττει τὸ ἄτοπον, ὁ δὲ βουλευτὴς ὁ παρεμβαλὼν ἐπὶ προστασίᾳ δικαίων αὐτοῦ *πράττει ἔργον ἀγαθόν*.

Ραγδαία χειροκροτήματα.

Διότι πρέπει νὰ τρέμῃτε ἀναλογιζόμενοι ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὅποιαν ἤθελεν ἐκλείψῃ ἡ παρέμβασις τοῦ βουλευτοῦ θὰ ἐμπνευσθῇ καὶ *αὐθαίρετος ἀπόφασις τοῦ δημοσίου λειτουργοῦ ἀπὸ τὴν κνίσσαν τῶν μαγειρείων τοῦ ἢ ἀπὸ τὴν φαντασίαν εὐαρέστων ἐν τῷ θαλάμῳ τοῦ*.

(Νέαι ἐπιδοκιμασίαι, φωναὶ : ὦραϊα, ὦραϊα !)

Ἀλλὰ καὶ ἐὰν τοῦτο ἐπετρέπετο νὰ εἶνε τὸ ἰδανικὸν ἡμῶν, νὰ ἀποσπάσωμεν τὸν πολίτην ἀπὸ τὸν βουλευτήν—καὶ λέγω ἐὰν τοῦτο ἐπετρέπετο ἐν τῇ ἐνεστώτῃ τῶν πραγμάτων καταστάσει, ἐν τῇ ἐνεστώτῃ ἐμφανίσει τῆς Πολιτείας, τὴν ὅποιαν ἡμεῖς πάντες καθ' ἐκάστην βλέπομεν καὶ βεβαίως εἶναι εὐκταῖον διὰ τὰς ὀλιγωτέρας συνήθως περιπτώσεις καθ' ὅς ὁ πολίτης ἐπ' ἀδίκῃ προσφεύγει εἰς τὸν βουλευτήν καὶ οὗτος ἔχει τὴν ἀδυναμίαν νὰ τῷ παρέχῃ τὴν ἀρωγὴν τοῦ, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ τὸ ἐπιτύχητε διὰ τῆς εὐρύσεως τῆς περιφέρειας ;

Τι σημαίνει εὐρεῖα περιφέρεια ;

«Εὐρύτης περιφέρειας μὲ πλειονότητα βουλευτῶν ἐκλεγμένων ἐν αὐτῇ, τί σημαίνει ; Τοὺς ἐκλογεῖς, ἀφ' ἑνὸς ἐν μεγίστῃ ποσότητι, τοὺς πολιτευομένους ἀφ' ἑτέρου

μὴ σχετιζομένους μὲ πάντα τὰ τμήματα τῆς εὐρυτάτης περιφέρειας, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀγνώστους εἰς τὰ πλείονα τῶν τμημάτων τούτων, Ἄλλ' οὕτω ποῦ θὰ καταλήξωμεν ; Ἐκεῖ ὅπου εὕρισκώμεθα καὶ σήμερον, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἡ εὐρεῖα περιφέρεια. Εἰς τὴν ἀνάγ-

Ο ΔΗΜ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ

Ὅταν ἐγένετο τὸ πρῶτον ὑπουργὸς (1908)

κὴν τῆς συνενώσεως πλειόνων πολιτευομένων ἐχόντων κατὰ τὰ διάφορα τμήματα τῆς περιφέρειας ταύτης ἐπιρροήν. Δηλαδή θὰ καταλήξωμεν εἰς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τοσάκις ἠκούσαμεν ἀναθεματιζόμενον, εἰς τοὺς λεγομένους συνδυασμούς.

Ραγδαία χειροκροτήματα καὶ ἐπιδοκιμασίαι.

Κύριοι, δὲν θὰ προσθέσω ἐγώ, τίποτε εἰς ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐλέχθησαν ἐνταῦθα καὶ τὰ ὅποια εἶναι ἀσθενῆς ἀπήχησις ἐκείνων, τὰ ὅποια πάντες συναισθανόμεθα κατὰ τὰς στιγμὰς κατὰ τὰς ὁποίας συμπηγνύομεν τὰς πολυθρῦλλήτους αὐτὰς ἐνώσεις. Δὲν θὰ προσθέσω τίποτε εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἐλέχθησαν ἐνταῦθα ὡς ἀσθενῆς ἀπήχησις τῶν— ἂς μὴ τὰ χαρρακτηρίσω— αἰσθημάτων, δι' ἣν κατεχόμεθα κατὰ τὰς παραμονὰς πάσης ἐκλογῆς. Δὲν θὰ προσθέσω τίποτε εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἐλέχθησαν καὶ διεξετραγωδηθήσαν καὶ ἀλλαχοῦ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὅταν πλάνη καὶ δίψα νεωτερισμοῦ ἔφερε καὶ ἄλλους εἰς εἰσαγωγὴν ἐκλογικοῦ συστήματος εὐρείας περιφέρειας μὲ πλειονὰς ἐκλεγομένων.

Ἄρκει μόνον νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἄφου ὁ ὑποψήφιος ἐν τῇ εὐρεῖα περιφέρειᾳ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συνδέηται πρὸς τὰ διάφορα αὐτῆς τμήματα ἀναγκάτως καταφεύγετε εἰς τοὺς συνδυασμοὺς καὶ τότε θὰ ἔχητε τοὺς μεγαλοδυνάμους κομματάρχας ρυμουλκούντας μέχρι τῆς αἰθούσης ταύτης ὅλα τὰ ἀσήμενα πρόσωπα τὰ ἐκλεγόμενα οὐχὶ λόγῳ ἰδεῶν, οὐχὶ διότι διατελοῦσι ἐν τινι συνδέσμῳ πρὸς οἰανδήποτε ἰδέαν, οὐχὶ διότι ἀπολαύουσι τῆς ὑπολήψεως ἢ τῆς ἐκτιμήσεως οἵανδήποτε ὁμάδος πολιτῶν, ἔστω καὶ μειοψηφούσης, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον διότι εἶναι ἄνθρωποι εὐαρέστως ὑπηρεσιακοὶ εἰς τοὺς ρυμουλκούντας κομματάρχας (Εὖγε! ἐκ τῆς ἀριστερᾶς).

Πῶς δημιουργοῦνται αἱ ἰδέαι

«Καὶ μὴ εἴπη τις, ὅτι κατ' ἀνάγκην ἐν τῇ εὐρυτέρᾳ περιφερείᾳ θὰ ὑπάρξωσι εὐρύτεραι ἰδέαι. Αἱ ἰδέαι, κύριοι δὲν γεννῶνται διὰ νόμων. Εἶναι πλάνη ἐὰν νομίζωμεν, ὅτι θεσμοθετοῦντες ἐν τῇ αἰθούτῃ ταύτῃ θὰ δημιουργήσωμεν εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν συμπολιτῶν μας ἰδέας. Αἱ ἰδέαι δημιουργοῦνται διὰ τῆς συναισθήσεως τῶν συμφερόντων. Ἀπαιτεῖται πρῶτον νὰ ὑπάρχῃ συμφέρον, νὰ ὑπάρχῃ ποιά τις ἔντασις τοῦ συμφέροντος, καὶ νὰ ἐπέλθῃ συναίσθησις τῆς ἐντάσεως ταύτης, νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἐπίνοια περὶ τοῦ τρόπου, καὶ ὅν δύναται νὰ ἐκανοποιηθῇ τὸ συμφέρον τοῦτο καὶ νὰ ὑπάρξῃ καὶ δύναμις ἐκδηλώσεως τούτων. Καὶ μόνον ὅταν ταῦτα ὑπάρξωσι παρὰ τοῖς ἐκλογεῦσι, ἔπεται δυνατόν νὰ ὑπάρξωσι παρ' αὐτοῖς ἰδέαι. Διὰ νὰ ὑπολογίσγητε δὲ ἐὰν ἐπὶ τῇ θάσει ἰδεῶν θὰ καταρτισθῶσι οἱ συνδυασμοὶ τῆς εὐρείας περιφέρειας, ὑπολογίσατε ποῖοι εἶναι δυνατόν νὰ περιληφθῶσιν ἐν αὐτοῖς.

Φαντασθῆτε ἐπιλεκτόν τινα πολίτην γνωστὸν διὰ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ ἐν τινι τμήματι περιφέρειας, ἄγνωστον δὲ κατὰ φυσικὸν λόγον εἰς τὰ 9 ἄλλα τμήματα αὐτῆς. Φαντασθῆτε τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ἐμφανιζόμενον ἐν τῇ εἰκλῇ ἐν ἡ συνεδριάζουσιν οἱ μέλλοντες νὰ ἀποφασίσωσι περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ συνδυασμοῦ κομματάρχας, πάντες οἱ τῆς περιφέρειας ἐκεῖνης. Δὲν θὰ ἡυχόμεν εἰς τὸν δυστυχῆ ἄνθρωπον νὰ ἔχῃ μάρτυρα τοῦ ἐξουτελισμοῦ οὐδὲ ἀκρατὴν τῶν ἀναπτύξεων περὶ τῆς μικρότητός του, ἣν θὰ τῷ πτύσῃ κατὰ πρόσωπον ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ μεγάλοςχημοι μεγιστάνες τῶν ψήφων. Ἡ ἐκτίμησις τῶν συμπολιτῶν του, ἡ ὅποια ἐν τῇ στενῇ περιφερείᾳ θὰ ἠδύνατο νὰ τὸν σπρώξῃ ἄνευ ρυμουλκοῦ μέχρι τῆς αἰθούσης ταύτης, δὲν δύναται νὰ τῷ ἀνοίξῃ τὰς θύρας τοῦ συνεδρίου τῆς εὐρείας περιφέρειας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀποφασίζεται ἡ ἀντιπροσωπεῖα αὐτῆς ἐν διαβουλίᾳ ἰδιαιτέροις, ἐν οἷς πάντα ἐντέλεια ἐπιδεικνύει τὴν αὐθάδη ὑπεροχὴν τῆς. Καὶ ποῖοι θὰ γίνωσι δεκτοὶ ἐν τοῖς συμβουλίᾳ ἐκείνοις; Ἄλλοι, παρὰ οἱ κομματάρχαι οἱ συνεισφέροντες μεγάλα κεφάλαια καὶ τὰ εὐπειθῆ ὑπηρετικὰ αὐτῶν ὄργανα; Καὶ τώρα ἐρωτῶ ὑμᾶς πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ἐκλείψωσιν οἱ δεσμοὶ μεταξὺ ἐκλογέως καὶ ἐκλογίμου, οὐχὶ μόνον ἐκεῖνοι, περὶ τῶν ὁποίων ἐμνήσθησαν ἀξιότιμοι προλαλήσαντες

ΜΕΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΧΕΙΟΝ

ΜΟΝΟΝ 50.000 ΑΡΙΘΜΟΙ

ἐκ τῶν ὁποίων 30,000 κερδίζουν δοχ. 33,000,000

ΑΓΟΡΑΣΑΤΕ ΟΛΟΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΤΟΥ

Διὰ τοὺς ἐργάτας θὰ εἶναι τὸ σπιτάκι τῶν στὴν ἐξοχῇ.
Διὰ τοὺς ὑπαλλήλους θὰ εἶνε ἡ ἀποκατάστασις εἰς ὠραῖον διαμέρισμα.
Διὰ τὰς δεσποινίδας θὰ εἶναι ἡ προῖκα τῶν.
Διὰ τοὺς ἀστούς θὰ εἶνε ἡ εὐμάθεια.
Διὰ τοὺς ἐπιχειρηματίας θὰ εἶναι νέα κεφάλαια.
Διὰ τοὺς εὐπόρους θὰ εἶναι ἡ ἀφθονία.

ΜΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ 6 ΔΡΧ. ΚΑΘΕ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΘΑ ΔΥΝΗΘΗΤΕ Ν' ΑΣΦΑΛΙΣΗΤΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΣΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡ. ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ Πιπτορογοπούλου 9.

Τὰ γραμμάτια πωλοῦνται ἐπίσης εἰς ὅλα τὰ καταστήματα τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, εἰς τὸ Κεντρικὸν Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων, τὴν Ἐταιρίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ τοὺς λοιποὺς πράκτορας τῆς Ἐταιρίας τοῦ Λαχείου.

ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

Κεφάλαιον Δοχμαὶ 10,000,000

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 33

Ἀριθμὸς Τηλεφώνου 12-69

ΔΟΝΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΠΡΩΤΗΝ ΖΗΤΗΣΙΝ

6%

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

8%

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ — ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΕΙΣ ΞΕΝΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ
ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

ΕΑΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1926

ΑΓΓΛΙΚΑ ΗΓΓΥΗΜΕΝΑ ΚΑΣΜΗΡΙΑ

ΦΙΝΤΕΞ

ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΦΗΜΗΣ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

ΠΕΝΤΛ & ΡΙΒΕΤΤ ΛΙΜΙΤΕΔ

ΛΟΝΔΙΝΟΝ ΧΟΥΔΕΡΣΦΙΛΔ & ΣΚΩΤΙΑΣ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ Η ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΣΥΛΛΟΓΗ
ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Μέγαρον Έφεσίου ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΠΩΛΗΣΙΣ ΛΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΧΟΝΔΡΙΚΗ

Ευρίσκονται επίσης εις τούς καλυτέρους έμπορορρά-
πτας τής πρωτευούσης και τών έπαρχιών.

Ειδική ύπηρεσία αποστέλλει δείγματα τῷ αιτούντι.

Παραγγελίαι δεχται οίασδήποτε ποσότητος αποστελλό-
μεναι ή έξ Αθηνών ή εκ Λονδίνου.

ΑΓΓΛΙΚΑ ΦΙΝΤΕΞ (ΣΗΜΑ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ)

Έγγνώμεθα υπενθύμως ότι τὰ υπό τὸ κατατεθὲν
σήμα **ΦΙΝΤΕΞ** κασμήρια, προϊόντα τῶν ἐν Huddersfield
(Άγγλίας) εργοστασίων μας εἶναι κατασκευασμένα ἀπὸ
τὰ ἐκλεκτότερα ὑπάρχοντα ὕλικά και ἐπεξεργασμένα μετὰ
τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς ἐπιμελείας και τελειότητος.

Όλα τὰ ὑφάσματά μας τὰ φέροντα εἰς τὰ ἄκρα κεντη-
μένον τὸ σήμα **ΦΙΝΤΕΞ** εἶναι τελείως ἡγγυημένα εἰς τούς
ἀγοραστὰς τόσον διὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χρωματισμοῦ των,
τὴν ἀπαλότητα τῆς ἀφῆς, και τὴν ἐξαιρετικὴν των ἀντο-
χὴν ὅσον και διὰ τὴν ἀμεμπτον τεχνικὴν των ἐκτέλεσιν.

PENDLE & RIVETT L^{TD}